

GÉNESIS

(Naanearü ügüchiga)

Guxüma ga yema Tupana ngoxëëxüchiga

1 ¹⁻²Noxriarü ügügu rü Tupana nanaxü i guxüma i daxüwa ngëxmaxü rü ñaa naane. Natürü ñaa naane ga noxri rü taxüta aixcüma mea inanu rü dexátüüwa nayexma rü naxëanemare. Rü nüma ga Tupanaaxë rü naétügu nachüxü. ³Rü yexguma ga Tupana rü ñanagürü: —iNangexmax i ngóonexü! —ñanagürü. Rü ningóone. ⁴Rü Tupana rü yema ngóonexümaxã nataaxë rü yemaçax nüxrwama nanayexmaxëxë ga yema ngóonexü nüxna ga yema éanexü. ⁵Rü yema ngóonexü rü ngunexügu nanaxüéga rü ga éanexü rü chütaxügu. Rü yemaacü ningu ga nüxíraxüxü ga ngunexü. ⁶Rü yemawena rü ñanagürü ga Tupana: —Name nixí i ngëma dexá i cherena ixíxü rü nachüxnagü nax tama ngëma dexá i ñaxtüwa ngëxmaxüna yaxúxüçax rü ngëmaacü nax naxächicaanexüçax i norü ngãxüwa —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ⁷Rü yemaacü Tupana nanaxüchicaane ga yexguma yaxügachixëëxüga ga yema cherena nüxna ga yema dexá ga ñaa naanewa yexmaxü. Rü daxüwa nayexma

ga caixanexü rü natüüwa ga dexá. ⁸Rü Tupana rü naanetüwemaxã nanaxu ga yema daxüwa yexmaxü. Rü yemaacü ningu ga norü taxre ga ngunexü. ⁹Rü yexguma ga Tupana rü ñanagürü: —iÑaa dexá i waixümüétüwa ngëxmaxü rü wüxiwa naxü nax ngëmaacü nangóxüçax i paanexü! —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ¹⁰Rü yema paanexü rü waixümügu nanaxüéga ga Tupana. Rü yema dexá ga wüxiwa üxüchiüxü rü mármamaxã nanaxu. Rü Tupana nüxü nadau ga nax namexü ga guxüma ga yema. ¹¹Rü ñanagürü: —iNaxtügu i waixümüwa i naguxüraüxü i nanetügü rü natüanegü i äxchiréxü rü naigü i oóxü! —ñanagürü. Rü yemaacü nixí ga nangóxü. ¹²Rü yexguma yema waixümüwa narüxügü ga naguxüraüxü rü nanetügü rü natüanegü ga äxchiréxü rü naigü ga mexü nax nangóxü i norü o. Rü Tupana nüxü nadau ga nax namexü ga guxüma ga yema nangoxëëxü. ¹³Rü yemaacü ningu ga norü tomaepüx ga ngunexü. ¹⁴⁻¹⁵Rü yexguma ga Tupana rü ñanagürü: —iNangexmax i omügü i daxüwa nax naanexü nangóonexëëxüçax rü nax nangemaxüçax i ngunexü rü chütaxü, rü ngëmaacü nüxü icuáxüçax i

wüichigü i ngunexũ rü taunecü rü mucü! —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ¹⁶Rü yemaacü nanaxü ga yema taxre ga ngóonexēeruxũ ga üaxcü rü tauemacü, rü ngēma rütamaexũ nax ngunecü inabáxixüçax rü ngēma rüxíramaexũ nax chütacü inabáxixüçax. Rü nanaxü ta ga woramacurigü. ¹⁷⁻¹⁸Rü daxüwa nanayexmagüxēxē nax ñaa naanegu nabáixgüxüçax i ngunecü rü chütacü. Rü yemaacü yema éanexüna nayaxügachixēxē ga ngóonexũ. Rü Tupana nüxü nadau ga nax namexũ ga guxüma ga yema. ¹⁹Rü yemaacü ningu ga norü ägümücü ga ngunexũ. ²⁰Rü ñuxüchi Tupana rü ñanagürü: —iDexáwa nangó rü yamu i naguxüraüxũ i choxnigü rü naguxüraüxũ i taxacü i to i dexáwa maxēxũ! iRü ngēxgumarüxũ ta nangó i naguxüraüxũ i werigü i ñaa naaneétügu ixüüxũ! —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ²¹Rü yexgumarüxũ ta Tupana nanaxü ga naexüğü i taxüchixũ i márwa maxēxũ. Rü nanaxü ta ga naguxüraüxũ ga choxnigü i dexáwa maxēxũ, rü naguxüraüxũ ga werigü i äpexátüxũ. Rü Tupana nüxü nadau ga nax namexũ ga guxüma ga yema naxüxũ. ²²Rü mexü ga ore namaxá naxuegu ga yema naxüxũ, rü ñanagürü: —iPexáxacügü rü pimu rü penapagüxēxē i taxtügü rü már! iRü pema i werigü, rü penapaxēxē i ñaa naane! —ñanagürü. ²³Rü yemaacü ningu ga norü wüiximēxpüx ga ngunexũ. ²⁴Rü yexguma ga Tupana rü ñanagürü: —iNangexmāx i naanewa i naguxüraüxũ i naexüğü i naxüna ixígüxũ, rü naexüğü i naixnecüwa maxēxũ, rü naexüğü i waixümüanegu nügü itügüxũ! —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ²⁵Rü

yemaacü Tupana nanaxü ga naguxüraüxũ ga naexüğü ga naixnecücüāx ga idüraexũ, rü naexüğü i naxünaügü ixígüxũ, rü naexüğü i waixümüanegu nügü itügüxũ. Rü nüxü nadau ga nax namexũ ga guxüma ga yema. ²⁶Rü yexguma ga Tupana rü nügümaxá ñanagürü: —iNgíxā yígüraxüācü tanaxü ya yatü! Rü nüma rü taxrüxũ tá naāxēxũ nacüax nax namaxá inacuáxüçax i guxüma i ngēma dexáwa maxēxũ, rü ngēma werigü, rü ngēma naxünaügü, rü ngēma naexüğü i naixnecüwa maxēxũ —ñanagürü. ²⁷Rü yemaacü Tupana rü nügüraxüācü nanaxü ga duü, yatüxũ rü ngexũ. ²⁸Rü yexguma ga Tupana rü mexü ga ore namaxá naxuegu rü ñanagürü nüxü: —iPíxāxacügü rü pimu! iRü penapaxēxē i ñaa naane, rü namaxá ipecuá i choxnigü, rü werigü, rü guxüma i naexüğü rü ngēma waixümüanegu ixüxũ! —ñanagürü. ²⁹Rü yemawena rü ñanagürü ta nüxü: —Dücax, marü pexna chanaxá i guxüma i nanetü i äxchirēxũ rü guxüma i naigü i äarüxoóxũ. Rü guxüma i ngēma rü perü ngōxruxũ tá nixí. ³⁰Natürü guxüma i ngēma naexüğü i naixnecücüāx rü naxünaügü rü ngēma waixümüanegu nügü itügüxũ rü ngēma werigü, rü maxē rü nanetü nüxna chaxá nax ngēmamaxá naxāwemügüxüçax —ñanagürü. Rü yemaacü nixí. ³¹Rü Tupana nüxü nadau nax namechixũ ga guxüma ga yema naxüxũ. Rü yemaacü ningu ga norü 6 ga ngunexũ. **2** ¹Rü yemaacü ningu i ngēma daxüwa ngēxmagüxũ rü ñaa naane rü guxüma i nawa ngēxmagüxũ. ²Rü yexguma norü 7 ga ngunexüwa

nanguxgu rü Tupana rü marü
 nayanguxëxë ga guxüma ga yema
 naxüxü. Rü inarüngü. ³Rü yexguma ga
 Tupana rü mexü namaxã naxuegu ga
 yema 7 ga ngunexü. Rü nüxü nixu nax
 noxrü yixixü ga yema ngunexü yerü
 nagu inarüngü nawa ga guxüma ga
 yema puracü ga naxüxü. ⁴Rü yemaacü
 nixi ga naxüxü i ngëma daxüwa
 ngëxmagüxü rü ñaa naane rü guxüma i
 nawa ngëxmagüxü.

Naane ga Edéüwa nayexma ga yatü

⁵Rü yexguma Cori ya Tupana noxri
 naxüxgu i ngëma daxüwa ngëxmagüxü
 rü ñaa naane, rü nataxuma ga nanetügü
 rü taxüta narüxügü ga natüanegü yerü
 Tupana rü taxüta naaneétigu
 nanapuxëxë. Rü nataxuma ga duüxü ga
 nüxna dauxü ga nanetügü. ⁶Natürü ga
 yema naane rü nanaxaiyaxächi nax
 guxüwama yawaianaxüçax. ⁷Rü
 yexguma Cori ya Tupana naxüxgu ga
 guma yatü, rü waixümütëxewa nanaxü.
 Rü naraügu nacue rü yemaacü maxü
 nüxna naxã. Rü yexguma namaxüax ga
 yatü. ⁸Rü yemawena ga Cori ya Tupana
 rü inanató ga wüxi ga mexechixü ga
 naane ga Edéüwa ga üaxcü
 írügoxüwaama yexmaxü. Rü yemagu
 nanamu ga guma yatü ga nüma naxüaciü.
⁹Rü yemawa nanaxügüxëxë ga
 naguxüraüxü ga mexechixü ga nanetügü
 ga chixégaarü oóxü. Rü yema naanearü
 ngäxügu nanato ga yema nanetü ga
 maxü nawa yexmaxü. Rü inanató ta ga
 yema nanetü ga nawa nüxü icuáxü i
 mexü rü chixexü. ¹⁰Rü yema naane ga
 Edéügu äégaxüwa ne nada ga wüxi ga
 natü ga yawaimüanexëxü ga yema

naane. Rü yéma Edéüwa nixi ga
 inaxügüxü ga nax naxägümüçacüxüxü.
¹¹Rü yema wüxi ga nachacüxü rü
 Pisóügu naxäxéga, rü yema nachacüxü
 nixi ga yawaimüanexëxü ga Abílaane ga
 úiru nawa yexmaxü. ¹²Rü yema úiru ga
 yema naanewa yexmaxü rü namexechi.
 Rü ngëxgumarüxü ta i ngëma naanewa
 rü nayima ya yima nai ya pumára
 nagüwa ixixüne. Rü nayima ta ya nuta
 ya ngaxäerüxü ya ónichegu äégacü. ¹³Rü
 yema to ga nachacüxü rü Guixóügu
 naxäéga, rü yema natü rü Cús-arü
 naanegu nipogüchigü. ¹⁴Rü yema norü
 tomaepüx ga nachacüxü rü Tígrigu
 naxäéga, rü Achíriaarü naanewaama
 nada i üaxcü ne üxüwa. Rü yema norü
 ägümücü ga nachacüxü rü Eufrátegu
 naxäéga. ¹⁵Rü yexguma Cori ya Tupana
 yema naane ga Edéüwa nayexmaxëégu
 ga guma yatü, rü nanamu nax mea
 nüxna nadauxüçax ga guxüma ga yema
 naanewa yexmaxü. ¹⁶Rü nüma ga Cori
 ya Tupana rü nanaxucüxë rü ñanagürü
 nüxü: —Marü name i cunangöx i
 guxüma i ñaa naanewa ngëxmaxü i
 nanetügüarü o. ¹⁷Natürü ngëma nanetü i
 cuax i mexü rü cuax i chixexü nawa
 ngëxmaxü, rü taxütáma cunangöx i norü
 o. Erü ngëxguma tá cunangöxgux rü
 cumaxã nüxü chixu rü tá cuyu
 —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga Cori ya
 Tupana rü ñanagürü: —Tama name nax
 nüxica nangexmaxü ya yatü. Rü
 ngëmacax tá chanaxü i wüxi i namücü
 nax norü ngüxëerüxü i nüxü mexü
 yixixüçax. ¹⁹Rü nüma ga Cori ya Tupana
 rü waixümütëxewa nanaxü ga
 naguxüraüxü ga naexügü rü werigü. Rü
 guma yatüxütawa nanagagü nax nüma

yaxüégaãxüçax. Rü nüma ga guma yatü rü nayaxüéga ga guxüma ga yema naexüğü ga naxünagü ixügüxü rü yema naexüğü ga idüraexü rü guxüma ga werigü. Rü yema naéga ga namaxã yaxüégaxü rü ngématama nixí i naéga i ñuxma namaxã nüxü icuáxü. ²⁰Rü yemaacü nüma ga yatü rü nayaxüéga ga guxüma ga yema naexüğü ga naxüna ixügüxü, rü guxüma ga yema naexüğü ga naixnecüçax, rü guxüma ga yema werigü. Natürü yemataniwa rü nataxuma ga namücü ga guma yatü ga nüxü mexü nax norü ngüxëeruxü yixixü. ²¹Rü yemaçax ga Tupana rü poraäcü nanapexëxë ga guma yatü. Rü yexguma napeyane rü nanayaxu ga wüxi ga nagá, rü wenaxarü nayaxëxëxë ga namachi. ²²Rü guma nagáwa rü Cori ya Tupana rü ngixü naxü ga wüxi ga nge. Rü ñuxüchi guma yatüxütawa ngixü naga. ²³Rü yexguma ngixü nadauxgu ga guma yatü, rü ñanagürü: —Ñaa nge rü chauxchinaxátama rü chomachitama ngixçax iyixí. Rü ngëmacax ngexügu tá ixáéga erü chowa nixí i ngixü yaxixichixëxü —ñanagürü. ²⁴Rü ngëmacax ya yatü, rü tá nanatüna rü naéna nixügachi nax naxmãxmaxã wüxiwa namaxëxüçax, rü ñoma wüxitama i duüxürüxü yixügüxüçax i ngëma taxre. ²⁵Rü nüma ga guma yatü rü ngíma ga naxmãx rü nangexchirugü. Natürü ga yema taxre rü tama naxãnee ga woo nax nangexchirugüxü.

Adáü rü Éba rü tama Tupanaga naxínüe

3 ¹Rü natanüwa ga guxüma ga yema naexüğü ga idüraexü ga Cori ya Tupana üxü, rü yema äxtape nixí ga

guxüarü yexera womüxëxü cuáxü. Rü yema nixí ga ngíxna caxü ga yema nge, rü ñanagürü ngixü: —čËxna aixcüma yixixü i Tupana pemaxã nüxü ixuxü nax tama penangóxüçax i norü o i ngëma nanetü i ñaa naanewa ngëxmagüxü? —ñanagürü. ²Rü ngíma ga yema nge rü inangãxü rü ngígürügü: —Ngëmaacüx tanangõx i ngexürüüxümare i nanetüarü o i ñaa naanewa rüxügüxü. ³Natürü ngëma nanetü i ñaa naanearü ngãxüwa rüxüüarü oxicatama nixí i Tupana toxna chuxuxü nax tanangóxüçax, rü bai i nüxü tingógümarexü. Erü ngëxguma ngëmaacü tanaxüxgu rü tá tayue, ñanagürü toxü —ngígürügü nüxü. ⁴Natürü ga nüma ga äxtape rü ngixü nangãxü rü ñanagürü ngixü: —Tama aixcüma nixí i ngëma. Rü taxütáma peyue. ⁵Erü Tupana rü meama nüxü nacuax ega penangõxgux i ngëma nanetüarü o rü tá nüxü pecuax i taxacü nixí i mexü, rü taxacü nixí i chixexü, rü Tupanarüxü tátama pixígü —ñanagürü ngixü. ⁶Rü yexguma ga yema nge rü nüxü idawenü ga yema nanetüarü o rü ngixü nangüchaü ga nax nangóoxü nax yemaacü cuax ngixü yexmaxüçax. Rü iyacawe ga wüxipüxü ga norü o rü inangõx. Rü ñuxüchi ngítemaxã ingau rü nüma rü ta nanangõx. ⁷Rü yexgumatama ningoxnaxetügü rü nüxü nicuaxächitanü ga nax yangexchiruxü. Rü yemaçax igueraátü nangaixcu nax yemamaxã nügü yadüxpëxëgüxüçax. ⁸Rü yáuanecü ga yexguma yabuuchigu ga buanecü, rü guma yatü rü yema nge rü Tupanaxü naxínüe nax yema naanegu yaxügüchigüxü. Rü nibuxmü rü naxchaxwa nanetüneçigu nicuxgü.

⁹Naturü nüma ga Cori ya Tupana rü guma yatüçax naca. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Ngextá cungexma? —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga guma yatü rü nanangãxü rü ñanagürü: —Cuxü chaxĩnü nax ñaa naanegu quixügüxü, rü chamuü erü changexchiru. Rü ngëmacax ichicux —ñanagürü. ¹¹Rü yexguma ga Tupana rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Texé cumaxã nüxü tixu nax cungexchiruxü? ¿Ëxna cunangõx i ngëma nanetüarü o i cuxna chachuxuxü nax tama cunangõxüçax? —ñanagürü. ¹²Rü nüma ga guma yatü nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma nge ga choxna ngixü cumucü chomücüxü rü chomaxã ingau i ngëma nanetüarü o i toxna cuchuxuxü rü choma rü chanangõx —ñanagürü. ¹³Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü ngixna naca ga yema nge rü ñanagürü ngixü: —¿Tüxcüü ngëma cuxü? —ñanagürü. Rü ngïma rü inangãxü rü ngigürügü: —Ngëma äxtape choxü nawomüxëxë rü ngëmacax chanangõx —ngigürügü. ¹⁴Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü nüxü ga yema äxtape: —Ñaa cuxüxügagu rü natanüwa i guxüma i naexügü rü tá cuchixe. Rü ñuxmax rü cuxtancamaxã tá iquixü rü äxtexeanexümaxã tá cuxãwemü ñuxmatáta cuyux. ¹⁵Rü ñuxma rü pemaxã chanaxuegu nax cuma rü ngëma nge rü pegümaxã perüxuanügüxü. Rü ngëxgumarüxü tá ta i cuxacügü rü ngixacügü nügümaxã narüxuanügü. Rü yimá ngïne rü tá cuxü nipúmüeru rü cuma rü tá cunangõxchinécutü —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma ga Tupana rü yema ngexü ñanagürü: —Tá chanayexeraguxëxë nax

cuxü nangüxü i ngëxguma cuxãxacügüx. Rü cuxü nangüãcü tá cuxíraxacü. Naturü taxütáma nüxü curüxo nax cute cuxü ngúchaüxü. Rü nüma rü tá cumaxã inacuax —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga Tupana rü Adáüxü ñanagürü: —Ngëma ngïga nax cuxinüxü i ngëma cuxmax rü ngëma nax cunangõxü i ngëma orix i cuxna chachuxuxü nax tama cunangõxüçax, rü ngëmacax i ñuxma rü cugagu tá chixexüwa nangexma i ñaa naane. Rü poraãcü tá cupuracü nax naxüxüçax i cunetü ñuxmatáta cuyux. ¹⁸Rü ñaa naane rü tá tuxugü rü natüanegümaxãmare narüxü. Rü nanetü i naixnecücüãxarü omamaxãmare tá cungãxü. ¹⁹Rü poraãcü tá cupuracü rü cuxaiya nax cuxü nangexmaxüçax i cuwemü ñuxmatáta cuyux rü ngëmaãcü wena tá waixümüçax cutáegu, yerü yemawa cuxü chaxü ga noxrix, rü waixümü quixü rü wena táxarü ngëmaxü quixü —ñanagürü ga Tupana. ²⁰Rü guma yatü rü Ébago ngixü naxüéga ga yema naxmax. Yerü ngïma iyixü naé ga guxüma i duüxügü. ²¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü naexüchaxmüümaxã nayaxüxchiru nax yemamaxã yaxãxchiruxüçax ga guma yatü rü yema nge. ²²Rü ñuxüchi ga Tupana rü nügümaxã ñanagürü: —Ñuxma ya daa yatü rü taxrüütama nixü nax nüxü nacuãxü i mexü rü chixexü. Rü ngëmacax ngixã tayamugachi nax tama nüxü nadáuxüçax i ngëma nanetüarü o i maxëeruxü. Erü ngürüächü tá nüxü nadáuxgu rü tá nanangõx rü guxügutáma namaxëcha —ñanagürü. ²³Rü yemacax nixü ga Cori ya Tupana ga guma yatüxü Edéüwa ínataxüchixü rü

nagu namuaxũ nax nawa napuracũxũcax ga waixũmũ ga noxri nawa naxũãxũ.
 24Rũ yexguma ínataxũchĩãxguwena rü Edéũmaũgu nanamugũ ga ñuxre ga daxũcüãx ga ixãpexátũxũ, rü yexma nanaxũ ta ga wũxi ga tara ga iyãuxracũxũ ga guxũcüwagu yawexemaãchiũxũ nax nüxna nadaugũxũcax ga yema nama ga nanetũ ga maxẽerũwã nadaxũ.

Caí rü Abéchiga

4 1Rũ yexguma ga guma yatũ rü naxmãx ga Ébamaxã namaxũ. Rü ixãxacũ namaxã ga ngĩne ga Caí. Rü ngĩgürũgũ: —Marũ choxũ nangexma ya chaune ya Cori ya Tupana choxna namucũ —ngĩgürũgũ. 2Rũ yexgumawena rü wena ixãxacũ namaxã ga Abé ga Caíenexẽ. Rü guma Abé rü carnéruarũ yaexẽewa napuracũ rü Caí rü naanewa napuracũ. 3Rũ yexguma marũ ñuxre ga taunecũ ngupetũxgu rü wũxi ga ngunexũgu rü Caí rü Tupanacãx nayagu ga norũ ãmare ga nanetũarũ o. Rü yemamaxã Tupanaxũ nicuãxũxũ. 4Rũ yexgumarũxũ ta ga Abé rü Tupanana nayaxã ga nüxfraxũxũ ga norũ carnéruxacũ ga rümemaexũ rü yemamaxã Tupanaxũ nayarũcuãxũxũ. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Abémamaxã rü norũ ãmaremaxã nataãxẽ. 5Natürũ ga Tupana rü tama Caímaxã rü woo norũ ãmaremaxã nataãxẽ. Rü yemacãx ga Caí rü poraãcüxũchima nanu rü nanuchametũ. 6Rũ yexguma ga Cori ya Tupana rü ñanagürũ nüxũ: —¿Tũxcũũ cunu rü cunuchametũ? 7Rũ ngẽxguma chi aixcũma mexũ cúxũxgu

rü chi cutaãxẽchametũ. Natürũ ngẽma nax tama mexũ cúxũxũ, rü ngẽma chixexũ rü ínamemare nax cúxũ naporamaexũ. Natürũ ega cuma rü tama naga cúxĩnúgu rü tá nüxũ curiuyexera i ngẽma chixexũ —ñanagürũ. 8Rũ wũxi ga ngunexũgu rü Caí rü naenexẽ ga Abéna naxu nax naanegu naxĩaneãxũcãx. Rü yexguma marũ naanewa nayexmagũgu, rü Caí rü naenexẽ ga Abéna nayuxu rü nayamãx. 9Rũ yexguma ga Cori ya Tupana rü Caína naca rü ñanagürũ: —¿Ngecü nixĩ ya cuenexẽ ya Abé? —ñanagürũ. Rü Caí nanangãxũ rü ñanagürũ: —Tama nüxũ chacuãx nax ngextã nangexmaxũ. ¿Ëxna cuma nagu curũxĩnúgu rü chaueneearũ dauruxũ chixĩ? —ñanagürũ. 10Natürũ ga Cori ya Tupana rü ñanagürũ nüxũ: —¿Tũxcũũ cueneexũ quimãx? Erũ yima nagũ ya waixũmũgu bacũ rü ñoma nümatama ya cuenexẽ choxna cagũxũrũütama nixĩ i choxna nacagũxũ nax cúxũ ínaxuaxũxũ nax cúxũ chapoxcũxũcãx. 11Rũ ngẽmacãx i ñuxma rü marũ cuchixexũgu rü tá ícutãxũchi nawa i ñaa nachica i cueneegũ nagu cubaxẽxũ. 12Rũ woo tá naanewa cupuracũ, natürũ taxuxũtãma i nanetũ cúxũ nixo. Rü tá ñaa naanegu cunaxũpetũanemare rü tagutãma curũngũ —ñanagürũ. 13Rũ yexguma ga Caí rü Cori ya Tupanaxũ nangãxũ rü ñanagürũ: —Nataxũchi i ñaa poxcu i choxna cúxãxũ rü tama yaxna namaxã chaxĩnũ. 14Ñuxma rü marũ choxũ ícutãxũchi nawa i ñaa nachica rü ngẽmacãx tá curũ yãxũguxũchima chanaxũpetũanemare, rü tagutãma icharũngũ. Rü ngẽmaãcü

ngexürüüxümare i choxü iyangauxü rü tá choxü nimax —ñanagürü. ¹⁵Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëxguma chi texé cuxü imaxgu rü 7 expüxcüna tá curü yexera tapoxcu —ñanagürü. Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Caígu nanaxü ga wüxi ga cuaxruxü nax tama tayamáxücax ga guxema nüxü iyangauxe. ¹⁶Rü nixü ga Caí nawa ga yema nachica ga Tupana nawa namaxä idexaxü. Rü Edéüwa inaxüächi rü üaxcü ne üxüwaama naxü ga Nóxanewa. Rü yexma naxächiü.

.....

Norü tomaepüx ga nane ga Adáü rü Éba

²⁵Rü nüma ga Adáü rü wenaxarü naxmāxmaxā namaxü rü ngīma rü wenaxarü ixāxaciü. Rü guma nane rü Chéxgu nanaxüéga rü ngīgürügü: —Tupana choxna nanamu ya nai ya chaune nachicüxü ga Abé ga Caí yamácü —ngīgürügü. ²⁶Rü yexguma nayaxgu ga Chéx rü naxāne rü Enóxgu nanaxüéga ga guma nane. Rü yexgumacürüwa inanaxügüe ga duüxügü ga Cori ya Tupanaarü ngüxēēcax ínacagüxü.

.....

Adáütaagüchiga

5 ³Rü nüma ga Adáü rü nüxü nayexma ga 130 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Chéx ga nanaraüxüchiciü. ⁴Rü yemawena ga Adáü rü 800 ga taunecü namaxü. Rü nüxü nayexma ga naigü ga nanegü rü naxacügü. ⁵Rü yemaacü 930 ga taunecüwa nangu nax namaxüxü. Rü

yexgumaepüx ga taunecügu nayu. ⁶Rü Chéx rü nüxü nayexma ga 105 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Enó. ⁷Rü yemawena ga Chéx rü 807 ga taunecü namaxü. Rü nüxü nayexma ga naigü ga nanegü rü naxacügü. ⁸Rü yemaacü 912 ga taunecüwa nangu nax namaxüxü. Rü yexgumaepüx ga taunecü nüxü yexmagu nayu. ⁹Rü Enó rü nüxü nayexma ga 90 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Caináü.

.....

¹²Rü Caináü rü nüxü nayexma ga 70 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Mararéx.

.....

¹⁵Rü Mararéx rü nüxü nayexma ga 65 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Yaréx.

.....

¹⁸Rü Yaréx rü nüxü nayexma ga 162 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Enóx.

.....

²¹Rü Enóx rü nüxü nayexma ga 65 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Matucharéü. ²²Rü nüma ga Enóx rü guxüguma Tupanaarü ngüchaüäcuma namaxü. Rü Matucharéü buxguwena rü 300 ga taunecü namaxü ga Enóx. Rü nüxü nayexma ga togü ga nanegü rü naxacügü. ²³Rü yemaacü 365 ga taunecüwa nangu nax namaxüxü. ²⁴Rü yema nax guxüguma Tupanaarü ngüchaüäcuma namaxüxü ga Enóx, rü wüxi ga ngunexügu ngürümare inarütaxu yerü Tupana nayaga. ²⁵Rü Matucharéü rü nüxü nayexma ga 187 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Laméx. ²⁶Rü yemawena ga

Matucharéũ rü 782 ga taunecü namaxũ.
Rü nüxú nayexma ga naigü ga nanegü
rü naxacügü. ²⁷Rü yemaacü 969 ga
tauneciwa nangu nax namaxũxü ga
Matucharéũ. Rü yexgumaepüx ga
taunecügu nayu. ²⁸Rü Laméx rü nüxú
nayexma ga 182 ga taunecü ga
yexguma nabuxgu ga nane ga Noé.

.....

³²Rü Noé rü yexguma nüxú
nayexmagu ga 500 ga taunecü rü nüxú
nayexma ga tomaepüx ga nanegü ga
Chéũ rü Cáũ rü Yaféx.

Chixexũ naxügü ga duũxügü

6 ¹Rü yexguma ga duũxügü rü
inanaxügü ga nax yamuxü ga guxũ
ga naanewa.

.....

⁵Natürü ga Cori ya Tupana rü nüxú
nadau nax poraäcü chixexũ naxügüxü
rü chixexüguxicatama naxĩnũexũ. ⁶Rü
yemaçax ga Tupana rü poraäcü
nangechaũ rü nüxú nangux nax
naxüáxü ga guma duũ. ⁷Rü poraäcü
nangechaũäcüma ñanagürü: —Tá
ichayanaxoxëxë i ngëma duũxügü i
changoxëëxũ, rü ngëxgumarüxü tá ta
ichayanaxoxëxë i ngëma naxũnagü, rü
naexügü, rü ngëma naexügü i
waixümüanegu nügü itügüxü, rü werigü
erü choxú nangux nax chanangoxëëxũ
—ñanagürü. ⁸Natürü ga Noé rü mexü
Tupanapexewa naxü rü yemaçax ga
Tupana rü poraäcü Noémaxã nataãxë.

.....

Noéweũ

¹³Rü yemaçax ga Tupana rü Noéxü
ñanagürü: —Ñuxma rü marü tá chanaxü

nax chayanaxoxëëxũ i guxũma i
duũxügü erü nagagu nangexma i taxü i
máeta i ñaa naanewa. Rü ngëmaçax tá
chanaguxëxë i ngëma duũxügü wüxigu
namaxã i guxũma i ñoma i naanewa
ngëxmaxũ. ¹⁴iRü naxü ya wüxi ya
wapuru nawa ya nai ya ägüne! iRü
yaxüarü ucapuãx i naxmachiãgüwa! iRü
oxwümaxã nawa i nacuchitagü i
aixepewa rü düxëtiwa nax tama
yachuruxüçax! ¹⁵Rü ñaa tá nixí i norü ta
ya yima wapuru: rü 135 métru tá nixí i
norü maç, rü 22 métruarü ngãxü tá nixí
i norü taxmachiã, rü 13 métruarü ngãxü
tá nixí i norü máxchane. ¹⁶iRü
tomaepüxgu tá cunaxünagüchixü! iRü
guxücüwawa i naãxüarü ngaicamána tá
cunaxü i norü beütánaacügü! iRü
wüxicüwawa tá cunaxü i naãx! ¹⁷Erü
núma tá chanamu ya taxüchicü ya mucü
guxüwama inanguanexüçax rü
nayuxüçax i guxũma i taxacü i
maxüáxü i guxü i naanewa. Rü
guxütáma nayue. ¹⁸Natürü cumaxã
ichaxuneta rü yima wapuruwa tá cuxü
chamaxëxë tûmamaxã ya cuxmaç rü
cunegü rü cuneãxgü. ¹⁹Rü
ngëxgumarüxü tá ta wapurugu
cuyamuü i taxrechigü i naguxüraũxü i
naexügü i ñoma i naanewa
ngëxmagüxü, rü wüxi i yatüxü rü wüxi i
ngexü nax cuxrüxü namaxëxüçax. ²⁰Rü
ngëmaäcü tá wapurugu nichoü i
taxrechigü i naguxüraũxü i naexügü, rü
naxũnagü, rü werigü, rü ngëma
naxtanecamaxã waixümügu itügüxü nax
ngëmaäcü namaxëxüçax. ²¹iRü
ñuxmachi nanutaquexë i naguxüraũxü
i nawemü rü namaxã nanguxü nax
cuma rü guxũma i ngëma naexügü rü

ngēmamaxã pexãwemüxüçax!
—ñanagürü. ²²Rü nüma ga Noé rü
nayanguxëxë ga guxüma ga yema
Tupana namaxã nüxü ixuxü.
.....

Mucü ga taxüchicü

7 ⁶Rü yexguma inanguxgu ga ñaa
naane namaxã ga guma mucü ga
taxüchicü, rü nüma ga Noé rü nüxü
nayexma ga 600 ga norü taunecü. ⁷Rü
Noé rü wüxigu nanegümaxã rü
naxmaxmaxã rü naneãxgümaxã guma
wapurugu nichoü nax tama dexá nax
nadaixüçax. ⁸⁻⁹Rü yexgumarüxü ta
guma wapurugu nichoü ga yema
naxünagü ga imexü nax Tupanaxü
namaxã yacuaxüügüxüçax rü yema
naexügü ga tama yemawa mexü, rü
yema werigü, rü yema nextanecamaxã
nügü itügüxü. Rü taxrechigü nichoü rü
wüxi ga yatüxü rü wüxi ga ngxü yema
Tupana Noémaxã nüxü ixuxürüxü. ¹⁰Rü
marü 7 ga ngunexü nawena ga guma
wapurugu nax yachoüxü, rü inaxügü ga
nax inanguxü ga ñaa naane. ¹¹Rü
yexguma Noéaxü yanguxgu ga 600 ga
taunecü rü wüxi ga tauemacü rü 17 ga
ngunexü, rü yema ngunexügutama nixí
ga yawáixüchiügüxü ga dexá ga
mártamawa rü yawãxaxügüxü ga dexá
ga daxügüxü i naanewa. ¹²Rü 40 ga
ngunexü rü 40 ga chütaxü napuecha ga
ñaa naanewa. ¹³Rü marü 7 ga ngunexü
naxüpa nax inanguxü ga ñaa naane rü
yematama ngunexüga nixí ga Noé ga
yaxüexü nagu ga guma wapuru
tümamaxã ga naxmax rü namaxã ga
guma tomaepüx ga nanegü ga Chéü rü
Cáü rü Yafé rü tümamaxã ga guxema

tomaepüx ga naneãxgü. ¹⁴Rü yexguma
nagu yachoügu ga guma wapuru, rü
nichoü ta ga naguxüraüxü ga naexügü
ga naixnecüçax, rü naexügü i naxüna
ixügüxü, rü naguxüraüxü ga naexügü ga
waixümüanegu nügü itügüxü rü
naguxüraüxü ga werigü. ¹⁵Rü guxüma
ga yema naexügü rü wüxigu Noémaxã
guma wapurugu nichoü. Rü taxrechigü
nichoü ga yema naguxüraüxü ga
naexügü rü werigü. ¹⁶Rü nawüxiraxüxü
ga naexügüwa rü nichoü ga taxrechigü
rü wüxi ga yatüxü rü wüxi ga ngxü,
yerü yemaacü nixí ga Tupana ga
Noémaxã nüxü yaxuxü. Rü yemawena
rü nüma ga Cori ya Tupana rü
nanawãxta ga ñax. ¹⁷Rü 40 ga ngunexü
nixí ga napuxü. Rü narübai ga dexá rü
yexguma ga guma wapuru rü
inayangüächí. ¹⁸Rü yema nax yexeraäcü
nabaichigüxü ga dexá rü guma wapuru
rü ningünagüchigü. ¹⁹Rü poraäcü
narümaxüchi ga dexá rü yemacax ga
guma maxpünegü rü woo
máchanexüchigüne rü inayi. ²⁰Rü
yexguma marü yabaixüxgu ga
guxünema ga maxpünegü, rü naétü 7 ga
métru nabainagü. ²¹Rü yemaacü nayue
ga guxüma ga duüxügü ga ñoma ga
naanewa maxëxü. Rü yexgumarüxü ta
nayue ga werigü, rü naxünagü, rü
naexügü ga naixnecüçax, rü yema
nextanecamaxã nügü itügüxü. ²²Rü
yemaacü nayue ga guxüma ga taxacü ga
daxchitawa yexmagüxü rü maxüáxü rü
ingüäcüxü. ²³Rü Noé rü guxüma ga
guma wapuruwa yexmagüxüicatama
namaxë. Natürü guxüma ga yema togü
ga tama wapuruwa yexmagüxü rü
nayue ga duüxügü, rü naexügü, rü

naxũnagü, rü werigü, rü naexũgü ga
naxtanecamaxã waixümüanegu ixĩxũ.
24Rü 150 ga ngunexũ rü guxũwama
inangu ga naane.

Inayacuax ga mucü rü ínixë

8 1Natürü ga Tupana rü tama Noéxũ
inayarüngüma, rü tama nüxũ
inayarüngüma ga guxũma ga yema
naexũgü ga wüxigu Noémaxã
wapuruwa yexmagüxũ. Rü yemaçax ga
Tupana rü nayabuanexẽ, rü yema
dexá rü inanaxügü ga nax íyaxexũ. 2Rü
narüwãxtaxũgü ga dexá ga mártamawa
yagoxũchiügüxũ rü dexá ga daxüwa
iwãxnaxũgüxũ rü ínayachaxãchi ga nax
napuxũ. 3-4Rü yexguma ga yema dexá
rü ínixechigü. Rü 150 ga
ngunexũguwena rü marü poraãcũtura
ínixechigü ga dexá. Rü meama norü 7
ga tauemaciãrü 17 arü ngunexũgu rü
guma wapuru rü maçpüne ga Araráxwa
nayaxũx rü yexma ínixexũ. 5Rü
ínixechigü ga dexá rü 3 ga
tauemaciãguwena rü nangox ga
maçpünetapexegü. 6Rü 40 ga
ngunexũguwena rü Noé nayawãxna ga
wüxi ga norü íãx ga guma wapuru. 7Rü
ínanamuxũchi ga wüxi ga ngurucu,
natürü yema ngurucu rü nu ne
nanañamare yerü taüta nipaane. 8Rü
yemawena ga Noé rü wüxi ga
muxtucuxũ ínámuxũchi nax nüxũ
nacuáxũcãx rü ngoxi marü yapaane.
9Natürü ga guxema muxtucu rü
wenaxarü wapuruçax tatáegu yerü
taxuguma tayarüwãxéga, yerü taütama
aixcüma ínixexechi ga dexá. Rü
yemaçax ga Noé rü tümacaçax
ínaxuxuchimexẽ rü wenaxarü wapurugu

tüxũ nimucuchi. 10Rü to ga 7 ga
ngunexũ ínánanguxẽxẽ, rü yemawena
rü wenaxarü muxtucuxũ ínámuxũchi.
11Rü yexguma marü nachütachaũgu rü
ítangu ga guxema muxtucu. Rü
tümápaguegu wüxi ga oríbucacüxü
yéma ne tange. Rü yemawa nüxũ
nacuax ga Noé ga marü nax
yapaanechigüxũ. 12Rü wenaxarü 7 ga
ngunexũ ínánanguxẽxẽ rü yemawena rü
wenaxarü tüxũ ínámuxũchi ga guxema
muxtucu. Natürü ga guxema muxtucu
rü marü tama tatáegu. 13Rü yexguma
Noéaxũ nayexmagu ga 601 ga norü
taunecü, rü marü nipaane. Rü 29 ga
ngunexũ ngupetüxguwena rü Noé
ínánangegü ga guma wapuru nax yéma
ínadaxuchixũcãx. Rü nüxũ nadau ga
marü nax yapaanexũ. 14Rü norü taxre
ga tauemaciãrü 27 arü ngunexũgu rü
marü aixcüma nipaane. 15-16Rü
yexguma ga Tupana rü Noéxũ
ñanagürü: —Íñaxüe ya yima wapuruwa
tümamaxã ya cuxmaç rü cunegü rü
cunexũgü! 17iRü ngëxgumarüxũ ta i
guxũma i naexũgü, rü naxũnagü, rü
werigü, rü ngëma naxtanecamaxã
waixümügu ixĩxũ i cumaxã
ngëxmagüxũ, rü ínamuũ nax guxũwama
naxĩxũcãx rü ngëmaãcü nügü nax
yamuxẽxũcãx rü napaxẽgüaxũcãx i
naane! —ñanagürü. 18Rü yexguma ga
Noé rü naxmaç rü nanegü rü naneãxgü
rü ínachoxũ nawa ga guma wapuru.
19Rü yexgumarüxũ ta ínachoũ ga
guxũma ga naxũnagü, rü naexũgü ga
naixnecücüãx, rü werigü, rü guxũma ga
yema naxtanecamaxã ixĩxũ. 20Rü
yemawena ga Noé rü Tupanacaçax nanaxü
ga wüxi ga ãmarearü guchicaxũ. Rü

nayayaxu ga ñuxre ga yema naxũnagü rü werigü ga mexũ nax namaxã nüxũ yacuaxũũcax. Rü Cori ya Tupanacax nanadai rü yema ãmarearü guchicawa ñnanagu. ²¹Rü yexguma Cori ya Tupanaxũ napaxgu ga yema naema rü nüma rü namaxã nataãxë. Rü ñnanagürü: —Tagutãma wena chixexũ namaxã chaxuegu i ñaa naane nagagu i ngẽma duũxũgü woo yexguma noxritama chanangoxëëgu i ngẽma duũxũgü rü chixexũguxicatama narüxinüe. Rü ngëxgumarüxũ ta tagutãma wena chanadai i guxũma i naexũgü i ngẽma ñuxma namaxã chaxüxürüxũ. ²²Rü ñuxma i ñaa naane nangexmaxũ rü tagutãma inarüxo nax natoegüxũ i duũxũgü rü yaxoxũ i nanetügü. Rü tá nangexma i naianexũ rü gáuanexũ, rü tá nayima ya mucü rü taunecü, rü ngunexũ rü chütaxũ —ñnanagürü.

**Tupana rü Noémaxã nanaxuegu
nax tagutãma wena mucümaxã
napoxcueãxũ i duũxũgü**

9 ¹Rü Tupana rü ñaa mexũ ga dexa Noémaxã rü nanegümaxã naxuegu, rü ñnanagürü: —iPimu rü penapaxëxë i ñaa naane! ²Rü guxũma i naexũgü i ñoma i naanewa ngëxmagüxũ rü tá pexũ namuüe. Rü pexmëxwa chanangexmagüxëxë i guxũma i ngẽma ixüüxũ, rü ngẽma waixümügu ixixũ, rü ngẽma márwa maxëxũ. ³Rü guxũma i naexũgü i ñaa naanewa ngëxmagüxũ rü nanetügü rü name nax penangóxũ. Erü choma rü marü pexna chanaxuaxũ i ngẽma. ⁴iNatürü taxütãma penangõx i ngẽma namachi i ägüxũ! Erü yima nagüwa nixi i

nangexmaxũ i maxũ. ⁵⁻⁶Rü tá nüxna chaca i ngẽma duũxũ i texëxũ imáxũ rü ngẽma naexũ i wüxixëxũ imáxũ. Rü wüxichigü i duũxũ rü tá nüxna chaca naxcax i tümaarü maxũ ya namüciü. Rü ngëxguma texë wüxi ya duëxëxũ imaxgu, rü nüma rü tá to i duũxũ nayamax erü tüxũ nimax ya yixema Tupana nügüraxũãcü tüxũ úxe.

⁷Natürü i pemax irü pimuxacü rü penapaxëxë i ñaa naane namaxã i pexacügü rü petaagü! —ñnanagürü. ⁸Rü yexguma ga Tupana rü Noéxũ rü nanegüxũ ñnanagürü: ⁹⁻¹¹—Dücax, choma rü pemaxã rü petaagümaxã chanaxuegu, rü guxũma i ngẽma werigü rü naxũnagü rü naexũgü i pemaxã yima wapuruwa íchoüxũmaxã chanaxuegu rü tagutãma wena mucümaxã chanadai i guxũma i taxacü i ñaa naanewa maxëxũ. Rü ngëmacax tagutãma wena nangexma ya wüxi ya mucü ya taxüchicü ya nadaicü i guxũma i taxacü i ñoma i naanewa maxëxũ. Rü ngẽma chorü uneta rü tagutãma naxüchicüxü. ¹²Rü ñaa tá nixi i norü cuaxruxũ i ngẽma chorü uneta i guxũgutãma ngëxmaechaxũ i pemaxã rü guxũma i naexũgümaxã chaxueguxũ. ¹³Rü dücax, rü caixanexüwa tá chanangoxëxë ya yima chorü chirapa nax yimawa nüxũ pecuáxũcax nax aixcüma yixixũ i ngẽma pemaxã rü guxũma i ñoma i naanewa maxëxũmaxã chaxueguxũ. ¹⁴Rü ngëxguma daxüwa chanangoxëëgu i caixanexũ, rü yima chirapa rü ngẽma tá nangox. ¹⁵Rü ngëxguma tá nüxna chacuaxächichi ga yema pemaxã rü guxũma i naexũgümaxã chaxueguxũ nax tagutãma wena nangexma ya wüxi ya mucü ya taxüchicü ya pexũ daicü —ñnanagürü.
.....

**Torre ga máchanexüchine ga
Babéwa naxügüne**

11 ¹Rü yexguma ga guxüma ga duüxügü rü wüxitama ga nagawa nidexagü. ²Rü ínachoxü nawa ga yema naane ga üaxcü ne üxüwaama yexmaxü. Rü nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga metachinüxü ga Chináxanewa yexmaxü. Rü yexma naxächüügü. ³⁻⁴Rü wüxi ga ngunexügü rü nügümaxã nidexagü rü ñanagürügü: —iNgixã tanaxü ya wüxi ya ñane rü wüxi i torre i máchanexüchixü i daxüguxü i naanewa ngxü! Rü ngëmaäcü tá nata i tachiga rü wüxiwa tangexmagü rü taxütáma yigüna tixígachi —ñanagürügü. Rü yemaçax nutachicüxü mucüma ga ladrífyu nanaxügü rü ñuxüchi ínanagu. Rü ceméütucharachicüxü rü oxwüchara nixí i norü ladrífyuarü ñaxcuruxü. Rü yemaacü ladríyumaxã nanaxügü ga yema torre ga daxüguxü ga naanewa nguxchaxüxü. ⁵Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü ínarüxí nax íyadauäxüçax ga guma ñane rü yema torre ga duüxügü íxügüxü. ⁶Rü nügüäëwa ñanagürü: —Ñaa duüxügü rü wüxiwatama nangexmagü rü wüxitama i nagawa nidexagü. Rü ngëmacax nixí i naxügüäxü i ñaa puracü. Rü ñuxma rü nataxuma i taxacü i tá íyachaxächigüxëxü nax nüxü naxoexüçax i ngëma. ⁷iRü ngixã ítarüxígü nax naguxüraüxü i nagawa yadexagüxëchigüxüçax nax tama nügüga nacuxgüxüçax i ngëma duüxügü! —ñanagürü. ⁸Rü yemaacü nixí ga Cori ya Tupana ga guxü ga

naanegu nawooneäxü ga yema duüxügü. Rü yemaacü nüxü narüxoe ga nax naxügüäxü ga guma ñane. ⁹Rü guma ñane rü Babégu naxäéga yerü yema nachicawa nixí ga Cori ya Tupana nangoxëxü ga muxüma ga toraxüxü ga naga nax to ga nagawachigü yadexagüxü ga ñoma ga naanecüax ga duüxügü. Rü yemaacü guxü ga naanegu Tupana nanawoone.

Chéütaagüchiga

¹⁰Rü ñaagü nixí ga nataagü ga Chéü ga Noé nane. Rü taxre ga taunecü nawena ga guma mucü ga taxüchicü ga yexguma Chéü nüxü yexmagu ga 100 ga taunecü, rü nabu ga nane ga Arfacháx. ¹¹Rü yemawena ga Chéü rü 500 ga taunecü namaxü rü nüxü nayexma ga togü ga nanegü rü naxacügü ga ingexü. ¹²Rü Arfacháx rü nüxü nayexma ga 35 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Chéla.

.....

¹⁴Rü Chéla rü nüxü nayexma ga 30 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Ebéx.

.....

¹⁶Rü Ebéx rü nüxü nayexma ga 34 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Peréx.

.....

¹⁸Rü Peréx rü nüxü nayexma ga 30 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Réu.

.....

²⁰Rü Réu rü nüxü nayexma ga 32 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Cherúx.

.....

²²Rü Cherúx rü nüxú^ú nayexma ga 30 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Nacóx.

.....

²⁴Rü Nacóx rü nüxú^ú nayexma ga 29 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Taréx.

.....

²⁶Rü Taréx rü nüxú^ú nayexma ga 70 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga nane ga Abráú. Rü gumawena nabue ga nanegü ga Nacóx rü Aráú.

Taréxtaagü

²⁷Rü ñaa nixí ga nataagü ga Taréx. Rü nüma ga Taréx rü nüxú^ú nayexma ga tomaepüx ga nanegü. Rü Abráú rü Nacóx rü Aráú nixí. Rü nüma ga Aráú rü Loxnatü nixí. ²⁸Rü guma Aráú rü ñane ga Ur ga Cadéaanewa yexmanegu nayu. Rü nanatüxüpa nayu nagutama ga guma ñane ga nagu nabuxüne. ²⁹Rü Abráú rü Saraímaxá naxáxmáx rü Nacóx ga Mílcamaxá. Rü ngíma ga Mílca rü Aráúacü ga Íscaeyax iyixí. ³⁰Natürü ga Saraí rü taguma ixáxacü. ³¹Rü Taréx rü ñane ga Urwa ínaxüxü ga Cadéaanewa nax Canaáúanewa naxüxüçax. Rü yéma nanaga ga nane ga Abráú rü nataxa ga Lox rü naneãx ga Saraí. Rü yexguma guma ñane ga Aráúwa nangugügu rü yexma naxächüügü. ³²Rü guma ñanegu nixí ga nayuxü ga Taréx ga yexguma 205 ga taunecü nüxú^ú yexmagu.

Tupana rü Abráúçax naca

12 ¹Rü wüxi ga ngunexügu ga Cori ya Tupana rü Abráúxü ñanagürü: —Ínaxüxü nawa i ngéma curü naane, rü ngéma nawogü i

cutanüxügü! iRü ngéma natax ya cunatüpata nax ngéma naane i choma tá cuxü chawéxüwa cuxüxüçax! ²Erü tá nüxü charüngüxéxé i cutaagü nax yamuxüçax rü wüxi i taxü i nachixüane nawa ngóxüçax. Rü tá mexü cumaxá chaxuegu rü tá cuxü chatachigaxéxé. Rü cugagu tá mexü nayauxgü i togü. ³Rü mexü namaxá tá chaxuegu i ngéma duüxügü i mexü cumaxá uegugüxü. Rü chixexü tá namaxá chaxuegu i ngéma duüxügü i chixexü cumaxá uegugüxü. Rü cugagu tá nixí i mexü namaxá chaxueguxü i guxüma i duüxügü i ñoma i naanewa ngéxmagüxü —ñanagürü. ⁴Rü yemaacü ga nüma ga Abráú rü ínaxüxü ga Aráúwa, yema Cori ya Tupana namaxá nüxü ixuxüãcúma. Rü nüma rü nüxú^ú nayexma ga 75 ga taunecü ga yexguma yema naanewa ínaxüxüxgu nax Canaáúanewa naxüxüçax. ⁵⁻⁶Rü ngíxü niga ga naxmáx ga Saraí, rü namágü ga Lox rü ta niga. Rü nayagagü ta ga norü duüxügü ga Aráúwa nüxü yangaxü. Rü yexgumarüxü ta nayana ga guxüma ga norü yemaxüügü. Rü yexguma Canaáúanewa nanguxgu ga Abráú, rü naxüpetü ñüxmata Chiquéü ga ñanewa nangu. Rü yema castáñanecü ga uxtüxü ga Móregu áegaxügu naxüchü. Rü yexguma rü yema naanegu naxächüügü ga Canaáútanüxügü. ⁷Rü yema nachicawa rü Cori ya Tupana rü Abráúçax nangox. Rü ñanagürü nüxü: —Ñaa naane tá nixí i cutaagüna chaxáxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Abráú rü yexma Tupanaégagu nanaxü ga wüxi ga ámarearü guchicaxü yerü yéma naxçax nangox. ⁸Rü yemawena rü

ñuxūchi yema ínamáxpūxanexūwaama naxū ga Betélarū íanearū éstewaama, rü yexma naxāchiū. Rü yema nachica rü íane ga Betél rü íane ga Áiarū ngāxūwa nayexma. Rü yexma nanaxū ga wūxi ga āmarearū guchica rü yéma nayumūxē rü Tupanaarū ngūxēēcax ínaca. ⁹Rü inaxūāchi ga Négueanewa rü inape ga ínachūtāxūwa rü yemaacū ínixū ñuxmata Négueanewa nangu.

Equítuanewa nayexma ga Abráū

¹⁰Rü yexgumaūcūxū rü nangebūane ga guxū ga yema naanewa. Rü yemaçax ga Abráū rü Equítuanewa naxū nax yexma yaxāchiūxūcax. Yerū ga noxri ínayexmaxūwa rü poraācū taiya nūxū nangux. ¹¹Rü yexguma marū Equítuanewa nanguxchaūgu ga Abráū rü naxmāx ga Saraíxū ñanagürü: —Dūcax, choma rü meama nūxū chacuax rü wūxi i nge i mechatetūxūchicū quixī. ¹²Rü ngēxguma ngēma Equítuanecūāx cuxū daugūgu rü ñanagürügū tá: “Ñaa nge rü daa yatūmāx iyixī”, ñanagürügū tá. Rü ngēxguma rü tá choxū nimāxgū rü naxmāxū tá cuxū nigagū. ¹³Rü ñuxma nax mexū choxū ngupetūxūcāx rü tama cugagu choxū yamāxgūxūcāx irū namaxā nūxū ixu nax chaueyax nax quixixū! —ñanagürü. ¹⁴Rü yexguma Equítuanewa nanguxgu ga Abráū, rü ga yēmacūāxgū rü Saraíxū nadaugū ga nax namechatetūxūchixū. ¹⁵Rü yexgumarūxū ta ga yema nachixūanearū āēxgacūarū ngūxēēruūgū rü ngīxū nadaugū. Rü norū āēxgacū ga Faraóūmaxā ngīxū nayarūxugū ga nax namechatetūxūchixū ga yema nge. Rü

ñuxūchi naxūtawa ngīxū nagagū. ¹⁶Rü Saraígagu rü meama Abráūxū nayaxu ga guma āēxgacū. Rü Abráūna nanamugūmare ga carnérugū, rü wocagū, rü búrugū, rü caméyugū, rü puracūtanūxū ga yatūxūgū rü ngexūgū. ¹⁷Natürü ga Cori ya Tupana rü Saraígagu taxū ga daaweane naxçax ínanguxēxē ga guma āēxgacū ga Faraóū rü natanūxūgū. ¹⁸Rü yemaçax ga Faraóū rü Abráūcax nangema rü ñanagürü nūxū: —ÉTūxcūū tama mea cugū quixu rü tama chomaxā nūxū quixu nax cuxmāx yixixū i ñaa nge? ¹⁹Rü cuma nūxū quixuxgu rü cueyax iyixī. ÉRü tūxacū chi ngupetūxū ega choxmāxū ngīxū chixixēēxgu? Rü ngēma iyixī. iRü ngīxū iga rü ínaxūxū i nua! —ñanagürü. ²⁰Rü yexguma ga nūma ga Faraóū rü norū duūxūgūxū namu nax Equítuanewa ínamuxūchigūāxūcāx ga Abráū wūxigu ngīmaxā ga naxmāx rü guxūma ga norū yemaxūgū.

Nūgūna nixīgachi ga Abráū rü Lox

13 ¹Rü yexguma Equítuanewa ínaxūxūxgu ga Abráū naxmāxmaxā rü guxūma ga norū yemaxūmaxā, rü wenaxarū Négueanecax natáegu. Rü namágū ga Lox rü nawe narūxū. ²Rü Abráū rü poraācū namuarū yemaxūgūāxūchi ga úiru rü diērumū rü muxūma ga naxūnagū. ³Rü inaxūāchi ga Négueanewa rü ínayapechigūaxūācūma nixū ñuxmata íane ga Betélwa nangu. Rü wenaxarū ūpaacū nagu naxāchiūxū ga nachica ga Betél rü Áiarū ngāxūwa yexmaxūwa nangu. ⁴Rü yema nixī ga yema nachica ga ūpaacū āmarearū

guchicaxũ nagu naxũxũ. Rũ yéma nayumũxẽ rũ Cori ya Tupanaarũ ngũxẽcax ínaca. ⁵Rũ yexgumarũxũ ta ga Lox rũ nanepũ ga Abráũrũxũ namuarũ yemaxũãxũchi. Rũ nũxũ nayexma ga muxũma ga carnérugũ, rũ wocagũ, rũ norũ duũxũgũ ga naxũtagu pegũxũ. ⁶Natũrũ ga yema nachica ga nawa nayexmagũxũ rũ tama ningu ga nabũ naxçax ga yema muxũma ga naxũnagũ. Rũ yemaçax ga Abráũ rũ Lox rũ taxucũrũwama wũxiwa nayexmagũ, yerũ ga naxũna rũ nayangechica. ⁷Rũ yemaçax ga Abráũarũ carnéruarũ dauruũgũ rũ Loxarũ carnéruarũ dauruũgũ rũ tama nũgũmaxã nataãxẽgũ, rũ nũgũ nadaiũxũ. Rũ yexgumarũxũ ta yema naanegu naxãchiũgũ ga Canaãũcũãxgũ rũ Ferechéutanũxũgũ. ⁸Rũ yemaçax ga Abráũ rũ wũxi ga ngunexũgu Loxmaxã nidexa rũ ñanagũrũ: —Cuma rũ choma rũ yigũtanũxũ tixĩgũ rũ ngẽmacax tama name nax yigũchi ixaixũ. Rũ tama name nax taxũnaarũ dauruũgũ rũ nũgũ nax nadaiechaxũ. ⁹Rũ dũcax, rũ ngẽma nixĩ i guxũma i ñaa naane nax cuma nũxũ quidaugũxũcax rũ cunayaxũcax i ngẽma cuxũ ngũchaũxũ. Rũ ngẽmaãcũ tá yigũna tixĩgachi. Rũ ngẽxguma cuma nórtewaama cuxũchaũgu, rũ choma rũ tá sũrwaama chaxũ. Natũrũ ngẽxguma cuma sũrwaama cuxũchaũgu, rũ choma rũ tá nórtewaama chaxũ —ñanagũrũ. ¹⁰Rũ yexguma ga Lox rũ natũ ga Yudáũpechinũgu nidau, rũ nũxũ nadau ga nax nabacaxũ ga maxẽgũ ñoma Tupana inatoxũrũxũ, rũ poraãcũ nadexáãxũ ga yema naane ñyxmata guma ñanexacũ ga Choáwa nangu. Rũ

Equítuanerũxũ nixĩ ga nax nameanexũchixũ. (Rũ yemaacũ nixĩ ga noxri taxũta Cori ya Tupana ñaguxgu ga guma ñanegũ ga Chodóma rũ Gomóra.) ¹¹Rũ yexguma ga Lox rũ nanayaxu ga guxũma ga yema naane ga Yudáũpechinũwa iũxũ. Rũ yemaacũ yema naane ga noxri nawa nayexmagũxũarũ éstewaama naxũ. Rũ yemaacũ nixĩ ga Abráũ rũ Lox ga nũgũna yaxĩgachixũ. ¹²Rũ nũma ga Abráũ rũ yexmatama Canaãũgu naxãchiũ, rũ Lox rũ guma ñanegũ ga Yudáũpechinũwa yexmagũnegu nayaxãchiũ ga Chodómaarũ ngaicamána. ¹³Rũ guma ñanewa nixĩ ga guxũma ga duũxũgũ ga yachixecũmaxũchixũ rũ poraãcũ chixexũ naxũgũxũ ga Tupanapexewa. ¹⁴Rũ yexguma marũ yaxũgachixgu ga Lox, rũ Cori ya Tupana rũ Abráũmaxã nidexa rũ ñanagũrũ: —iNgẽma ícuchixũwatama rũ mea guxũgu nadawenũ i nórtegu rũ sũrgu rũ éstegu rũ oéstegu! ¹⁵Rũ choma rũ tá cuxna chanaxã i guxũma i ngẽma naane i nũxũ cudauxũ. Rũ guxũgutáma cuxrũ rũ cutaagũarũ tá nixĩ. ¹⁶Rũ choma rũ tá chayamuxẽxẽ i cutaagũ rũ ñoma naxnũcũtexerũxũ tá namuxũchi. Rũ ngẽmaãcũ taxwéxetáma tayaxugũ i ngẽma cutaagũ. ¹⁷iRũ inachi rũ nagu rũxũ i guxũma i norũ max rũ norũ tatachinũ i ñaa naane! Erũ choma rũ tá cuxna chanaxã —ñanagũrũ. ¹⁸Rũ yexguma ga Abráũ rũ inaxũãchi. Rũ Máũrearũ castãñanecũgu nayaxãchiũ ga ñane ga Ebróũarũ ngaicamána. Rũ yexma nanaxũ ga wũxi ga ãmarearũ guchica nax yéma Cori ya Tupanaxũ yacuãxũũxũcax.

Abraú rü Loxü nayapu

14 ¹Rü yexguma Máüregu naxächüügu ga Abraú, rü Aürafé rü ñane ga Chináxaru äëxgacü nixí, rü Arióx rü ñane ga Eracháxaru äëxgacü nixí, rü Quedoraumé rü ñane ga Eláüaru äëxgacü nixí, rü Tidá rü ñane ga Goíaru äëxgacü nixí. ²Rü guxüma ga yema äëxgacü rü nügu nadai namaxá ga Berá ga ñane ga Chodómaaru äëxgacü, rü Bícha ga ñane ga Gomóraaru äëxgacü, rü Chiná ga ñane ga Ádmaaru äëxgacü, rü Chemebéx ga ñane ga Chebofúaru äëxgacü, rü norü äëxgacü ga ñane ga Belá ga Choágu áégane.

.....

¹¹Rü yema rüporamaegüxü ga äëxgacü rü nayana ga guxüma ga Chodóma rü Gomóracüäxgüaru nabü rü yemaxügu. Rü yemaacü ínixí. ¹²Rü guma Lox ga Abraúmagüxü rü ta nigagü wüxigu namaxá ga guxüma ga norü yemaxügu, yerü nüma rü ta Chodómacüäx nixí. ¹³Natürü nayexma ga wüxi ga yatü ga íñaxü rü Abraú ga Ebréutanüxü ixícümaxá nüxü nayarüxu ga yema ngupetüxü. Rü nüma ga Abraú rü Máüre ga Amaréu ixícüaru castañanecügu naxächüü ga yexguma. Rü nüma ga Máüre rü Ecúenexé rü Anéxenexé nixí. Rü nümagü rü Abraúétüwa naxügu. ¹⁴Rü yexguma Abraú nüxü cuaxgux ga namágü ga Loxü nax yayauxgüxü, rü nanaxítaquexexé ga norü duüxügu ga naxütawa yaexü. Rü 318 ga yatügu nixí ga guxüwama. Rü yemamaxá inaxüächi nax yema äëxgacüguwe nax nangëgüxüçax. Rü guma ñane ga Dáügu

nüxü nayangau. ¹⁵Rü yemaaru chütaxügu rü Abraú rü norü duüxügümaxá yema äëxgacügüxü ínayabaixgü. Rü nawe ningëxütanü ñuxmata Óbaaru ñane ga Damácuaru nórtewa yexmanewa nangugü. ¹⁶Rü nüxna nanapuxü ga guxüma ga yema yanaxü. Rü yemaacü ga Abraú rü namágü ga Loxü nayapu wüxigu namaxá ga guxüma ga norü yemaxügu. Rü yexgumarüxü ta tüxü napuxü ga guxema ngexegü rü guxema toxguäx ga duëxëgü.

Melquisedé rü mexü Abraúmaxá naxuegu

¹⁷Rü yexguma Abraú yabuxmüxëegu ga Quedoraumé rü yema togü ga namücügü ga äëxgacügu, rü nüma ga Abraú rü napataçax natáegu. Rü yexguma Chabéaru doxrae ga Äëxgacüaru Doxraegu áégaxüwa nanguxgu ga Abraú rü guma Chodómaaru äëxgacü rü Abraúçax yéma niña nax norü taaxëmaxá nayauxäxüçax. ¹⁸Rü Melquisedé ga ñane ga Charéuarü äëxgacü ga Tupana ya guxüétüwa ngëxmacüaru chacherdóte rü yematama namawa Abraúna nanaxá ga paü rü bínu. ¹⁹⁻²⁰Rü ñaa oremaxá mexü Abraúmaxá naxuegu rü ñanagürü: —iTupana ya guxüétüwa ngëxmacü i daxüguxü i naanearü üruxü rü ñoma i naanearü üruxü rü poraäcü mexü cuwa naxüx! iRü namecümáxüchi ya Tupana ya guxüétüwa ngëxmacü ya curü uanügüxü cuxü rüporamaexëëxcü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Abraú rü Melquisedéna nanaxá ga norü diézmo natanüwa ga yema yemaxügu ga wenaxaru napuxüxü. ²¹Rü yexguma ga

guma Chodómaarü ãëxgacü rü Abráúxü ñanagürü: —iChoxna namugü i ngëma chorü duúxügü, natürü ngëma ngëmaxügü rü cuxrúxü yixí! —ñanagürü. ²²⁻²³Natürü ga Abráú rü nanangãxü rü ñanagürü: —Choma rü marü Cori ya Tupana ya guxüétüwa ngëxmacü i daxüguxü i naanearü üruxü rü ñoma i naanearü ürüümaxã nüxü chixu rü taxuxütãma i taxacü choxrúxü chayaxu i ngëma cuxrü ixíxü, rü bai ya wüxi ya tünüta, rü bai i wüxi i chapatutüxü, nax tagutãma choxü quixuxüçax nax cugagu yixíxü nax chamuarü ngëmaxüãxü —ñanagürü.

Tupana rü Abráúmaxã inaxuneta rü tá poraäcü nüxü narüngüxë

15 ¹Rü yemawena rü wüxi ga chütaxügu rü Cori ya Tupana rü Abráúxü nüxü nadauxëxë ga wüxi ga ëxüguxü ga taguma nüxü nadauxü rü namaxã nidexa rü ñanagürü nüxü: —iTaxuçaxma cumuü, Pa Abráú! Erü choma nixí i curü poxüruxü. Rü ngëma ngüxëe i tá cuxna chaxãxü rü tá nataxüchi. ²⁻³Natürü ga Abráú rü Cori ya Tupanaxü nangãxü rü ñanagürü nüxü: —¿Taxacüwa choxü name i ngëma ngüxëe i chomaxã nüxü quixuxü? Erü meama nüxü cucuax nax nataxuxüma ya chaune. Rü ngëmaçax i ngëma tá chowena nayaxuxü i chorü ngëmaxügü rü yimã chorü ngüxëeruxü ya Erieché ya Damácucüãx tá nixí —ñanagürü. ⁴Natürü nüma ga Tupana rü nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma tá cuwena nayaxuxü i curü ngëmaxügü rü cunexüchi tá nixí rü tama wüxi i duúxü

i to i nachixüanecüãx ixíxü —ñanagürü. ⁵Rü ñuxüchi ga Cori ya Tupana rü düxétüwa Abráúxü naga, rü ñanagürü nüxü: —iDücac, mea daxügu nadawenü rü yaxugü ya ëxtagü ega cuxü natauxchaxgu nax cuyaxugüxü! Rü ngëxgumarüxü tá ta nixí nax namuxü i cutaagü —ñanagürü. ⁶Rü Abráú rü Cori ya Tupanaaxü nayaxõ, rü yemaçax nixí ga Tupana ga namaxã naxuegüãxü nax aixcümacu yixíxü. ⁷Rü Tupana rü ñanagürü nüxü: —Choma nixí i Cori ya Tupana chixíxü. Rü choma nixí ga cuxü íchamuxüchixü ga Urwa ga Cadéucüãxgüarü ñanewa nax cuxna chanaxãxüçax i ñaa naane nax guxügutãma cuxrü yixíxüçax —ñanagürü. ⁸Rü yexguma ga Abráú rü Cori ya Tupanaxü nangãxü rü ñanagürü: —¿Ñuxäcü tá nüxü chacuãxü nax aixcüma choxrü tá yixíxü i ñaa naane? —ñanagürü. ⁹Rü Tupana nanangãxü rü ñanagürü: —iNua naga i wüxi i woca rü wüxi i cábra rü wüxi i carnéru i tomaepüxaru taunecüãxchigüxü! iRü nua naga ta i wüxi i muxtucu rü ñuxüchi wüxi i naxacu! —ñanagürü. ¹⁰Rü yexguma ga Abráú rü yéma Tupanapexewa nanagagü ga guxüma ga yema naxünagü. Rü ngãxügu nanadategü rü ñuxüchi nügügu nanangaxgüchipanü. Natürü ga muxtucugü rü tama nanadategü.

¹³Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü nüxü: —Cumaxã nüxü chixu rü ngëma cutaagü rü to i nachixüanewa tá namaxë. Rü ngëmacüãxgü rü tá norü puracütanüxü nayaxígüxëxë. Rü ngëmaäcü tá chixri namaxã nachopetü i

400 ya taunecü. ¹⁴Natürü choma rü tá ta chanapoxcu i ngëma nachixüñanecüãxgü i chixri cutaagümaxã chopetüxü. Rü ngëmawena rü tá íchananguxüxëxë i cutaagü, rü tá namuarü ngëmaxüãxgü i ngëxguma ngëma ínachoxügu.

.....

¹⁶Rü ngëxguma 400 ya taunecüguwena rü cutaagü rü tá ñaa naanecax nawoegu. Erü ñuxma rü taüta nawa nangu nax chanapoxcuexü i ngëma duüxügü i Amoréutanüxü i ñuxma ñaa naanegu áchiüügüxü —ñanagürü ga Tupana. ¹⁷Rü yexguma marü nachütagu rü guxüwama naxëanegux, rü ngürüächi yéma nangox ga wüxi ga buetare ga üxüáxü ga yéma icaixquexü. Rü nangox ta ga wüxi ga üxüema ga iyäuxraxü ga yema naxüna ga rüdategüxüarü ngäxümachatexewa gopetüemaxü. ¹⁸Rü yematama ga ngunexügu rü Abráümaxã inaxuneta rü ñanagürü nüxü: —Choma tá cutaagüna chanaxã i guxüma i ñaa naane i Equítuanearü natüwa inaxügü rü ñuxmatáta ngëma natü i Eufrátewa nangu —ñanagürü.

.....

Agá rü ngëne ga Ismaé

16 ¹Rü Saraí rü taguma nüxü íxãxacü ga guma ngíte ga Abráü. Natürü ngixü iyexma ga wüxi ga ngixütaxü ga Equítuanecüãx ga Agágu äégacü. ²⁻³Rü yemacax ga Saraí rü Abráüxü ngígürügü: —Dücax, Pa Chomücux, Cori ya Tupana rü tama nanaxwaxe nax chaxãxacüxü. Rü ngëmacax cumaxã nüxü chixu nax

ngímaxã cumaxüxü i ngëma chauxütaxü i Agá. Rü bexmana ngëmawa tá choxü nangexma i chaunegü —ngígürügü. Rü Abráü rü Saraíaxü nanayaxu ga yema namaxã nüxü yaxuxü. Rü yexguma ga Saraí rü yema Equítuanecüãx ga Agáçax ica rü Abráüna ngixü imu naxmaxü. Rü marü 10 ga taunecü Canaáüanewa nayexmagü ga yexguma yema ngupetügu. ⁴Rü yexguma ga Abráü rü Agámaxã namaxü rü nüxü íxãxacü. Natürü yexguma ngígü yacuãxachigu ga nax naxãxacüxü rü ngürü chiürapexewa ngígü fírüta rü tama ngürü chiüraga íxínüchaü. ⁵Rü yemacax ga Saraí rü Abráüxü ngígürügü: —Cugagu nixí i Agá i tama chauga naxínüxü rü ngígü ínataxü. Chomatama nixí ga cuxna ngixü chamuxü rü ñuxma nax naxãxacüxü rü choxü irüyexerachaü. Rü Cori ya Tupana tá nixí ya nüxü ixücü rü texégagu yixixü nax ngëma ngupetüxü rü cugagu rüexna chaugagu —ngígürügü. ⁶Rü yexguma ga Abráü rü ngixü nangãxü rü ñanagürü: —Dücax, cuxmexwa ingexma i ngëma cuxütaxü. iRü cuma cunaxwaxexüãcuma ngímaxã naxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Saraí rü inaxügü ga Agáxü nax yamãxüüxü. Rü yemachaxwa ga Agá rü düxwa iyaxü. ⁷Natürü wüxi ga Tupanaarü orearü ngeruxü i daxücüãx rü ínachianexügu ngixü nangau naxütagu ga guma bairawe ga chianexü ga Chúwa daxü ga namacüwawa yexmacü. ⁸Rü ngixna naca rü ngixü ñanagürü: —¿Pa Agá i Saraíxütaxüx, ngextá ne cuxü rü ngextá cuxü i ñuxmax? —ñanagürü. Rü ngíma rü inangãxü rü ngígürügü: —Chixü ngixna i chorü chiüra i Saraí

—ngīgürügü. ⁹Rü yexguma ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü i daxücüãx rü ñanagürü ngĩxü: —iCurü chiüracax nataégu rü ngĩga naxĩnü i guxüma i taxacü i cuxü namuxüwa! —ñanagürü. ¹⁰Rü ñanagürü ta ngĩxü: —Rü tá yexera chayamuxëxë i cutaagü rü ngëmaäcü düxwa taxucürüwa texé tayaxugü. ¹¹Ñuxma rü cuxãxacü rü yatüxü tá nixĩ. Rü Ismaégu tá cunaxüéga, erü Cori ya Tupana rü marü nüxü nacuax i ngëma guxchaxü i cuxü üpetüxü —ñanagürü.

¹³Rü yexguma yema daxücüãxmaxã yadexaxguwena rü Agá rü ngīgümaxãtama ngīgürügü: —Tupana ya choxü daucü nixĩ. Rü woo choxü nax nadauxü rü ñuxma rü ta chamaxü —ngīgürügü.

¹⁵Rü yemawena rü Abráüaxü íxíraxacü ga Agá rü Ismaégu nanaxüéga. ¹⁶Rü Abráü nüxü nayexma ga 86 ga taunecü ga yexguma nabuxgu ga Ismaé.

Tupana rü Abráümaxã inaxuneta

17 ¹Rü yexguma Abráü 99 ga taunecü nüxü yexmagu rü Cori ya Tupana naxçax nangox rü ñanagürü nüxü: —Choma nixĩ ya Tupana ya guxüétüwa ngëxmacü chixixü. Rü chanaxwaxe i mea cumaxü i chopexewa. ²Choma rü tá cumaxã ichaxüga rü tá chayamuxëxë i cutaagü. Rü tá namuxüchi —ñanagürü. ³⁻⁴Rü yexguma ga Abráü rü waixümüanegu nanangücuchi. Rü yoxni ga Tupana rü nidexachigüama rü ñanagürü: —Ñãcü tá nixĩ i cumaxã nax ichaxügaxü. Rü cuma tá nixĩ i norü oxí quixixü i

muxütama i nachixüanecüãx i duüxügü. ⁵Rü marü taxütama Abráü nixĩ i cuéga. Rü ñuxmacürüwa rü tá Abráü nixĩ i cuéga erü muxütama i nachixüanecüãx i duüxügüarü oxí tá cuxü chixixëxë. ⁶Rü tá chayamuxëxë i cutaagü rü tá namuxüchi. Rü ngëma cutaagü rü muxütama i nachixüanegu nangoxëëgü. Rü ngëma cutaagütanüwa tá nangexma i ãëxgacügü ixīgüxü. ⁷Rü ngëma ñuxma tá cumaxã rü cutaagümaxã chaxueguxü rü ñaa nixĩ: “Rü choma rü guxügütama curü Tupana chixĩ rü cutaagüarü Tupana chixĩ. ⁸Choma rü cuxna rü nüxna tá chanaxã i guxüma i ñaa Canaáüane i ñuxma nawa cumaxüxü. Rü tá guxügütama norü naane nixĩ i cutaagü. Rü choma rü tá norü Tupana chixĩ”, ñanagürü. ⁹⁻¹⁰Rü Tupana rü Abráüxü ñanagürü ta: —iNaturü i cumax rü cutaagü rü guxügütama peyanguxëxë i ngëma pemaxã nüxü chixuxü! Rü dücax, chanaxwaxe nax guxãma ya iyatüxe i petanüwa rü ípewíechaxmüüpexechiraü- güxü. ¹¹iRü pegü ípewíechaxmüüpexechiraügü! Rü ngëmawa tá nangox nax aixcüma peyanguxëxë i ngëma yigümaxã nüxü ixuxü. ¹²Rü ñuxmaücüxü rü guxãma ya iyatüxe ya ngexwacax íxíraxë i petanüwa rü 8 i ngunexü tüxü ngëxmagu rü name nixĩ i ítawíechaxmüüpexechiraü. Rü ngëxgumarüütama penaxwaxe i ngëmaäcü penaxü namaxã i guxüma i perü puracütanüxü i to i nachixüanecüãxütawa naxçax petaxegüxü rü woo nanegü. ¹³Rü ngëmaäcü ya guxãma i pema rü perü duüxügü, rü chanaxwaxe i pegü

ípewíechaxmüüpexechiraüğü. Rü ngēmaācü guxügutáma pexenewa nangox nax aixcüma peyanguxēēxü i ngēma yigümaxā nüxü ixuxü. ¹⁴Natürü ya yixema tama tügü íwíechaxmüüpexechiraüxe rü name nixí i noxtacüma pegütanüwa tüxü ípetaxüchi erü tama tayanguxēxē i ngēma yigümaxā ixunetaxü —ñanagürü. ¹⁵Rü Tupana rü Abraáüxü ñanagürü ta: —Rü ngēma cuxmax i Saraí, rü marü taxütáma ngēma nixí i ngíéga. Rü ñuxmaücüxü rü Sára tá nixí i ngíéga. ¹⁶Rü choma rü tá mexü ngímaxā chaxuegu rü tá cuxü íxāxacü. Rü aixcüma ngēmaācü tá ngíxü charüngüxēē. Rü muxüma i nachixüanegüarü noxē tá iyixí. Rü ngēma ngítaagü rü ñanegüarü äëxgacügü tá nixígü —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga Abraáü rü waixümüanegu nanangücuchi. Natürü nüxü nacugüäcüma nügüäēwa ñanagürü: “¿Éxna wüxi ya yatü ya 100 ya taunecü nüxü ngēxmacü rü tá naxāxacüxü nax papá yixixüçax? ¿Rü Sára rü tá naxāxacüxü nax marü 90 ya taunecü ngíxü ngēxmaxü?” ñaxügu narüxínü ga naāxēwa. ¹⁸Rü yexguma ga Abraáü rü Tupanaxü ñanagürü: —Chierü mexü Ismaémaxā cuxueguxgu —ñanagürü. ¹⁹Rü Tupana nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Pa Abraáüx, aixcüma nixí i ngēma cumaxā nüxü chixuxü, rü cuxmax i Sára rü tá cuxü íxāxacü. Rü cuma rü Ichaágu tá cunaxüéga. Rü yimawa tá ningu ga yema cumaxā nüxü chixuxü, rü ngēmaācü tá guxügutáma nüxü charüngüxēē i nataagü. ²⁰Rü ngēxgumarüxü ta i Ismaéçax rü marü

cuxü chaxínü rü yimá rü tá ta mexü namaxā chaxuegu. Rü tá nüxü charüngüxēē nax yamuxüchixüçax i naxacügü rü nataagü. Rü yimá Ismaé tá nixí i nanatü i 12 i äëxgacügü i poraexü. Rü nataagümaxā tá ichanachixēxē i wüxi i taxü i nachixüane. ²¹Natürü yema chorü uneta ga cumaxā nüxü chixuxü rü tá ichayadaxēxē nawa ya cune ya Ichaá i cuxmax i Sára ngíne ya domarüüxcü ya tauemacügu tá bucü i nai ya taunecügu —ñanagürü. ²²Rü yexguma marü nüxü nachauxgu ga Abraáümaxā nax yadexaxü ga Tupana, rü Abraáüna nixügachi. ²³Rü yematama ngunexügu nixí ga Abraáü ga nane ga Ismaéxü ínawíechaxmüüpexechiraüxü. Rü yexgumarüxü ta ínanawíüchaxmüüpexechira- ügü ga guxüma ga norü puracütanüxü ga naxütagu buexü rü guxema tümacax nataxexe. Rü yemaacü guxāma ga yatüxe ga nachíüwa yexmagüe ga nüxü puracüexe rü tüxü ínawíüchaxmüüpexechiraü yema Tupana namaxā nüxü ixuxürüxü.

Tupana rü Abraáümaxā inaxuneta rü tá nüxü nangexma ya wüxi ya nane

18 ¹Rü wüxi ga ngunexügu meama tocuchigu rü Cori ya Tupana rü Abraáüçax nangox ga Máürearü castañanecüwa ga yexguma napataçxwa natoyane ga Abraáü. ²Rü nadaunagü ga Abraáü rü nüxü nadau ga tomaepüx ga duüxü ga napexegu chigüxü. Rü yexguma ga nüma rü inachi rü paxa naxçax nixü rü napexegu waixümügu nanangücuchi. ³Rü

ñanagürü: —Pa Corix, cuxũ chacaxũ rü taxú i yaxtacüma íquixũ. ⁴Rü ngëxguma cuxú namexgu rü tá íxraxũ i dexácax íhaca nax pegü piyaxgücutügüxũçax. iRü nua castáñapechitagu paxaáchi perüngü! ⁵Rü ñuxma nax nua chopatawa pengugüxũ, rü tá pexũ chachibüexë nax ngëmaácü peporaexüçax i namawa ega ipexíxgu —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxũ: —Marü name —ñanagürügü. ⁶Rü yexguma ga Abraáü rü napatagu nangaxi rü naxmãx ga Sáraxũ ñanagürü: —iPaxa, Pa Ngex, rü 20 i quíru i mexechixũ i arína ta nayaxu, rü paü ta naxü! —ñanagürü. ⁷Rü ñuxüchi ga Abraáü rü wocapúxüwa naña. Rü naxçax nadau ga yema rümemaexũ ga wocaxacü. Rü wüxi ga norü puracütanüxũxũ namu, rü nüma rü paxa nanaxü ga yema ñna. ⁸Rü yexgumarüxũ ta ga Abraáü rü yema duüxüğü ga naxütawa ngugüxüna nanaxã ga quésu rü léche. Rü nüma rü ínamemare ga nüxna nax naxãxũ ga taxacü ga nanaxwaxegüxũ ga yexguma castáñatüüwa nachibüeyane. ⁹Rü yexguma marü yangugügu ga nax nachibüexũ, rü Abraáüna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Ngecü iyixi i cuxmãx i Sára? —ñanagürügü. Rü nüma nanangãxũ: —Ngéa chauchiüwa ingexma —ñanagürü. ¹⁰Rü yexguma ga wüxi ga yema naxütawa ngugüxũ rü ñanagürü: —Nai ya taunecügu rü wena cuxütagu tá chanaxüane, rü ngëxguma i cuxmãx i Sára rü tá marü íxíraxacü —ñanagürü. Rü ngíma ga Sára rü yoxni bexma nüxũ íxínü ga yemaacü nax yadexaxũ, yerü ngíma rü bexma

Abraáüçaxwegu ichi ga íxwxa. ¹¹Natürü ga nüma ga Abraáü rü naxmãx ga Sára rü marü nayae. Rü ngíma ga Sára rü marü ngíxna inayarüxo ga nax nachixewexünexũ. ¹²Rü yemaçax ga Sára rü tama yaxna namaxã íxínü ga nax nacugüxũ, yerü ñaxügu irüxínü: “¿Ñuxãcü tá ichaxãxacüxũ, erü choma rü chaute rü marü tayaexüchi?” ñaxügu irüxínü ga ngíaxëwa. ¹³Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü Abraáüxũ ñanagürü: —¿Tüxcüü ngíxũ naxãüchiga i Sára? ¿Ëxna tama iyaxö rü tá nax naxãxacüxũ i woo nax nayaxüchichiréxü? ¹⁴¿Ëxna nangexma i taxacü i Cori ya Tupanaaxũ guxchaxũ nax naxüaxũ? Rü nai ya taunecügu rü aixcüma tá nuxã cuxütagu chanaxüane. Rü ngëxguma i Sára rü tá marü íxíraxacü —ñanagürü. ¹⁵Natürü ga Sára rü yemaxũ naxínügu rü imuü rü iyaxãxchaxũ nax ngíxũ naxãüchigaxũ. Rü yemaçax ngígürügü: —Tama nixi i chacugüchiréxũ —ngígürügü. Natürü nüma ga Cori rü ngíxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Ngëmáacüx, nüxũ chacuaxama nax cucugüxũ —ñanagürü ngíxũ.

Abraáü rü Tupanana nachogü nax tama napoxcuãxüçax ga Chodóma rü Gomóra

¹⁶Rü yexguma ga yema duüxüğü ga Abraáüxütawa ngugüxũ, rü inachigü rü inaxíachi ga Chodómawaama nax naxíxũ. Rü Abraáü rü paxaáchi ínayaxümücü. ¹⁷Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü ñaxügu narüxínü: “Name nixi i Abraáümaxã nüxũ chixu i ngëma tá chaxüxũ. ¹⁸Erü nüma tá nixi i norü oxí i wüxi i nachixüane i taxü rü poraxũ. Rü marü namaxã chanaxuegu

nax nagagu tá nüxũ charüngũxẽxũ i guxũtáma i nachixũanegü i ñoma i naanewa ngẽxmagũxũ. ¹⁹Rü chomatama marü chanayaxu nax nanegũmaxã rü nataagũmaxã nüxũ yaxuxũcax i ngẽma chorü mugü nax nũmagü i nataagü naga naxĩnüexũcax rü mexũ naxügũxũcax nax ngẽmaãcü choma chayanguxẽxũcax i guxũtama ga yema namaxã nüxũ chixuxũ”, ñaxũgu narüxĩnü ga Tupana. ²⁰Rü yemacax ga Cori ya Tupana rü Abraáũxũ ñanagürü: —Ngẽma duũxũgü i Chodómacũãx rü Gomóracũãx, rü nüxũ chaxĩnü i nachiga nax nachixexüchixũ rü poraãcü pecádu naxügũxũ. ²¹Rü ngẽmacax tá ngẽma chaxũ nax íchayadauxũcax rü aixcũma yixĩ i poraãcü chixexũ naxügũxũ ngẽma chomaxã nüxũ yaxugüexũrũxũ, rü ngẽmaãcü tá nüxũ chacuax —ñanagürü. ²²Rü taxre ga yema duũxũgü rü yoxni inaxĩ nax Chodómawa naxĩxũcax. Natürü ga Abraáũ rü Cori ya Tupanamaxã yexma nayachigüãchitanü. ²³Rü naxcax nixü rü Cori ya Tupanana naca rü ñanagürü: —¿Cunadaixũ tá ta i ngẽma duũxũgü i mea maxẽxũ wüxigu namaxã i ngẽma chixexũ ügũxũ? ²⁴Rü ngẽxguma chi nangexmagu i 50 i duũxũgü i mea maxẽxũ nawa ya yima ñane ¿rü chi cunadaiamaxũ rü taxüchima nüxũ cungechaũxũ i ngẽma ñanecũãx nagagu i ngẽma 50 i duũxũgü i mea maxẽxũ? ²⁵Chaxcax rü tama name nax cunadaixũ i ngẽma mea maxẽxũ i duũxũgü wüxigu namaxã i ngẽma chixexũ ügũxũ, ñoma chi guxũtama naxügũxũrũxũ i ngẽma chixexũ. Rü taxucürüwama ngẽma cuxü erü tama ngẽmagu curüxĩnü. Rü cuma nixĩ i

guxãarü maxũmaxã icucuaxũ ¿rü tama ãxna i ngẽma 50 i mea maxẽxũgagu nüxũ icurüngũmaxũ nax cunadaixũcaxũ ya yima ñane? —ñanagürü. ²⁶Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Abraáũxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Ngẽxguma chi yima Chodómaarü ñanewa nüxũ ichayangauxgu i 50 i duũxũgü i mea maxẽxũ, rü ngẽmagagu taxũtáma chanapoxcue i ngẽma ñanecũãx —ñanagürü. ²⁷Natürü ga Abraáũ rü wenaxarü nüxna nacaama rü ñanagürü nüxũ: —iChoxũ nangechaxũ nax cuxna chicachigüamaxũ! Erü cuma rü Tupana quixĩ rü choma rü wüxi i duũxũmare chixĩ. ²⁸Natürü ngẽxguma chi tama mea yanguxgu i 50 wa nax nanguxũ i ngẽma duũxũgü i mea maxẽxũ, rü chi 45 icatama i mexũ i duũxũgü ngẽxmagu ¿rü ngẽma nax tama mea 50 wa nanguxũcax rü tá cunapoxcuxũ ya yima ñane? —ñanagürü. Rü Cori ya Tupana nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngẽxguma chi 45 i duũxũgü i mea maxẽxũ ngẽma ichayangauxgu, rü taxũtáma chanapoxcu —ñanagürü. ²⁹Natürü ga Abraáũ rü wenaxarü nüxna nacaama rü ñanagürü: —¿Natürü ngẽxguma chi 40 icatama ngẽxmagu? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngẽma 40 cax rü taxũtáma chanapoxcue —ñanagürü. ³⁰Natürü ga Abraáũ rü wenaxarü Tupanana nicachigü rü ñanagürü nüxũ: —Cuxũ chacãxũ nax tama chomaxã cunuxũcax naxcax i ngẽma nax yexüürü cuxũ chachixewexũ ¿natürü ngẽxguma chi 30 icatama ngẽxmagu? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori ya Tupana nanangãxũ rü

ñanagürü: —Woo 30 i duïxügü i mexü ngëxmagu rü taxütáma chanapoxcu —ñanagürü. ³¹Natürü ga Abraáü rü nüxü nicaaxüchigiüama, rü ñanagürü: —Pa Corix, marü changupetüxüchiamá nax cuxü chacaaxü ¿natürü ngëxguma chi 20 icatama i duïxügü i mea maxëxü ngëxmagu? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori ya Tupana nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëma 20 i mea maxëxügagu rü taxütáma chanapoxcu ya yima ñane —ñanagürü. ³²Natürü ga Abraáü rü wena nüxna nacaama rü ñanagürü: —Pa Corix itaxü i chomaxá cunuxü! Ñuxica wena cuxna chacaxcháü, rü ngëmawena rü marü taxütáma cuxü chachixewe. ¿Rü taxacü chi cuxüxü i ngëxguma 10 icatama i duïxügü i mea maxëxü ngëxmagü? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü: —Ngëma 10 gagu rü taxütáma chanapoxcu ya yima ñane —ñanagürü. ³³Rü yexguma marü Cori ya Tupana nüxü rüchaxgu ga Abraáümaxá nax yadexaxü rü ínixü. Rü nüma ga Abraáü rü napataçax natáegu.

Tupana nayagu ga Chodóma rü Gomóra

19 ¹Rü yexguma marü nachütachaxügu rü yéma Chodómaarü ñanewa nangugü ga yema taxre ga Tupanaarü oearü ngeruxü i daxüciäx. Rü guma ñanearü iäxwa narüto ga Lox ga ngextá duïxügü íngutaquexëxüwa. Rü yexguma yema taxre ga duïxügüxü nadauxgu, rü inachi ga nax nayauxäxüçax. Rü napexegu waixümügu nanangücuchi. ²Rü ñanagürü nüxü: —Pa Corigüx, rü choma nax perü duïxü chixixü rü pexna chaxu

nax chauchiügu pepegüxü. Rü ngéma tá pegü piyaxgücutügü, rü marü name i moxü paçmama ipexiächi —ñanagürü. Natürü nümagü rü nanangäxü rü ñanagürü: —Tamoxëxüchi, rü nuxá iäxtügumare tá tapegü —ñanagürü. ³Natürü nüma ga Lox rü nüxü nicaaxüchigiüama, rü yemaçax ga nümagü rü düxwa naga naxínüe nax napatawa naxixüçax. Rü yexguma ipatawa nangugügu, rü Lox rü norü ñna ga mexü namexëxë. Rü paü ga ngearü puxëeruüäxü ta naxü. Rü nümagü ga yema naxütawa ngugüxü rü nachibüe. ⁴Rü yexguma taüta yachocuxgu, rü yéma naxi ga guxüma ga Chodómacüäx ga yatügü. Rü ngextüxügüwa inaxügü rü ñuxmata iyaxüwa nangu. Rü nüxü ínachoeguächi ga guma Loxpata. ⁵Rü aita naxüeäcuma Loxna nacagüe rü ñanagürü: —¿Ngëxügü nixi i ngéma yatügü i ngewax nua cupatawa ngugüxü? ¡Rü ínamuxü, erü namaxá tamaxëchaü! —ñanagürü. ⁶⁻⁷Rü yexguma ga Lox rü ínaxüxü ga namaxá nax yadexaxü natürü meama naxchaxwa nanawäxta ga norü iäx. Rü ñanagürü nüxü: —Pa Chomücügüx itaxü i taxacürü chixexü pexügüxü! ⁸Düçax, choma rü choxü íngexma i taxre i chauxacü i taguma yatüxü cuaxcü. Rü ngéma tá pexna ngixü chamugü nax pema penaxwaxëxü ngímaxá pexüxüçax. Natürü tama chanaxwaxë nax taxacürü chixexü namaxá pexü i ñaa taxre i yatügü i nüxna chaxuxü nax nua chopatawa nangugüxü —ñanagürü. ⁹Rü yexguma ga nümagü rü Loxü nangäxüga rü ñanagürü: —¡Ixügachi i ngéma! ¿Rü

ñuxăcû i cuma nax to i nachixũanecũăx quixĩxũ rû nua toxũ cuyamuchaũxũ? Rû ñuxma rû ngẽma taxre i nua toxna quinuxuxũarû yexera tá cumaxă taxû —ñanagũrũgũ. Rû yexguma rû Loxna nayuxgũ nax ãxgu napogũexũăx. ¹⁰Natũrũ nũmagũ ga yema taxre ga daxũcũăx ga Loxpatawa ngugũxũ rû nachĩũgu nanayauxcuchigũ, rû ñuxũchi nanawăxta ga ãx. ¹¹Rû nayangexetũgũexẽ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga ãxtũwa yexmagũxũ, rû yema ingextũxũxũwa inaxũgũ ñuxmata yema iyaxũwa nangu. Rû yemaacũ dũxwa nipaemare ga nax ãxcăx nadaugũxũ. ¹²Rû yexguma ga yema taxre ga orearũ ngeruxũ i daxũcũăx rû Loxna nacagũe rû ñanagũrũgũ: —¿Nangemaxũ i togũ i cutanũxũgũ i nũma daa ãnewa? iRû ngẽxguma chi nangexmagu ya cunegũ rũexna cuxacũgũ rũexna cuxăxtegu rû ãnagaxũ i nua wũxigu namaxă i guxũma i taxacũ i cuxũ ngẽxmaxũ ya daa ãnewa, rû yăxũwa namaxă naxũ! ¹³Erũ tá tayagu ya daa ãne. Erũ Cori ya Tupana rû marũ tama yaxna namaxă naxĩnũ i ñaa duũxũgũ i daa ãnewa maxẽxũ, rû ngẽmacăx toxũ namu nax tayaguxũăx —ñanagũrũgũ. ¹⁴Rû yexguma ga Lox rû naxũtawă naxũ ga yema naxăxteguăhaũ ixĩgũxũ rû ñanagũrũ nũxũ: —iIpechigũ rû ípechoxũ i nua! Erũ Cori ya Tupana rû tá nayagu ya daa ãne —ñanagũrũ. Natũrũ ga yema naxăxteguăhaũ ixĩgũxũ rû tama aixcũma nayaxũgũ ga yema namaxă nũxũ yaxuxũ. ¹⁵Rû yema marũ nax yangunechaũxũ, rû Loxũ napaxagũ ga yema taxre ga daxũcũăx i orearũ ngerũgũ. Rû ñanagũrũgũ: —iPaxama,

inachi rû tũxũ iga ya cuxmăx rû ngẽma taxre i cuxacũgũ ega cumăxchaxũgu ngẽxguma tayaguxgu ya daa ãne! —ñanagũrũgũ. ¹⁶Natũrũ ga Lox rû nanuxcũăxẽ, rû yemaăx ga yema taxre ga daxũcũăx i orearũ ngerũgũ rû naxmăx nayayauxăchigũ rû namaxă nixũ, yerũ Cori ya Tupanaaxũ nangechaũtũmũxũ. Rû yexgumarũxũ ta ga guxema naxmăx rû naxacũgũ rû tũxũ ãnamuxũ ga guma ãnewa nax tama tayexũăx. ¹⁷Rû yexguma marũ guma ãnearũ yăxũwa nayexmagũgu, rû wũxi ga yema daxũcũăx i orearũ ngeruxũ rû ñanagũrũ: —iÑna nax tama peyuxũăx! iRû taxũtăma cugũ íquidau rû taxucăxtăma icuyachiăchi i nua! iRû yea măxpũneanewa naña ega tama cuyuxchaxũgu! —ñanagũrũ.

.....

²⁴Rû yexguma ga Cori ya Tupana rû Chodóma rû Gomóraéitũgu ũxũema ga asũfremaxă ãéũxũ nayixẽxẽ. ²⁵Rû yemaacũ ãnagu ga guma ãnegũ wũxigu namaxă ga guxũma ga duũxũgũ ga yema maxẽxũ rû yema nanetũgũ ga yema rũxũgũxũ. ²⁶Natũrũ guxema naxmăx ga Lox ga naweama ne ñaxe, rû tũgũ ítidau rû yexgumatama yuxcũrapũtaxũ tanacaxĩchi.

.....

Ichaáarũ buxchiga

21 ¹Rû nũma ga Cori ya Tupana rû yema ngĩmaxă nũxũ yaxuxũăcũ Săragu narũxĩnũ, rû nayanguxẽxẽ ga yema ngĩmaxă naxueguxũ. ²Rû yemaacũ ga Săra rû ixăxacũ nũxũ ga Abraáũ ga yexguma marũ yaxguăx yixĩxgu. Rû gumatama

tauemacü ga Cori ya Tupana nagu unetacügu nabu. ³Rü nüma ga Abraáü rü Ichaágu nanaxüéga ga guma nane ga Sárawaücü. ⁴Rü yexguma 8 ga ngunexü nüxü yexmagu ga nax naxíraxü, rü Abraáü ínanawíechaxmüüpechiraü yema Tupana namuxürüxü. ⁵Rü Abraáü rü nüxü nayexma ga 100 ga taunecü ga yexguma Ichaá íxíraxgu. ⁶Rü yexguma ga Sára rü ngíaxéwa ngígürügü: “Tupana choxü nataãxéxé. Rü guxāma ya nüxü цаxgüxe nax chaxāxacüxü rü tá wüxigu chomaxā tataãxégü. ⁷¿Texé nagu rüxínüxü ga Abraáüaxü tá nax chaxāxacüxü? Natürü marü nüxü chaxāxacü i ñuxma i woo nax marü nayaxüchixü i nümax”, ñaxügu irüxínü ga ngíaxéwa.

**Agá rü ngíne ga Ismaémaxā
ítaxüchi ga Abraáüpatawa**

⁸Rü ga õxhana ga Ichaá rü niyachigü, rü nayamaiegü. Rü yema ngunexügu rü wüxi ga taxü ga peta naxü ga Abraáü. ⁹Natürü ga Sára rü nüxü idau ga Ichaágu nax yadauxcüraxüxü ga Ismaé ga Abraáü nane ga Agá ga Equítuanecüãxwaücü. ¹⁰Rü yexguma ga Sára rü Abraáümaxā nüxü iyarüxu rü ngígürügü: —iDücax, ínamuxüchi i ngēma taxütaxü nanemaxā! Erü yimá chaune ya Ichaá rü taxucaxma i ngēma taxütaxü nanemaxā nangau i curü ngēmaxügü —ngígürügü. ¹¹Rü yema dexa rü poraäcü nüxü nangux ga Abraáü, yerü nanechiga nixí ga yema. ¹²Natürü ga Tupana rü Abraáümaxā nüxü nixu rü ñanagürü: —iTaxü i cuxoégaãxéxü naxçax ya curü bucü rü ngíçax i ngēma cuxütaxü! iRü naxü i

ngēma Sára cumaxā nüxü ixuxü! Erü cutaagü ga cumaxā chaxueguxü rü Ichaáwa tá nixí i ne naxíxü. ¹³Natürü ngēma cuxütaxü ngínewa rü tá ichanachigüxéxé i wüxi i taxü i duüxügütücumü, erü cune nixí —ñanagürü ga Tupana. ¹⁴Rü moxüäcü ga paçmamaxüchi rü Abraáü rü Agána nanaxā ga paü rü dexá ga naxchaxmüügu ibacuchixü. Rü Agáétügu nananugü rü yemaacü ngíne ga Ismaémaxā ngíxü nimu. Rü yéma ngürüanewa ixümare ga chianexü ga Bechébawa. ¹⁵Rü yexguma naguxgu ga dexá rü guma ngíne rü wüxi ga naitüügu inamu. ¹⁶Rü norü yáxüwaxüra iyarüto, yerü tama nüxü idauchaxü ga ngíxütama nax nayuxü. Rü yexguma yéma natõxgu rü guma ngíne rü ínanaxügü ga nax naxaxuxü. ¹⁷Natürü ga Tupana rü nüxü naxínü ga guma bucü ga nax naxaxuxü. Rü wüxi ga daxücüãx i orearü ngeruxü rü daxüwa Agána nacagü rü ñanagürü: —¿Taxacü cuxü nangupetü, Pa Agáx? iTaxü i cumuüxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxínü i norü axu ya yimá curü bucü i ngēma ínaxáüxüwa. ¹⁸iInachi rü íyadau ya yimá bucü, rü naxmexgu iyauxāchi! Erü choma rü nawa tá ichanachixéxé i wüxi i taxü i nachixüane —ñanagürü. ¹⁹Rü yexguma ga Tupana rü Agáxü nanawex ga wüxi ga puchu. Rü ngíma rü yéma ixü, rü inaxüäcu ga yema ngürü dexāchiü ga naxchaxmüünaxçax. Rü ñuxüchi inaxaxexéxé ga Ismaé. ²⁰⁻²¹Rü Tupana rü nüxü narüngüxéxé ga guma bucü. Rü nüma rü niyachigü. Rü chianexü ga Paráügu nanapexütanüane. Rü meama maxgütaexü cuäcü nixí. Rü

yexguma nayaxgu, rü naé rü wüxi ga Equítuanecüãxmaxã inaxüxmax.

.....

Tupana rü Abraáüarü öxü naxü

22 ¹Rü yemawena ga Tupana rü Abraáüarü öxü naxü. Rü naégamaxã nüxna naca. Rü nüma ga Abraáü nanangãxü rü ñanagürü: —Daxe chixí, rü nua changexma —ñanagürü. ²Rü Tupana rü ñanagürü nüxü: —Íyaga ya cune ya Ichaá ya nügümaxã wüxicacü rü poraãcü nüxü cungechaücü! ¡Rü yéa Moríaanewa namaxã naxü! Rü ngëxguma ngéma cunguxgu rü chanaxwaxe i ngëxma chauxcax cuyamax rü cuyagu nagu ya yima maxpúne ya choma tá cumaxã nüxü chaxunetane —ñanagürü. ³Rü moxüãcü ga paxmamaxüchi rü Abraáü ínarüda. Rü üxüta nadaü nax yemamaxã Tupanacax yaguaxüçax ga guma nane. Rü ñuxmachi nanamexëxë ga norü búru rü ínayaga ga nane ga Ichaá rü taxre ga norü duüxü. Rü inaxüächi nax yema nachica ga Tupana namaxã ixunetaxüwa naxüxüçax. ⁴Rü yexguma marü tomaepüx ga ngunexü iyaxüxgu ga Abraáü, rü yáxügu nüxü nadau ga yema nachica ga nawa naxüxü. ⁵Rü yexguma ga Abraáü rü norü duüxügüxü ñanagürü: —¡Nuxã perücho namaxã i ñaa búru! Rü daa bucü rü choma rü tá yéamaxüra taxí. Rü ngéma tá Tupanaxü tarücuaxüxügü, rü ngémawena rü pexcax tawoegu. ⁶Rü Abraáü nanayauxcüta ga üxü ga Tupanacax amare tá nawa yaguxü rü Ichaáétügu nanaxüinagücüta. Rü ñuxüchi ngixü nayaxu ga cüxchi rü wüxi ga üxü ga naixüne. Rü wüxigu guma

maxpúnewa naxí. ⁷Natürü yixcüamaxüra rü Ichaá rü nanatüna naca rü ñanagürü: —Pa Papáx —ñanagürü. Rü Abraáü nanangãxü rü ñanagürü: —¿Taxacü cunaxwaxe, Pa Chaunex? —ñanagürü. Rü Ichaá nanatüxü nangãxü rü ñanagürü: —Dücax, tüxü nangexma i üxü rü tüxü nangexma ya üxü ya naixüne ¿natürü ngexü i ngéma carnéru i tá iguxü? —ñanagürü. ⁸Rü nanatü nanangãxü rü ñanagürü: —Pa Chaunex, nüma ya Tupana tá nixí ya nüxü cuácü nax nangexmaxëãxü i wüxi i carnéruxacü nax naxcax yaguxü —ñanagürü. Rü yemaacü wüxigu inaxí. ⁹Rü yexguma nawa nanguxgu ga yema nachica ga Tupana namaxã nüxü ixuxü, rü Abraáü rü yexma nanaxü ga wüxi ga naxünaarü guchica. Rü yemaétügu nananutanü ga üxü. Rü ñuxüchi nane ga Ichaáxü ninax rü yema üxüétügu nanaxüinagü. ¹⁰⁻¹¹Natürü yexguma cüxchi ngixü nayauxgu ga nanexü tá nax yamáxü, rü Cori ya Tupanaarü duüxü rü daxüwa nüxna nacagü rü ñanagürü: —Pa Abraáü, Pa Abraáü —ñanagürü. Rü nüma ga Abraáü nanangãxü rü ñanagürü: —Daxe chixí rü nua changexma —ñanagürü. ¹²Rü yexguma ga yema daxücüãx i orearü ngeruxü rü ñanagürü nüxü: —¡Taxü i taxacürü chixexü namaxã cuxüxü ya yimá bucü! Erü marü nüxü chacuax nax aixcüma Tupanaga cuxínüxü rü tama choxna cunachuxu ya yimá cune ya nügümaxã wüxicacü —ñanagürü. ¹³Rü yexguma ga Abraáü rü nadauegu, rü nüxü nadau ga wüxi ga carnéru ga nachatãxcuremaxã chuchuxüchapaxagu choxü. Rü ínayadau, rü nayayaxu. Rü yema nimax

rü nayagu nanechicüxü. ¹⁴Rü yemawena ga Abraáü rü nanaxüéga ga yema nachica ñaxümaxá: “Cori ya Tupana rü tüxna nanaxá i ngéma inaxwaxexü”, ñaxümaxá. Rü ngëmacax i ñuxma rü ta duüxügü nüxü nixu rü ñanagürügü: “Yima mąxpúnewa Tupana tüxna nanaxá i ngéma inaxwaxexü”, ñanagürügü. ¹⁵Rü yexguma ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü i daxücüax rü wenaxarü daxüwa Abraáüna nacagü. ¹⁶⁻¹⁷Rü ñanagürü nüxü: —Dücax, rü Cori ya Tupana rü ñanagürü: “Ngéma cuxüxüwa nüxü chacuax nax aixcüma chauga cuxinüxü, erü tama choxna cunachuxu ya yimá cune ya nügümaxá wüxicacü. Rü ngëmacax chauégagutama cumaxá nüxü chixu rü tá poraäcü cuxü charüngüxëë. Rü ngéma cutaagü rü tá chayamuxëxë. Rü äxtagüexpüx rü naxnücütexe ya taxtüpechinüwa ngëxmacüexpüx tá nixí i norü mu. Rü nümagü rü guxügutama norü uanügüxü narüporamaegü. ¹⁸Rü cutaagügagu tá nixí i nüxü charüngüxëxü i guxüma i nachixüanegü, erü aixcüma mea chauga cuxinü”, ñanagürü cuxü ya Cori ya Tupana —ñanagürü ga yema Tupanaarü duüxü. ¹⁹Rü nüma ga Abraáü rü norü duüxücax natáegu rü wüxigu nawoegu nachixüwa ga Bechébawa. Rü yexma nixí ga naxächüxü ga Abraáü.

.....

**Abraáü rü norü duüxüxü namu nax wüxi
ga pacücax yadaxücax nax
Ichaámąxruxü yixücax**

24 ¹Rü nüma ga Abraáü rü marü nayaxüchi ga yexguma. Rü Cori ya Tupana rü guxüwama poraäcü

nüxü narüngüxëë. ²⁻³Rü wüxi ga ngunexü ga Abraáü rü naxcax naca ga yema norü duüxü ga rüyamaexü ga norü yemaxümaxá icuácü. Rü ñanagürü nüxü: —iChoperematüügu naxüxmex, rü Tupana ya daxüguxü i naane rü ñoma i naanearü yoraégaugu chomaxá inaxuneta rü taxütama chaune ya Ichaácax ngixü cuyaga i wüxi i pacü i ñaa naane i Canaáücüax ixícü nax naxmąx yixüxücax! ⁴Natürü chanaxwaxë i yéa chauchiüanewa cuxü nax ngëxma chautanüxügütanügu ngixcax cuyadauxü i wüxi i nge nax ngëmamaxá naxámąxücax ya chaune ya Ichaá —ñanagürü. ⁵Rü nüma ga guma norü duü rü Abraáüxü nangáxü rü ñanagürü: —Natürü ngëxguma ngéma nge tama chowe rüxüchaügu írü taxacü tá chaxüxü i ngëxguma? ¿Éxna cunaxwaxexü nax yema naane ga nawa ícuxüxüxüwa chanagaxü ya cune? —ñanagürü. ⁶Rü Abraáü nanangáxü rü ñanagürü: —Tama chanaxwaxë nax ngéma cunagaxü ya chaune. ⁷Erü yimá Cori ya Tupana ya daxüguxü i naanearü yora ga chaunatüchiüwa rü chautanüxüarü naanewa choxü ímuxüchicü, rü chomaxá inaxuneta nax chautaaüna naxáaxücax i ñaa naane i nawa changexmaxü. Rü ngëxgumarüxü ta rü nümatama ya Cori rü cupexegu tá nayamu i norü orearü ngeruxü i daxücüax nax wüxi ya pacü ngéma ngixü cuyagaxücax i naxmąxü ya chaune. ⁸Natürü ngëxguma chi ngéma nge rü tama cuwe naxüxchaügu rü taxucaxma nagu curüxinü i ngéma cuxü chamuxü, erü marü cuyanguxëxë i ngéma cumaxá nüxü chixuxü. Natürü

taxucaḡma tūxcūũ ngēma cunaga ya chaune —ñanagürü. ⁹Rü yexguma ga guma norü duũ rü norü cori ga Abraáũperematüũgu naxúxmex, rü namaxã nüxũ nixu rü tá nax yanguxēãxũ ga yema namuaxũ. ¹⁰Rü yemawena ga guma norü duũ rü ãmarexũ nanade ga yema rümemaegüxũ ga norü coriarü ngaxãerüũgü. Rü ínayagagü ga 10 ga norü caméyugü rü inaxũãchi nax guma ñane ga Nacóx ga Mechopotámiaanewa yexmanewa naxũxũcax. ¹¹Rü ñuxre ga ngunexũguwena yexguma nachütachaxũgu rü guma ñane ga Nacóxpechinüwa nangu naxütawa ga wüxi ga puchu. Rü guma pucharü ngaicamagu nanangũxēxē ga norü caméyugü. Rü yema ora nixĩ ga ngexũgü guma puchuwa dexáwa naxĩxũ. ¹²Rü nüma ga Abraáũarü duũ rü inanaxügü ga nax nayumüxēxũ rü ñanagürü: —Pa Tupana ya Chorü Cori ya Abraáũarü Tupanax, rü icuxũ nangechaütümüxũ ya chorü cori ya Abraáũ, rü ěcü mea ínanguxuchixēxē i ngēma naxcax núma choxũ namuxũ! ¹³Rü dücax, rü ñuxma rü daa puchuxütagu charüxãũx, rü daa ñanecũãx i pacügü rü nua dexáwa tá ixĩ. ¹⁴Rü ñuxma rü curü ngũxēẽ chanaxwaxe, rü ngēxguma dexácax wüxi i ngēma pacüna chacaxgu rü ñãacü choxũ nangãxũgu: “iĚcü, naxaxe! Rü ngēxgumarüxũ tá ta chayaxaxegüxēxē i curü caméyugü”, ñaxũmaxã choxũ nangãxũgu, rü ngēmawa tá nüxũ chacuax nax ngēma yixĩxũ i cuma ngĩxũ cuxunetacü naxcax ya yimá curü duũ ya Ichaá. Rü

ngēmawa tá nüxũ chacuax nax cuma rü aixcüma nüxũ cungechaũxũ ya yimá chorü cori ya Abraáũ —ñanagürü ga norü yumüxēwa. ¹⁵Rü yexguma tauta nüxũ nachauxgu ga nax nayumüxēxũ, rü ngĩxũ nadau ga wüxi ga pacü ga yéma ne ücü ga ngĩrü tũxũ ngĩätügu ngĩxũ ingecü. Rü ngĩma rü Rebéca iyixĩ ga Betuéacü. Rü nüma ga Betué rü Abraáũenexē ga Nacóx nane nixĩ, rü Mílca iyixĩ ga naé. ¹⁶⁻¹⁷Rü ngĩma ga Rebéca rü imechametüxüchi rü taguma ñuxgu wüxi ga yatü ngĩmaxã namaxũ. Rü guma puchuwa ixü rü yéma ngĩxũ ixüãcu ga ngĩrü tũxũ. Rü yexguma natáeguchaũgu, rü nüma ga guma Abraáũarü duũ rü ngĩxcax niña, rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Pacüx łtaxüchima cuxũ namexü ega curü tũxüwa choxũ cuxaxexēegu i íxraxü i curü dexá? —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga ngĩma rü inangãxũ rü ngĩgürügü: —iĚcü naxaxe, Pa Corix! —ngĩgürügü. Rü yexgumatama naxãxgu ngĩxũ icajx ga ngĩrü tũxũ nax naxaxexũcax. ¹⁹Rü yexguma marü naxaxegu wena ga guma Abraáũarü duũ, rü ngĩma ga Rebéca rü ngĩgürügü nüxũ: —Paxa dexá tá chayaxu naxcax i curü caméyugü nax nümagü rü ta mea naxaxegüxũcax —ngĩgürügü. ²⁰Rü yexguma ga ngĩma rü paxa yema caméyugüarü axepãũgu ngĩxũ ibaãcu ga ngĩrü tũxũ. Rü muẽpxüxcüna paxa nawa iña ga yema dexá ga puchuwa ñuxmata naxüãcuã ga dexápaũ naxcax ga guxũma ga yema caméyugü. ²¹Rü nüma ga guma Abraáũarü duũ rü yoxni ngĩxũ ínangugü yerü nüxũ nacuáxchaũ rü aixcüma ngĩma yixĩ ga Tupana ngĩxũ unetacü.

²²Rü yexguma marü mea naxaxegügu ga yema norü caméyugü, rü nüma ga guma Abraáüarü duü rü ñuxüchi ngíxna ngíxü naxâ ga wüxi ga ãnera ga úirungíxcax ga 6 grámu yacü rü ngíxmarauwa ngíxü nichocuchi. Rü yexgumarüxü ta ngíxna nanana ga taxre ga ngaxcupüxmexëxü ga 100 grámu yaxü ga wüxichigü. ²³Rü ñanagürü ngíxü: —Pa Pacüx ichomaxâ nüxü ixu rü texeacü quixî! ¿Rü nangemaxü i nachica i cunatüpatawa nax ngëxma chorü duüxügümaxâ tapegüxüxcax i ñoma i chütaxügu? —ñanagürü. ²⁴Rü ngíma rü inangâxü rü ngígürügü: —Choma rü naxacü chixî ya Betué. Rü Mílca iyixî i chorü noxë rü Nacóx nixî ya chorü oxí. ²⁵Rü ngéma tochiüwa rü nangema i nachica nax ngëxma pepegüxüxcax i ñoma i chütaxügu. Rü ngëxgumarüxü ta nayima ya maxë i perü caméyugarü ngoxuruxü rü maxë i paxü i norü caruxü —ngígürügü. ²⁶Rü yexguma ga guma Abraáüarü duü rü yexma nacaxápüxü rü Tupanaxü nicuaxüxü. ²⁷Rü ñanagürü: —Cumecümaxüchi, Pa Cori ya Chorü Cori ya Abraáüarü Tupana, erü aixcüma cuyanguxëxë i ngéma chorü cori ya Abraáümaxâ nüxü quixuxü. Erü namaxâ cumecüma rü poraäcü nüxü curüngüxë rü ngémaäcü natanüxügütanüwa mea choxü cunguxëxë—ñanagürü. ²⁸Rü yexguma ga ngíma ga Rebéca rü ngíchiüwa íña, rü ngitanüxügümaxâ nüxü iyarüxu ga yema ngíxü ngupetüxü. ²⁹Ngíma rü ngíxü nayexma ga wüxi ga ngítenexë ga Labáügu áégacü. Rü guma nixî ga puchuwa ñacü nax naxcax yadauxüxcax ga guma yatü. ³⁰Yerü ngíxü

nadau ga yema ãnera ga ngíxmarauwa rütucü rü yema ngaxcupüxmexëxügu, rü nüxü naxínü ta ga yema nüxü yaxuxü nax ñuxü ñaxü ga guma yatü. Rü yexguma yéma nanguxgu ga Labáü, rü Abraáüarü duüxcax nixü ga yématama puchuxütawa norü caméyumaxâ yexmacü. ³¹Rü ñanagürü: —iPa Yatü ya Cori ya Tupana Cuxü Rüngüxëxëcix, rü chowe rüxü! ¿Rü ñuxäcü nuxâ ñanearü düxëtügu curüxäüx ega tochiüwa marü cuxcax tanamexëgu i wüxi i ucapu nax ngëxma cupexüxcax? Rü ngëxgumarüxü ta marü tanamexëxë i wüxi i nachica naxcax i curü caméyugü —ñanagürü. ³²Rü ñuxüchi ga guma Abraáüarü duü rü nawe narüxü. Rü yexguma íxwa nangugügu, rü Labáü caméyutawa ínananuü ga norü yemaxügu rü ñuxüchi yema caméyugüxü nachibuexëxë. Rü yemawena rü dexá ta nayayaxu nax nügu yayauxgücutügüxüxcax ga Abraáüarü duü rü namücügü. ³³Rü yexguma ñonamaxâ naxúpexegüâxgu, rü nüma ga Abraáüarü duü rü ñanagürü: —Taxucürüwa chachibü ega tama pemaxâ nüxü chixuxírxgu i ngéma pemaxâ nüxü chixuxchaüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Labáü rü ñanagürü: —iÉcü, idexa! —ñanagürü. ³⁴Rü yexguma ga Abraáüarü duü rü ñanagürü: —Choma rü Abraáüarü duü chixî. ³⁵Rü Cori ya Tupana rü poraäcü nüxü narüngüxëxë ya chorü cori ya Abraáü, rü nanamuarü ngëmaxüâxëxë. Rü ngëmacax i ñuxma rü namuxüchi i norü carnérugü, rü wocagü rü caméyugü, rü búrugü, rü úirugü, rü díerümügü, rü duüxügü i yatüxü rü ngexü. ³⁶Rü naxmax i Sára rü nüxü

iyatüne ga woo marü nax
 nayaxüchichiréxü. Rü nüma ya choriü
 cori ya Abraáü rü yimá nanena
 nanaxuaxü i guxüma i norü ngëmaxüğü.
³⁷Rü yexguma núma choxü
 namuxchaügu, rü nüma ya chorü cori
 ya Abraáü rü choxna naxāga nax
 Tupanaégagu namaxā ichaxunetaxü, rü
 ñanagürü choxü: “iTaxütáma
 cunaxwaxe ya yimá chaune ya Ichaá rü
 wüxi i pacü i nua Canaáücüāxmaxā
 naxāmaxü! ³⁸iRü yéa chorü
 papátanüxütanüwa naxü rü ngëxma
 ngüxcax yadau i wüxi i pacü i
 chautanüxü ixücü nax chaunemax
 yixüxcax!” ñanagürü ga chorü cori.

⁴²⁻⁴⁴Rü ngëmaäcü i ñuxma rü núma
 changu naxütawa ya yima puchu. Rü
 ngéma chayumüxë rü chorü cori ya
 Abraáüarü Tupanamaxā nüxü chixu rü
 ñacharüğü: “Ega aixcüma choxü
 curüngüxëchaügu nax mea choxü
 ínanguxuchixüxcax i ngëma chorü cori
 nawa choxü muxü, rü chanaxwaxe i
 choxü cungāxüga i ñuxma nax
 puchuxütawa changexmaxü. Rü ngëma
 pacü i dexáwa nua ücü rü dexácax
 ngüxna chacacü nax choxü
 naxaxexëxüxcax rü choxü ngāxüxcü:
 ‘iËcü naxaxe! Rü ngëxgumarüxü tá ta
 chayaxaxegüxë i curü caméyugü’,
 ñaxümaxā choxü ngāxüxcü, rü
 ngëmawa tá nüxü chacuax nax ngëma
 yixüxü i cuma ngüxü cuxunetacü naxcax
 ya chorü cori nane ya Ichaá”,
 ñacharüğü ga chorü yumüxëwa. ⁴⁵Rü
 yexguma taüta nüxü charüchaxgu ga
 nax chayumüxëxü, rü ngüxü chadau ga
 Rebéca ga tüxü ngüätügu yéma ngüxü ne

ngecü. Rü puchucax irüxüe, rü
 dexámaxā ngüxü ixüäcu ga ngüxü tüxü.
 Rü yexguma ga choma rü ngüxna chaca
 rü ñacharüğü ngüxü: “Pa Pacüx
 ¿Taxüchima cuxü namexü ega choxü
 cuxaxëëgu i curü dexá?” ñachagürü.
⁴⁶Rü yexguma ga ngüma rü ngüxü irüxüe
 ga ngüxü tüxü rü ngügürüğü choxü:
 “iËcü, naxaxe, Pa Corix! Rü
 ngëxgumarüxü tá ta chayaxu i dexá
 naxcax i curü caméyugü nax nümagü rü
 ta naxaxegüxüxcax”, ngügürüğü. Rü
 yexgumatama choxü ixaxëxë rü
 yaxaxegüxëxë ga chorü caméyugü rü ta.

⁴⁹Rü ñuxma rü chanaxwaxe nax
 chomaxā nüxü pixuxü ¿rü aixcüma tá
 mea penayaxuxü i naga ya yimá chorü
 cori rü ëxna tama? Rü chanaxwaxe i
 chomaxā nüxü pixu nax nüxü
 chacuáxüxcax i taxacü tá chaxüxü
 —ñanagürü. ⁵⁰Rü yexguma ga Labáü rü
 Betué rü nanangāxügagü, rü
 ñanagürüğü: —Guxüma i ngëma nüxü
 quixuxü rü Cori ya Tupanawa ne naxü.
 Rü ngëmacax taxucüruwa ñuxü
 ñatagürü. ⁵¹Rü dücax, rü ngëmama iyixü
 i Rebéca. iRü ëcü, ngüxü iga nax
 naxmax yixüxcax ya nane ya yimá curü
 cori, ngëma Tupana naxwaxexüxüxü!
 —ñanagürüğü. ⁵²Rü yexguma yemaxü
 naxínügu ga Abraáüarü düü rü Cori ya
 Tupanapexegu nacaxápüxü rü ñuxmata
 waixümügu yangücuchix. ⁵³Rü
 yemawena nanade ga ämaregü ga
 úirunaxcax rü diërumünaxcax rü
 naxchirüğü, rü Rebécana nanana. Rü
 yexgumarüxü ta ga ngüenexë rü ngié rü
 tüxü naxámareāx. ⁵⁴Rü yemawena ga
 nüma ga Abraáüarü düü rü namücüğü

rü meama nachibüe rü yexma napegü. Rü moxüãcü ga yexguma ínadagügu, rü guma Abraáüarü duü rü ñanagürü: —iChoxü pinge nax wenaxarü chorü corichiüçax chatáeguxüçax! —ñanagürü. ⁵⁵Natürü ga ngíenexê rü ngíe ga Rebéca rü ñatagürügü: —Name nixí i 10 i ngunexü nua ingexma rü ngēmawena rü marü name i cuwe irüxü —ñatagürügü. ⁵⁶Natürü ga guma Abraáüarü duü rü ñanagürü tüxü: —iTaxü i nuxá choxü pechuxuxü! Tupana rü mea ínananguxuchixêxê i ngēma naxçax nua chaxüxü. Rü ngēmacçax name nixí i chorü corichiüçax choxü pemuegu —ñanagürü. ⁵⁷Rü yexguma ga tümagü rü tanangäxü rü ñatagürügü: —iNgíxá, ngíxçax taca i Rebéca rü ngoxi ñuxäcü tüxü nangäxü! —ñatagürügü. ⁵⁸Rü ngíxna tacagü rü ñatagürügü: —iCüx, nawe curüxüchäxüxü ya daa yatü? —ñatagürügü. Rü ngíma rü tüxü ingäxü rü: —Ngü —ngígürügü. ⁵⁹Rü yexguma ítayamugü ga guma Abraáüarü duü rü namüçügü, rü nawe irüxü ga Rebéca rü ñuxüchi ngíxütaxü ga guxüguma ngíxna daçxcü. ⁶⁰Rü mexü Rebécamaxá taxuegügü rü ñatagürügü: —Pa Toeyax, êcü muxüchixü i duüxügüarü mamá tá quixí. Rü ngēma cutaagü rü tá narüporamaegü nüxü i norü uanügü —ñatagürügü. ⁶¹Rü yexguma ga Rebéca rü ngíxütaxügümaxá caméyugüétügu ixaugü. Rü nawe irüxí ga guma Abraáüarü duü. Rü yemaacü nixí ga ngíxü yagaxü ga Rebéca, rü ngímaxá inixü. ⁶²Rü yoxni nüma ga Ichaá rü yexwaçaxtama guma puchu ga Yimá Maxücü Rü Choxü Daucügu áegacüwa ne naxü, yerü yexma Négueanegu

naxächüü. ⁶³Rü yáuanecü ga yexguma marü nayaanegu rü nüma ga Ichaá rü yeacü nanaxüane. Rü yáxügu nüxü nadau ga ñuxre ga caméyugü ga ingaixcaetanüxü. ⁶⁴Rü ngíma rü ta ga Rebéca rü yáxügu nüxü idau ga Ichaá, rü íixüe ga caméyuetüwa. ⁶⁵Rü guma Abraáüarü duüxüna ica, rü ngígürügü: —iTexe nixí ya yimá yatü ya meanexüwa taxçaxama ixücü? —ngígürügü. Rü nüma rü ngíxü nangäxü rü ñanagürü: —Nüma rü chorü cori ya Ichaá nixí —ñanagürü. Rü yexguma ga ngíma rü ngírü tüeruxü iyaxu, rü namaxá ngígü iyadüxchiwe. ⁶⁶Rü guma Abraáüarü duü rü Ichaámaxá nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü ngupetüxü. ⁶⁷Rü yexguma ga Ichaá rü norü mamá ga Sárachiüwa Rebécaxü naga, rü ngímaxá naxäxmaç. Rü nüma ga Ichaá rü poraäcü ngíxü nangechaü, rü yemaacü nüxü inarüxo ga naéçax nax nangechaüxü.

Nayu ga Abraáü rü inanaxgü

25 ⁷Rü Abraáü rü namaxü ga 175 ga taunecü. ⁸Rü nüma ga Abraáü rü nayu yerü marü nayaxüchi, rü natanüxügü ga yuexütanüwa naxü. ⁹⁻¹⁰Rü nanegü ga Ichaá rü Ismaé rü yema naxmaü ga Maxpérxütawa naxçax nataxexügu nayanaxüchigü. Rü yema naxmaü rü íane ga Máürearü éstewa nangexma ga Efóüarü naanewa. (Rü nüma ga Efóü rü Itítatanüxü ga Choá nane nixí.) Rü yema naxmaxügu nixí ga Abraáüxü yanaxüchigüxü ngíxütagu ga naxmaç ga Sára.

²⁰Rü Ichaá rü 40 ga taunecü nüxǘ nayexma ga yexguma naxãxmaꝥgu ngĩmaxã ga Rebéca ga Betuéacü ga Labáũeyax ga Aramécüãxgü ga Padáũ-aráũanegu áchiũgüxü. ²¹Rü yexguma Ichaá ñuxre ga taunecü Rebécaxütawa nayexmagu, rü tama nüxǘ ixãxacü. Rü yemaçax ga Ichaá rü Cori ya Tupanana naca nax naxãxacüxüçax ga naxmaꝥ. Rü nüma ga Tupana rü nüxǘ naxĩnü ga norü yumüxë rü ixãxacü. ²²Natürü nataxreexpüx ga ngĩxacü ga ngĩanügu nügü daixü. Rü yemaçax ñaxügu irüxĩnü: “Ngëxguma tá ngëmaäcü yaxĩgügu i ñaa buxügu çrü taxacüruxü ichamaxüxü?”, ñaxügu irüxĩnü. Rü yemaçax ga ngĩma ga Rebéca rü Cori ya Tupanana ica yemachiga. ²³Rü Tupana rü ngĩxǘ nangãxǘ rü ñanagürü: —Nataxreexpüx nixĩ i ngëma cunegü i cuanüwa ngëxmagüxü. Rü nüma i taxre rü wüxichigü tá nachĩũanemaxã inacuaꝥ. Rü naxüpa nax nabuexǘ rü nügü nadai. Rü wüxi tá nixĩ i rüporamaexü. Rü ngëma rübumaexǘ rü ngëma rüyamaexǘarü yexera tá nixĩ —ñanagürü. ²⁴Rü ngĩrü ngunexǘwa nangu ga nax naxĩraxacüxǘ ga Rebéca. Rü nataxreexpüx. ²⁵Rü guma ngĩne ga nüxĩra bucǘ rü nadauyáe rü naxãtaxaxǘne. Rü Echaúgu nanaxüéagü. ²⁶Rü yemawena nabu ga naenexë. Rü Echaúmextüxügu yangĩácüma nabu. Rü yemaçax Acóbugu nanaxüéagü. (Rü ngëma naéga rü Iyauwxaxexǘ, ñaxüchiga nixĩ.) Rü nüma ga Ichaá rü 60 ga taunecü nüxǘ nayexma ga yexguma nabuegu ga guma ngĩnegü ga Rebéca. ²⁷Rü yema taxre ga

bucügü rü nayae. Rü Echaú rü naixnecü norü me nixĩ rü würawa ãëxücü nixĩ. Natürü ga Acóbu rü norü me nixĩ ga ĩarü ngaicamána nax nayexmaxü. ²⁸Rü nüma ga nanatü ga Ichaá rü yexera Echaúxü nangechaü yerü norü me nixĩ ga nax nangóõxǘ ga yema naexümachi ga Echaú imáxü. Natürü ga naxmaꝥ ga Rebéca rü yexera Acóbuxǘ ingechaü. ²⁹Rü wüxi ga ngunexǘ, ga yexguma Acóbu íxüwemüxgux, rü nüma ga Echaú rü maxneewa ne naxǘ rü poraäcü nipaxüchi. ³⁰Rü Acóbuxǘ ñanagürü: —çTaxüchima cuxǘ namexǘ i chomaxã cungaungu i ngëma curü ðna i dautanüxǘ? Erü ngëmatáma taiyamaxã chayü —ñanagürü. (Rü yemaçax ga Echaú rü Edóũmaxã rü ta nanaxugü yerü norü me nixĩ ga yema ðna ga dautanüxǘ.) ³¹Rü yexguma ga Acóbu rü nanangãxǘ rü ñanagürü: —Nangexma i ngëma cuxna üxǘ erü tanatünane ya yacü quixĩ, rü chanaxwaxe i ñaa õnacax choxna cunaxã i ngëma cuxna üxǘ —ñanagürü. ³²Rü yexguma ga Echaú rü ñanagürü: —çTaxacüwa chi choxǘ namexǘ i ngëma nüxǘ quixuxǘ i choxna üxǘ? Erü choxǘ cudau nax taiyamaxã chayuxchaüxǘ —ñanagürü. ³³Rü yexguma ga Acóbu rü ñanagürü: —iTupanaégagu chomaxã nüxǘ ixu nax aixcüma tá choxna cunaxãxǘ i ngëma cuxna üxǘ! —ñanagürü ga Acóbu. Rü yexguma ga Echaú rü Tupanaégagu Acóbuna nanaxã ga yema naxçax ínacaxaxü. ³⁴Rü yexguma ga Acóbu rü Echaúna nanaxã ga paǘ rü guma purutuarü dautanüne. Rü yexguma marü chibüwa rü axewa yanguxgu ga Echaú, rü inachi rü ínixü. Rü tama nagu

narüxĩnú ga yema norü yamaeçax
nûxna üxü ga naeneena naxãxü.

.....

Echaú naxmãxgüchiga

26 ³⁴Echaú rü 40 ga taunecü nüxü
nayexma ga yexguma ngĩmaxã
naxãxmaxgu ga Yudí ga Itítatanüxü ga
Bérifaxü. Rü yexgumarüxü ta ngĩmaxã
naxãxmax ga Bachemá ga nai ga
Itítatanüxü ga Elóüacü. ³⁵Natürü ga
Ichaá rü Rebéca rü taguma yema
naneãxgümaxã nataãxégü.

Ichaá rü Acóbumaxã rü Echaúmaxã mexü naxuegu

27 ¹Rü Ichaá rü marü nayaxüchi
rü nangexetü. Rü wüxi ga
ngunexügu rü nane ga rüyamaecü ga
Echaúçax naca. Rü ñanagürü nüxü:
—Pa Chaunex —ñanagürü. Rü Echaú
nanangãxü rü: —¿Ñuxü ñacuxü, Pa
Papáx? —ñanagürü. ²Rü yexguma ga
Ichaá rü ñanagürü: —Cuma choxü
cudau nax marü chayaxüchixü rü
ngexürüüxü i ñaa ngunexügügu rü tá
chayu. ³Rü ngẽmacax chanaxwãxe i
cunayaxu ya curü würa rü naixnecüwa
cuxü rü cuyamaxnee rü naexüta quimãx.
⁴iRü ñuxüchi çauxçax naxü i õna i
dexechitanüxü i çauçwa chíxü! iRü
nua nange nax chanangóxüçax! Rü
ñuxüchi tá Tupanaégagu mexü cumaxã
chaxuegu naxüpa nax chayuxü
—ñanagürü. ⁵⁻⁶Natürü yexguma nane
ga Echaúmaxã yadexçgu ga Ichaá, rü
Rebéca rü bexma yéma irüxĩnú. Rü
yemacax, yexguma Echaú nanatüçax
daxchitawa maxneewa naxüyane, rü
ngĩma ga Rebéca rü naxçax ica ga

Acóbu ga guma ngĩne ga rübumaecü.
Rü ngĩgürügü nüxü: —Düçax, tüxü
chaxĩnú ya cunatü nax cuenexë ya
Echaúmaxã nax ítídexaxü. Rü ñatagürü
nüxü: ⁷“iMaxneewa naxü rü çauxçax
naexüta imãx! iRü naxü i õna i
dexechitanüxü i çauçwa chíxü! iRü
nua nange nax chanangóxüçax! Rü
ñuxüchi tá Tupanaégagu mexü cumaxã
chaxuegu naxüpa nax chayuxü”,
ñatagürü nüxü. ⁸iRü düçax, Pa
Chaunex, choxü irüxĩnú i ñaa cumaxã
nüxü chixuxü! ⁹iRü yéa cábrapüüwa
naxü rü ngẽma rümemaxütanüwa
nayaxu i taxre i cábraxacügü! Rü choma
rü ngẽmawa tá tümacax chanamexëxë i
õna i dexechitanüxü i tümaçwa chíxü.
¹⁰Rü cuma tá nixí i tümacax ngẽma
cungexü nax tachibüxüçax, rü
ngẽmaãcü tá Tupanaégagu mexü
cumaxã taxuegu naxüpa nax tayuxü
—ngĩgürügü. ¹¹Natürü nüma ga Acóbu
rü naëxü nangãxü rü ñanagürü:
—Chauenexë rü naxãxtaxaxüne, natürü
choma rü tama ngẽxgumarüxü chixí.
¹²Rü ngẽxguma Papá choxü ingógüçgu
rü choxü tacuçgu, rü nagu tá tarüxĩnú
nax tümagu chidauxçuraxüxü. Rü
ngẽxguma rü taxütãma mexü chomaxã
taxuegu, rü chixexü tá chomaxã taxuegu
—ñanagürü. ¹³Natürü ga ngĩma ga naé
rü inangãxü rü ngĩgürügü: —Pa
Chaunex, rü ngẽxguma chixexü cumaxã
taxuegüçgu irü çaugu nangu! Natürü i
cumax, rü chanaxwãxe i cunaxü i
ngẽma cumaxã nüxü chixuxü. iRü paxa
nawa naxü i ngẽma cábraxacügü!
—ngĩgürügü. ¹⁴Rü yexguma ga Acóbu
rü nawa naxü ga yema cábraxacügü rü
naéçax yéma nanagagü. Rü ngĩma ga

naé rú inamexēxē ga ñna ga
 idexechitanūxū ga Ichaáxwa chíxū.
 15Rü yemawena inayaxu ga rümemaexū
 ga Echaúchiru ga ípatagu namaxā
 nanguxūxū. Rü yemagu iyacuxēxē ga
 guma ngīne ga rübumaecü ga Acóbu.
 16Rü ñuxūchi yema
 cábraxacüchaxmüxūmaxā
 inaxūchiüchacüxü ga Acóbu. Rü
 ínangextaxaremüxūwa rü ta inaxú ga
 yema naxchaxmü. 17Rü nüxna inaxā ga
 yema idexechitanūxū ga ñna rü paü ga
 namexēxēxū. 18Rü nüma ga Acóbu rü
 tümaxūtagu naxücu ga nanatü ga
 ítayexmaxūwa, rü ñnanagürü tüxū: —Pa
 Papáx, marü íchangu —ñnanagürü. Rü
 tüma rü ítaca, rü ñnatagürü:
 —¿Ngexcürüücü ya chaune quixixū?
 —ñnatagürü. 19Rü yexguma ga Acóbu rü:
 —Choma rü cune ya yacü ya Echaú
 chixí. Rü marü chanaxü i ngēma
 chomaxā nüxū quixuxū. iRü írúda rü
 írúto nax cunangóxūcax i ñna
 naexūmachi i cuxcax chimáxū, rü
 ñuxūchi mexū chomaxā naxuegu!
 —ñnanagürü. 20Rü yexguma ga Ichaá rü
 nüxna taca, rü ñnatagürü: —¿Ñuxācü
 paxa cuxāéxū, Pa Chaunex? —ñnatagürü.
 Rü nüma ga Acóbu rü tüxū nangāxū, rü
 ñnanagürü: —Nüma ya Cori ya curü
 Tupana choxū narüngüxēxē rü ngēmācax
 paxama nüxū ichayangau —ñnanagürü.
 21Natürü ga nüma ga Ichaá rü ñnanagürü
 nüxū: —iCax nua naxü! Rü cuxū
 chingógüchaü rü aixcūma chaune ya
 Echaú quixí —ñnanagürü. 22Rü Acóbu rü
 nanatüxütawa naxü nax nüxū
 tingógüxūcax. Rü yexguma ga Ichaá rü
 ñnanagürü: —Cuga rü Acóbuga nixí
 natürü cuchacüxü rü Echaúchacüxü nixí

—ñnanagürü. 23-24Rü yemaacü tama
 Acóbuxū tacuax, yerü poraäcü
 naxāxtaxachacüxü naenexē ga
 Echaürüxū. Natürü yexguma marü tá
 mexū namaxā taxueguchaxügu rü
 wenaxarü nüxna taca, rü ñnatagürü
 nüxū: —¿Aixcūma yixixū i chaune ya
 Echaú quixixū? —ñnatagürü. Rü nüma ga
 Acóbu rü tüxū nangāxū, rü: —Ngü,
 Echaú chixí —ñnanagürü. 25Rü yexguma
 ga nanatü rü ñnatagürü nüxū: —iCü,
 choxū nachibüxēxē, Pa Chaunex, nax
 chanangóxūcax i ngēma cuexü! Rü
 ngēmawena tá mexū cumaxā chaxuegu
 —ñnatarügü. Rü nüma ga Acóbu tüxū
 nachibüxēxē ga nanatü rü bínu rü ta
 tüxna nanaxā. Rü nüma ga Ichaá rü
 nachibü rü naxaxe. 26Rü yexguma ga
 Ichaá rü ñnanagürü nüxū: —iChorü
 ngaicamánaxüra naxü, Pa Chaunex, rü
 choxū nachúxu! —ñnanagürü. 27Rü
 yexguma Acóbu nanatüna
 ngaicamagu nax nachúaxūcax, rü
 nüma ga Ichaá rü nanechirugu nawíxí.
 Rü yexguma ga Ichaá rü mexū namaxā
 naxuegu, rü ñnanagürü: —Ñaa nixí i
 naema ya chaune ya Echaú. Rü ngēma
 naema rü ñoma wüxi i naane i
 chixemaxū i Tupana mexū namaxā
 uxeguxürüxü nixí. 28iRü Tupana cuxna
 naxā ya pucü rü mea naxügü i cunetügü
 nax namuxūcax i curü trígu rü curü
 bínu! iRü muxūchixü i duüxügü cuxü
 puracüe! 29iRü cuxmexwa nangexmagü
 i muxü i nachixūanegü! iRü
 cueneegümaxā inacuax rü cupexegu
 nacaxápüxügü! Rü yíxema chixexü
 cumaxā uegugúixe, rü Tupana rü tá
 chixexü tümamaxā naxuegu. Rü yíxema
 mexü cumaxā uegugúixe rü Tupana rü tá

mexũ tũmamaxã naxuegu —ñanagürü. ³⁰Rü yexguma Ichaá nüxũ rüchaxuggu ga Acóbumaxã nax mexũ naxueguxũ, rü ñnaxũxũ ga Acóbu. Rü nawe ñnanguama ga Echaú ga maxneewa ne naxũxũ. ³¹Rü nüma rü ta ga Echaú rü nanatũcax nanaxũ ga ñna ga idexechitanũxũ ga chianexũ. Rü nanatũxũtawana nanange. Rü ñnanagürü tüxũ: —Pa Papáx írřida rü nangõx i ñna naexũmachi i choma cuxcax chimáxũ, rü ññuxũchi mexũ chomaxã naxuegu! —ñnanagürü. ³²Rü nüma ga Ichaá rü nüxna naca rü ñnanagürü: —¿Texé quixĩ? —ñnanagürü. Rü nüma ga Echaú rü tüxũ nangãxũ rü ñnanagürü: —Choma nixĩ i cune ya yacũ ya Echaú chixĩxũ —ñnanagürü. ³³Rü nüma ga Ichaá rü poraãcü nabajãxãchiãxẽ, rü niduxruga, rü ñnanagürü: —¿Ëxna texé tixĩ ya yixema maxneewa ùxẽ rü chauxcax nua nangexe i ngẽma ñna i idexechitanũxũ? Choma rü marũ chanangõx i guxũma i norũ ñna cuxũpa nax ícunguxũ. Rü marũ mexũ namaxã chaxuegu, rü ññuxma i nüma rü marũ nanayaxu i ngẽma mexũ —ñnanagürü. ³⁴Rü yexguma ga Echaú yema nanatũ namaxã nüxũ ixuxũxũ naxĩnũgu, rü poraãcü naxaxu. Rü aita naxũãcũma ñnanagürü: —Pa Papáx ichomaxã rü ta mexũ naxuegu! —ñnanagürü. ³⁵Natürü nüma ga Ichaá rü nanangãxũ rü ñnanagürü: —Marũ nua naxũ ya cuenexẽ rü choxũ nawomũxẽxẽ, rü ngẽmacax mexũ namaxã chaxuegu, rü nüma nanayaxu i ngẽma mexũ i cuxcaxchirex ixĩxũ —ñnanagürü. ³⁶Rü yexguma ga Echaú rü tüxũ nangãxũ, rü ñnanagürü: —Yemacax yixĩxũ ga Acóbugu

naxũégagũãxũ. Rü marũ norũ taxre nixĩ nax yadoraxũ rü choxũ nawomũxẽxẽ. Rü noxri rü marũ choxna nayapu i ngẽma nax charũyamaexũcax choxna ùxũ. Rü ññuxma rü choxna nayapu i ngẽma mexũ i chomaxã cuxueguchaũchiréxũ. ¿Rü nataxuxũma i to i mexũ i choxũ ícuyaxũxẽxẽ? —ñnanagürü. ³⁷Rü yexguma ga Ichaá rü nanangãxũ, rü ñnanagürü: —Dũcax, choma rü marũ Acóbumaxã chanaxuegu nax naxmexwa cungexmaxũ rü namaxã nüxũ chixu nax guxũma i natanũxũgũ rü ta naxmexwa nangexmagũxũ. Rü ngẽxgumarũxũ ta namaxã chanaxuegu nax namuxũ i norũ trĩgu rü norũ bĩnuchiũ. Rü ññuxma Pa Chaunex ¿rũ tãxacũ tá cuxcax chaxũxũ? —ñnanagürü. ³⁸Rü nüma ga Echaú rü nanatũxũ nacãaxũama, rü ñnanagürü: —¿Ëxna wũxixicatama i mexũ nixĩ i cuxueguxũ? iRü chomaxã rü ta mexũ naxuegu! —ñnanagürü. Rü aita naxũãcũma naxaxu. ³⁹Rü yexguma ga nanatũ ya Ichaá, rü ñnanagürü nüxũ: —Cuma rü ngẽma naane i mexũarũ yáxũwa tá cumaxũ i ngextá taguma ínapuxũwa. ⁴⁰Rü curũ taramaxã tá cugũ ícupoxũ, rü cuenexẽarũ duũxũ tá quixĩ. Natürü ngẽxguma cumuarũ duũxũãxgu, rü tá cuenexẽna ícunguxuchi —ñnanagürü.

Acóbu rü Echaúchaxwa nixũ

⁴¹Rü yexgumacürũwa ga Echaú rü Acóbuchi naxai naxcax ga yema mexũ ga Acóbumaxã taxueguxũ ga nanatũ. Rü nüma ga Echaú rü ñnaxũgu narũxĩnũ: “Rü Papá rü paxa tá tayu, rü tũmawena rü tá chayamãx ya chauenexẽ ya Acóbu”, ñnaxũgu narũxĩnũ. ⁴²Rü

yexguma yema Echaú nagu rüxînüxü nacuaꝑgu ga Rebéca, rü Acóbucax ingema, rü ngîgürügü nüxü: —Dücax, cuenexê ya Echaú rü nanu rü cuxü nimáxchaü naxcax i ngêma mexü i cunatü cumaxâ ueguxü. ⁴³Rü ngêmacax, Pa Chaunex irü choxü irüxînü, rü ñuxmatama Aráüanewa naxü i chauenexê ya Labáüchiüwa! ⁴⁴⁻⁴⁵iRü ngêma nangexma i ñuxre ya taunecü ñuxmatáta nangüxmü ya cuenexê rü nüxü iyanangüma ga yema namaxâ cuxüxü! Rü ngêxguma marü nüxü iyanangümagu, rü cuxcax tá ngêma chamuga nax cutáeguxücax. Erü tama chanaxwaxe i wüxitama i ngunexügu nax choxü peyuxü i pema i taxre i chaunegü —ngîgürügü. ⁴⁶Rü yemawena ga Rebéca rü Ichaámaxâ iyadexa, rü ngîgürügü: —Düxwa nüxü charüchau i nacüma i ngêma taxre i Itítatanüxü i Echaú namaxâ ámaxü. Rü ngêxguma chi Acóbu rü wüxi i ngêma númacüax i Itítatanüxümaxâ naxáxmaꝑgu, rü narümemaie nixi i noxtacüma chayuxü —ngîgürügü.

28 ¹Rü yexguma ga Ichaá, rü nane ga Acóbucax naca rü mexü namaxâ naxuegu. Rü ñuxüchi nanaxucuxê, rü ñanagürü nüxü: —Tama chanaxwaxe i nuxma Canaáüciüax i ngexümaxâ cuxáxmaꝑ. ²iRü yéa Padáü-Aráüarü naanewa naxü i nachiüwa ya curü oxí ya Betué, rü ngêxma yaxáxmaꝑ wüxi i naxacümaxâ ya cuta ya Labáü! ³iRü Tupana ya guxáétüwa ngêxmacü rü cuxü rüngüxêxê rü namuxüchixêê i cutaagü nax ngêmaäcü muxüma i nachixüane cuwa nangóxücax! —ñanagürü.

.....

Tupana rü Acóbucax nangox ga Betélwa

¹⁰Rü núma ga Acóbu rü inaxüächí ga Bechébawa. Rü Aráüwa daxü ga namawa naxü. ¹¹Rü yexguma wüxi ga nachicawa nanguxgu, rü yexma nape yerü nachüta. Rü wüxi ga nuta nanayaxu, norü cüxeruxü. Rü inaca rü nape. ¹²Rü yéma naxānegü. Rü yema nanegüwa rü nüxü nadau ga wüxi ga toxōone ga ñaa naanegu caxüne rü daxüguxü ga naanewa ngxüüne. Rü gumawa ínarixigü rü naxigü ga Tupanaarü orearü ngeruxü i daxücüax. ¹³Rü yexgumarüxü ta nüxü nadau ga Cori ya Tupana ga naxütagu chicü. Rü núma ga Tupana rü ñanagürü nüxü: —Choma nixi i curü oxí ya Abraáüarü Tupana, rü cunatü ya Ichaáarü Tupana chixixü. Rü tá cuxna chanaxâ i ñaa naane i nawa cupexü, nax cuxrü rü cutaagüarü yixixücax. ¹⁴Rü nümagü i cutaagü rü tá namuxüchi ñoma waixümüchicutexerüxü, rü guxü i naanewa tá nangugü ñuxmatáta nórtewa rü súrwa rü éstewa rü oéstewa nangugü. Rü cugagu rü cutaagügagu tá nüxü charüngüxêê i guxütáma i duüxügü i ñoma i naanecüax. ¹⁵Rü choma rü cumaxâ changexma. Rü ngextá ícuxüxüwa tá cuxna chadau. Rü ñaa naanecax tá wena cuxü chatáeguxêxê. Rü tagutáma cuxna chixügachi, rü aixcüma tá chayanguxêxê i guxüma i ngêma cumaxâ chaxueguxü —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma yema nanegüwa nabajixächigu ga Acóbu, rü ñaxügu narüxînü: “Aixcümaxüchi Cori ya Tupana nanuxma i ñaa nachicawa, rü choma rü

tama nüxũ íchacuax”, ñaxũgu narüxĩnũ. ¹⁷Rũ poraãcü namuũ. Rũ ñaxũgu narüxĩnũ: “Rũ ñaa nachica rü naxüünexũchi. Rũ daa nixĩ ya Tupanachiũ. Rũ daxũguxũ i naanearũ íãx nixĩ i ñaa nachica”, ñaxũgu narüxĩnũ. ¹⁸Rũ moxũãcü paçmamaxũchi ínarũda ga Acóbu. Rũ nanayaxu ga guma nuta ga namaxã nacüxeruũáci. Rũ ínanatoxẽxẽ nax wüxi ga cuaxruxũ yixĩxũcaç, rü chĩxũ naétü naba yerü naxüüne ga yema nachica. ¹⁹Rũ yema nachicawa rü nüxcüma rü nayexma ga wüxi ga íane ga Lúxgu áégane. Natürü nüma ga Acóbu rü nanaxüchicüxü ga naéga ga yema nachica, rü Betélgu nanaxüéga. ²⁰⁻²¹Rũ yema nachicawa rü Acóbu inaxuneta rü ñanagürü: —Ngẽxguma Tupana choxũ íxüümücügu, rü choxna nadauxgu i chorü namawa, rü choxna naxããxgu i chorü õna rü chauxchiru, rü wena mea chaunatücaç choxũ natáeguxẽxẽxgu, rü aixcümamaxũchi chorü Cori ya Tupana tá nixĩ. ²²Rũ daa nuta ya cuaxruũxũ nua chatoxẽécü, rü Tupanapata tá nixĩ. Rũ dücax, Pa Tupanax, rü guxũma i chorü ngẽmaxũgü i choxna cuxãxũwa rü guxũgutãma cuxna chanaxã i ngẽma diézmö i cuxna üxũ —ñanagürü.

Acóbu rü Aráũanewa nangu

29 ¹Rũ Acóbu rü inixüchigü, rü düxwa yema duũxũgü ga üaxcü ne üxũwaama yexmagüxũarü naanewa nangu. ²Rũ yema naanewa nüxũ nadau ga wüxi ga puchu. Rũ gumaxũtagu narüngũgü ga tomaepüxtücumü ga carnérugü, yerü guma puchuwa nixĩ ga naxaxegüxũxũ. Rũ guma puchu rü wüxi

ga nuta ga tacümaxã narüxüta. ³Rũ yexguma yexma naxítaquexegügu ga carnérugü, rü yema norü dauruũgü rü ínanaxügachigüxũ ga guma nuta nax norü carnérugü yaxaxegüxẽxũcaç. Rũ ñüxüchi wenaxarü nanaxütaũgüxũ ga guma puchu. ⁴Rũ nüma ga Acóbu rü yema carnéruarü dauruũgüna naca, rü ñanagürü: —¿Ngextáciãx pixĩgü i pemax, Pa Duũxũgüx? —ñanagürü. Rũ nümagü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Toma rü Aráũanecüãxgü tixĩgü —ñanagürügü. ⁵Rũ yexguma ga Acóbu rü ñanagürü: —¿Nüxũ pecuãxü i pema ya Labáũ, ya Nacóxtaxa ixĩcü? —ñanagürü. Rũ nümagü rü nanangãxũgü rü: —Ngũ, ngẽmãacü nüxũ tacuax —ñanagürügü. ⁶Rũ yexguma ga Acóbu rü wena ínicachigü rü ñanagürü: —¿Ñuxãcü yixĩxü i nümax? ¿Rũ tama yadaawexü? —ñanagürü. Rũ nümagü rü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Tama nidaxawe rü taxuxũma nüxũ naxüpetü. iRũ dücax, rü yéa nadau! Rũ yea iyixĩ i naxacü i Raquél i ngürü carnérugümaxã ngẽma ne ixü —ñanagürügü.

.....

⁹Rũ yexguma yema carnérugüarü dauruũgümaxã íyadexayane ga Acóbu, rü yéa ingu ga Raquél namaxã ga ngĩnatüarü carnérugü, yerü ngĩma nixĩ ga nüxna nadauxũ.

.....

¹²Rũ yexguma Acóbu ngĩmaxã nügü ixuxgu rü nüma rü Rebéca ngĩne nax yixĩxũ rü Labáũtaxa nax yixĩxũ, rü ngĩma ga Raquél rü ínaãchi nax ngĩnatümaxã nüxũ yanaxuxũcaç. ¹³Rũ yexguma Labáũ nüxũ ñnüchigagu ga

yéma nax nanguxĩ ga Acóbu ga naeyax ngĩne, rü paxa inañaachi nax iyadauaxĩ. Rü nüxna nanaxĩachiácüma nüxĩ narümoxẽ, rü nüxĩ nachúxu. Rü nachĩüwa nanaga. Rü yixcüamaxüra rü Acóbu nüxĩ nixu ga guxüma ga yema nanatüchiüwa nüxĩ ngupetüxü. ¹⁴Rü Labáũ rü ñanagürü nüxü: —Aixcümaxüchi cuma rü chautanüxüxüchi quixĩ —ñanagürü. Rü wüxi ga tauemacü Labáũxütawa nayexma ga Acóbu.

Acóbu rü Raquélçax rü Léacax napuracü

¹⁵Rü marü guma tauemacü ngupetüxguwena, rü Labáũ rü Acóbuxü ñanagürü: —Ngẽma nax chautanüxü quixixü, rü taxütama ngẽmacax ngetanüácüma choxü cupuracüechamare. iRü chomaxã nüxü ixu rü ñuxregu i cunaxwaxexü nax cuxü chanaxütanüxü! —ñanagürü. ¹⁶Rü nüma ga Labáũ rü nüxü iyexma ga taxre ga naxacü. Rü yema rüyamaecü rü Léa nixĩ ga ngíega. Rü yema rübumaecü rü Raquél nixĩ ga ngíega. ¹⁷Rü ngĩma ga Léa rü ingechaüetücüraxü, natürü ga Raquél rü guxüwama imexechi. ¹⁸Rü nüma ga Acóbu, rü Raquél iyixĩ ga yema ngĩxü nangẽxëecü. Rü yemacax Labáũxü nangãxü rü ñanagürü: —Ngẽma cuxacü i irübumaecü i Raquélçax rü tá 7 ya taunecü cuxütawa chapuracü —ñanagürü. ¹⁹Rü yexguma ga Labáũ rü nanangãxü rü ñanagürü: —Narümemae nax cuxna ngĩxü chamuxü rü tama i wüxi i duüxü i tama nüxü chachuáxüna. iRü nua chauxütawa nangexma! —ñanagürü. ²⁰Rü yemaacü ga Acóbu rü 7 ga taunecü ngĩxcax napuracü ga Raquél. Natürü

Acóbuçax rü guma 7 ga taunecü rü tama nüxcücüraxü nixĩ yerü poraäcü nüxü ingúchaüxüchi. ²¹Rü yexguma marü yanguxgu ga guma 7 ga taunecü, rü nüma ga Acóbu rü Labáũmaxã nidexa rü ñanagürü: —iChoxna ngĩxü namu i Raquél nax ngĩmaxã chaxãmaxüçax, erü marü chayanguxëxë ya yima taunecügü ya nagu cumaxã chaxunetacü nax ngĩxcax chapuracüxü! —ñanagürü. ²²Rü yexguma ga Labáũ rü naxacüxü naxüchixü ga nax naxätéxü. Rü yemacax nüxna naxu ga guxüma ga duüxügü ga norü ngaicamagu pegüxü. ²³Natürü yema chütaxügu ga Labáũ, rü naxacü ga Léaxü nayaga rü Acóbuxü ngĩxü napexëxë. Rü yemaacü ga Acóbu rü ngĩmaxã namaxü.

²⁵Rü moxüäcü ga Acóbu rü nüxü nacuçax nax Léa yixixü ga yema ngĩmaxã inapecü. Rü nuácüma Labáũna nayaca, rü ñanagürü: —¿Taxacü chomaxã cuxü? ¿Tama ẽxna Raquélçax yixixü ga cuxü chapuracüxü? ¿Rü tüxcüü i ñuxma i choxü cuwomüxëxü? —ñanagürü. ²⁶Rü Labáũ rü nanangãxü rü ñanagürü: —Düçax, tama tocüma nixĩ nax ngẽma rübumaecüxıra taxütéxü. ²⁷iËcü ínanguxëxë i wüxi i yüxü nax yagüxü i ngẽma ngĩchixü i Léa! Rü ngẽmawena tá nixĩ i cuxna ngĩxü tamuxü i Raquél, ega cuma rü curü me yixügu nax nai ya 7 ya taunecü choxü cupuracüxü —ñanagürü ga Labáũ. ²⁸Rü nüma ga Acóbu rü nanayaxu ga yema Labáũ namaxã nüxü ixuxü. Rü yexguma marü yagüegu ga Léachixü, rü nüma ga Labáũ rü Acóbuna ngĩxü namu ga Raquél nax ngĩmaxã naxãmaxüçax.

³⁰Rü yexguma ga Acóbu rü Raquélmamaxã namaxũ. Rü woo nai ga 7 ga taunecü ngĩcax napuracü, natürü poraãcü ngĩxũ nangechaũama, Léaarü yexera.

Acóbu nanegü

³¹Rü nüma ga Cori ya Tupana nüxũ nadau nax tama Léamaxã nataãxũ ga Acóbu. Rü yemaçax ga Tupana rü nanaxwaxe nax Acóbuaxũ naxãxacüxũ ga Léa. Natürü ga Raquéel rü ngĩxũ nangexacüxẽxẽ. ³²Rü yemaçü ga Léa rü Acóbuaxũ ixãxacü, rü Rubéügu inaxüéga. (Rü ngẽma naéga rü “Tupana choxũ nadau nax changechaũxũ”, ñaxũchiga nixĩ.) Rü yemagu inaxüéga yerü ñaxũgu irüxĩnũ: “Rü Tupana choxũ nadau nax changechaũxũ, rü ñuxma ya yimá chaute rü tá choxũ nangechaũ”, ngĩgürügü ga ngĩãxẽwa. ³³Rü guma ngĩnewena rü wena ixãxacü ga Léa, rü guma rü Chimeúgu inaxüéga. (Rü ngẽma naéga rü “Tupana choxũ naxĩnũ”, ñaxũchiga nixĩ.) Rü yemagu inaxüéga yerü ñaxũgu irüxĩnũ: “Tupana rü marü nüxũ naxĩnũ nax tama chomaxã nataãxẽxũ ya chaute, rü ngẽmacax wena chaxãxacü”, ngĩgürügü ga ngĩãxẽwa. ³⁴Rü wenaxarü ixãxacü, rü guma rü Lebígu inaxüéga. (Rü ngẽma naéga rü “Chauxõtawama ngẽmaxũ”, ñaxũchiga nixĩ.) Rü yemagu inaxüéga yerü ñaxũgu irüxĩnũ: “Rü ñuxma ya chaute rü chomaxã tá inarüxãũx, erü marü tomaepüxcüna nüxũ chaxãxacü”, ngĩgürügü ga ngĩãxẽwa. ³⁵Rü wenaxarü Acóbuaxũ ixãxacü ga Léa, rü guma rü Yudágu inaxüéga. (Rü ngẽma naéga rü “Tupanaxũ chicuaxũxũ”, ñaxũchiga

nixĩ.) Rü yemagu inaxüéga yerü ñaxũgu irüxĩnũ: “Rü ñuxma rü tá Tupanaxũ chicuaxũxũ”, ñaxũgu irüxĩnũ. Rü yemawena rü iyangeyexactü.

.....

30 ²²Natürü ga Tupana rü ngĩxna nacuaçachi ga Raquéel, rü nüxũ naxĩnũ ga ngĩrü yumüxẽ. Rü yemaçax ga Tupana rü ngĩxũ naxãxacüxẽxẽ. ²³⁻²⁴Rü yexguma naxãxacügu namaxã ga guma nüxĩraxücü ga ngĩne rü ngĩgürügü: —Tupana rü marü choxna nanayaxu ga yema guxchaxũ ga noxri namaxã changexacüxũ. Rü chierüna choxũ nangexmagu ya nai ya chaune —ngĩgürügü. Rü yemaçax Yúhegu inaxüéga. (Rü ngẽma naéga rü “Chierüna choxũ nangexmagu ya nai”, ñaxũchiga nixĩ.)

Guxchaxũgü nügümaxã naxüe ga Acóbu rü Labáũ

²⁵Rü yexguma Yúchemaxã nadoxmexguwena ga Raquéel, rü Acóbu rü Labáũxũ ñanagürü: —iChoxũ ingex nax wena chauchiüanecax chatáeguxũcax! ²⁶Rü ngẽmacax chanaxwaxe i choxna cuxãga nax chayagagüxũcax i chaunegü rü choxmãxgü yerü yemagüçax nixĩ ga cuxõtawa chapuracüxũ. Rü cuma rü meama nüxũ cucuax nax ñuxãcü mea chayanguxẽxũ ga yema puracü ga cuxũ chaxũxũ —ñanagürü. ²⁷Natürü nüma ga Labáũ rü nanangãxũ rü ñanagürü: —¿Taxũchima cuxũ namexũ nax nua chauxõtawa cungexmaxũ? Erü meama nüxũ chacuax nax cugagu yixĩxũ i Cori ya Tupana poraãcü choxũ rüngüxẽxẽxũ. ²⁸iRü chomaxã nüxũ i xü i ñuxre nixĩ i

cunaxwaxexũ nax cuxũ chanaxütanũxũ!
 Rũ ngẽma cuma naxçax ícuçaxaxũexpũx
 tá nixĩ i cuxũ chanaxütanũxũ
 —ñanagürü. ²⁹Rũ yexguma ga Acóbu rü
 nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Cuma
 rü meama nüxũ cucuax nax ñuxãcü
 poraãcü cuxũ chapuracũxũ rü meama
 cuxũ nüxna chadauxũ ga cuxũnagũ. ³⁰Rũ
 yema noxretama ga cuxũnagũ ga cuxũ
 yexmaxũ ga yexguma noxri nua
 changuxgux, rü ñuxma rü
 poraãcüxüchima cuxũ nimu. Yerü
 yexguma noxri nua changuxgucürüwa
 nixĩ ga Tupana ga poraãcü cuxũ
 nangũxẽxũ. ¿Natürü ñuxgu tá nixĩ i
 chaucacügüçaxicatama chapuracũxũ?
 —ñanagürü. ³¹Rũ yexguma ga Labáũ rü
 nüxna nicachigüama rü ñanagürü:
 —¿Ñuxre nixĩ i cunaxwaxexũ nax cuxũ
 chanaxütanũxũ? —ñanagürü. Rũ
 yexguma ga Acóbu rü nanangãxũ, rü
 ñanagürü: —Tama chanaxwaxe i choxũ
 cunaxütanũ. Rũ choma rü wena tá nüxna
 chadau i cuxũnagũ ega curü me yixĩgu i
 ñaa tá cumaxã nüxũ chixuxũ. ³²iRũ
 choxũ imucuchi natanügu i cuxũnagũ
 nax chayadexechixũçax i guxũma i
 ngẽma carnéruxacügü i wẽxẽxũ, rü
 guxũma i cábraxacügü i ãmatũxũ rü
 murutagũxũ! Rũ ngẽmamaxã tá nixĩ i
 choxũ cunaxütanũxũ. ³³Rũ ngẽmaãcü
 ega yixcũra chauxütawa ícuyadauxgu i
 ngẽma choxũ ngẽmaxũ rü nüxũ
 ícuyangauxgu i carnéru i cómũxũ,
 rüxna cábra i tama ãmatũxũ, rü
 ngẽmawa tá nüxũ cucuax nax cuxũ
 changĩxũ —ñanagürü. ³⁴Rũ Labáũ
 nanangãxũ rü ñanagürü: —Marü name
 nixĩ i ngẽma nüxũ quixuxũ —ñanagürü.

.....

⁴³Rũ yemaacü ga Acóbu rü nimuarü
 yemaxũãx. Rũ nimu ga norü carnérugü
 rü caméyugü rü búrugü rü norü
 duũxũgü ga nüxũ puracũxũ ga yatũxũ
 rü ngexũ.

**Acóbu nagu narüxinũ nax
 bexma Labáũna yaxũxũ**

31 ¹Natürü nüma ga Acóbu rü
 nüxũ nacuáchiga ga Labáũ
 nanegü rü nachiga nax yadexagũxũ rü
 ñagũxũ: —Acóbu rü nügũxũ nanade i
 guxũma ga tanatüarü íxixũ, rü
 ngẽmamaxã nixĩ i ñuxma i namuarü
 ngẽmaxũãxũ —ñanagürügü. ²Rũ
 yexgumarüxũ ta ga Acóbu, rü nüxũ
 nacuaxama rü Labáũ rü tama
 noxrigurüxũ namaxã nataãxẽ. ³Rũ
 yemaçax ga Cori ya Tupana rü Acóbuxũ
 ñanagürü: —iNatáegu naxçax i ngẽma
 cunatüarü naane i ngextã
 ínangexmagũxũwa i cutanũxũgü! Rũ
 choma rü tá cuxũ íchixümücü
 —ñanagürü. ⁴Rũ yexguma ga Acóbu rü
 ngĩxçax nangema ga Raquél rü Léa nax
 naxütawa naxĩxũçax ga yema norü
 carnérugüna ínadauxũwa. ⁵Rũ ñanagürü
 ngĩxũ: —Nüxũ chicuaxãchi rü yimã
 penatü rü marü tama noxrürüxũ mea
 choxũ nadawenü. Natürü ya
 chaunatüarü Tupana rü guxũguma
 nachauxütagu. ⁶Pema rü meama nüxũ
 pecuax nax ñuxãcü penatüaxũ meama
 chapuracũxũ. ⁷Rũ nüma rü
 muexpũxcũna choxũ nawomũxẽxẽ rü
 guxũguma nayaxüchicüüchigü ga chorü
 natanü. Natürü ga Tupana rü tama nüxũ
 nanaxwaxe nax taxacürü chixexũ
 chomaxã naxũxũ.

.....

¹³Rü ngēmacax ya Tupana rü norü orearü ngeruxü i daxücüāxwa choxü ñanagürü: “Choma nixi ya Tupana ga cuxcax changóxü ga BetéIwa ga yéma chíxümaxā ícunabaétüüwa ga guma nuta rü chomaxā ícuxunetaxüwa. iRü ngixā, rü inachi, rü natáegu naxcax ga yema naane ga nagu cubuxü!” ñanagürü choxü ga Tupana. ¹⁴Rü yexguma ga RaquéI rü Léa rü inangāxügü, rü ngīgürügügü: —Toma rü marü nataxuma i taxacü i toxna üxü i tonatüxütawa —ngīgürügügü.

Acóbu rü Padáü-aráüwa ínaxüxü

¹⁹Rü yexguma toxnamana norü carnérugüarü yoütaxawa naxüyane ga Labáü, rü ngíma ga RaquéI rü yoxni naxcax ingix ga ngínatüarü tupanachicünaxägü ga nutagünaxcax. ²⁰Rü nüma ga Acóbu rü tama naxtümamaxā nüxü nixu ga nax yaxüxchaüxü. Rü yemaacü nixi ga naxtü ga Labáü ga Araméutanüxüxü nawomüxéxü ga Acóbu. ²¹Rü nixümare namaxā ga guxüma ga yema nüxü yexmaxü. Rü paxama nawa nangu ga yema natü ga Euférate. Rü nixüie rü nixüchigü ñuxmata ga maxpúneanexü ga Garaáxgu áégaxüwa nangu.

Acóbuwe nangé ga Labáü

²²Rü tomaepüx ga ngunexüguwena rü Labáü rü nüxü nacuáchiga ga nax yaxüxü ga Acóbu. ²³Rü yemacax ga Labáü rü natanüxügümaxā Acóbuwe nangé. Rü 7 ga ngunexüguwena nüxü inayangau nagu ga yema máxpüxanexü ga Garaáxgu áégaxü. ²⁴Natürü yema

chütaxügu rü Tupanagu naxānegü ga Labáü ga Araméutanüxü. Rü Tupana rü ñanagürü nüxü: —iDücax, choxü irüxínü! Rü tama chanaxwaxe i nuäcü namaxā quidexa ya Acóbu —ñanagürü. ²⁵Rü Labáü rü Acóbuxü inayangau nagu ga yema máxpüxanexü ga Garaáxgu áégaxü ga Acóbu nagu rüngüxü. Rü yematama máxpüxanexüarü tuächigu nixi ga nangügüxü ga Labáü rü natanüxügü. ²⁶Rü Labáü rü poragaäcü Acóbuna naca, rü ñanagürü: —¿Taxacü ícuxü? ¿Rü tüxcüü choxü cuwomüxéxé? ¿Rü tüxcüü ñoma curü uanü ícuyauxüürüxü chauxacügüxü quigagü? ²⁷¿Rü taxacüçax choxü cuwomüxéxé rü bexma cúäcü quixü? Rü yexguma chi mea nüxü chacuaxgu nax íquixüxchaüxü rü chi taāxéäcü cuxü ichamuächü rü cuxü chi chapaxpüne tutumaxā rü árpamaxā. ²⁸Rü woo ga yema chauxacügü rü chautagü rü bai nüxü chachüxácüma namaxā quixümare. Rü ñoma wüxi i duüxü i naechitamare maxüürüxü quixi. ²⁹Rü taxuxüma choxü naguxcha ega chi chanaxwaxegu nax pexü chadäixü. Natürü ngewax chütacü rü cunatüarü Tupana chomaxā nidexa, rü ñanagürü choxü: “iDücax, choxü irüxínü! Rü tama chanaxwaxe i nuäcü Acóbumaxā quidexa”, ñanagürü choxü. ³⁰Natürü ngéxguma cunaxwaxexüchixgu nax cunatüçax cutáeguxü rü ngēmacax yixü nax quixüxü i ñuxma çrü tüxcüü i chorü tupanachicünaxägüçax cungixü? —ñanagürü. ³¹Rü yexguma ga Acóbu rü Labáüxü nangāxü rü ñanagürü: —Tama cumaxā nüxü chixu yerü chamü, rü choma nüxü chacuaxgu rü choxna chi

ngĩxũ cupuxũéga ga cuxacũgũ. ³²Natürü ngẽxguma chi wũxi i ñaa chorü duũxũgũxũtawã nũxũ icuyangauxgu i ngẽma curü tupanachicũnaḡãgũ, rü name nixĩ i noxtacũma nayu. Rü ñaa tatanũxũgũ nixĩ i tüxũ ñnũxũ. iRü chomaxã nũxũ ixu rü ṭaxacũ nixĩ i ngẽma curü ngẽmaxũ i chauxũtawã ngẽxmaxũ! iËcü yange ega nũxũ icuyangauxgu! —ñanagürü. Natürü nũma ga Acóbu rü tama nũxũ nacuxã ga Raquél yixĩxũ ga naxcãx ngĩxcü ga yema ngĩnatüarü tupanachicũnaḡãgũ. ³³Rü nũma ga Labáũ rü Acóbutatagu naxücu nax naxcãx nadauxũcãx ga norü tupanachicũnaḡãgũ. Rü yexgumarũxũ ta Léapatagu rü yema taxre ga naxũtaxũgũpatagu naxücu, natürü taxuxũma inayangau. Rü yexguma Léapatãwã ñaxũxũxgu rü Raquélpatagu nayaxücu. ³⁴Natürü ngĩma ga Raquél rü inãde ga yema ngĩnatüarü tupanachicũnaḡãgũ rü caméyutawaarü tochicaxũtüũgu iyacuxgũ. Rü naétüwa irüto. Rü Labáũ rü ngĩpatachiãgu naxcãx nadau, natürü taxuxũma inayangau. ³⁵Rü yexguma ga Raquél rü ngĩgürügũ nũxũ: —Pa Papãx itaxũ i cunuxũ ega tama ichachixgu i cupexewã! Erü ñuxma rü chorü daawewã changexma —ngĩgürügũ. Rü yemaacü ga Labáũ rü naxcãx nidauchigũama ga norü tupanachicũnaḡãgũ, natürü taxuguma nũxũ inayangau.

Acóbu rü Labáũ nügũmaxã inaxũgãgũ

⁴³Rü yexguma ga Labáũ rü Acóbuxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Ngẽma

cuxmaxgũ rü chauxacũgũ iyixĩ, rü ngẽma cuxacũgũ rü chautãagũ nixĩ. Rü ngẽma carnérugũ rü choxrügũ nixĩ rü guxũma i nua nũxũ cudauxũ rü choxrügũ nixĩ. ¿Natürü ñuxãcü ṭaxacürü chixexũ namaxã chaxü i chauxacũgũ rü ngĩnegũ? ⁴⁴iRü ñuxma rü nua naxü rü ngĩxã meã yigũmaxã tanamexẽxẽ nax ngẽxma yanaxoxũcãx i guxũma i guxchaxũgũ! —ñanagürü. ⁴⁵Rü yexguma ga Acóbu rü nanayaxu ga wũxi ga nutã ga tacü rü yéma nanatoxẽxẽ. ⁴⁶Rü nũma ga Acóbu rü natanũxũgũxũ ñanagürü: —iGuxãma rü nutã ne penãde rü wũxigu penaxãũxchita! —ñanagürü. Rü nũma ga natanũxũgũ rü nutã ne nanãde rü yexma nanaxãũxchita. Rü ñuxũchi guma nutã ga yexma ãũxchitacũxũtawã nachibüe ga Acóbu rü Labáũ.

⁵²Rü nũma ga Labáũ rü ñanagürü Acóbuxũ: —Dücãx, daã nutãgũ rü wũxi i cuxãx rü chãuxcãx nax taxucürüwa yimã nutaxũ ichopetũxũcãx nax ṭaxacürü chixexũ yigũmaxã ixũxũcãx. ⁵³Rü curü oxĩ ya Abraãũarü Tupana rü chorü oxĩ ya Nacóxarü Tupana ta ixĩcü rü tüxũ poxcũxe ya ngexerũxũxe i yixema ega tama yanguxẽẽxgu i ñaa yigũmaxã ixunetaxũ —ñanagürü ga Labáũ. Rü yexguma ga Acóbu rü yimã Tupana ga nanatü ga Ichaã nũxũ icuãxũxũcũéãgũ inaxuneta. ⁵⁴Rü ñuxũchi ga Acóbu rü yexma guma maxpũnegu nanãdã ga ñuxre ga naxũnãgũ rü ñuxũchi Tupanacãx ñanãgu. Rü guxũma ga natanũxũcãx nãcã nax nachibüexũcãx. Rü yemaacü guxũma nachibüe rü

yexma maxpúnegu napegü ga yema chütaxügu. ⁵⁵Rü moxüãcü paxmamaxüchi rü Labáü ínarüda rü nataagü rü naxacügü tüxü nimeãxëgü. Rü ñuxüchi Tupanaégagu mexü tümamaxã naxuegu. Rü yemawena nachixüanecax natáegu.

Acóbu rü Echaú nügümaxã inarüxi

32 ¹Rü nüma ga Acóbu rü inixüchigüama. Rü namagu nüxü nangau ga ñuxre ga daxücüãx ga Tupanaarü orearü ngeruügü. ²Rü yexguma Acóbu nüxü daxugü rü ñanagürü: —Ñaagü rü Tupanaarü churaragü nixí —ñanagürü. Rü yemacax Maanaígu nanaxüéga ga yema nachica. ³Rü Acóbu rü inanamuãchitanü ga ñuxre ga norü duüxügü nax Cheíarü naanewa ga Edóüwa naxixüicax nax naenexë ga Echaúmaxã nüxü yanaxugüxüicax ga yéma tá nax nanguxü. ⁴Rü ñaa dexamaxã yéma nanamugü: “Ñapegürü tá nüxü ya chauenexë ya Echaú: ‘Cuenexë ya Acóbu ya curü duüxü ixücü rü cuxü narümoxë. Rü marü ñuxre ya taunecü rü tóru tutü ya Labáüxütawa chayexma. Rü ñuxma rü marü nüxna íchaxüxü. ⁵Rü choxü nangexma i chauxünagü i wocagü rü búrugü rü carnérugü rü chorü duüxügü iyatüxügü rü ingexügü. Rü ngëmacax chaugüpexegu cuxcax ngëma chanamugü i chorü duüxügü nax cumaxã nüxü yanaxugüxüicax i ñaa chorü ore nax marü chatáeguxü. Rü chierüna mea choxü cuyauxgu i ngëxguma cuxütawa changuxgu’, ñapegürü tá”, ñanagürü ga Acóbu. ⁶Rü yexguma marü Acóbucax nawoeguxgu

ga norü duüxügü, rü ñanagürügü: —Marü naxütawa tangugü ya cuenexë ya Echaú. Rü nüma rü tá nua naxü nax nümatama cuxü íyadauxüicax namaxã i 400 i norü duüxügü —ñanagürügü. ⁷Rü yexguma yemaxü naxínügu ga Acóbu, rü poraacü namuü rü naxoegaãxë. Rü yemacax taxregu nayatoye ga norü duüxügü rü norü carnérugü rü wocagü rü caméyugü. ⁸Yerü ñaxügu narüxínü: “Ngëxguma Echaú nua ngxugu rü ngürüächí nadaiãxgu i ngëma wüxíticümü i duüxügü, rü ngëma totícümü rü yoxni nibuxmü”, ñaxügu narüxínü. ⁹Rü ñuxüchi inanaxügü ga nax nayumüxëxü, rü ñanagürü: “Pa Cori Pa Tupana ya Chorü Oxi ya Abraáüarü Tupana rü Chaunatü ya Ichaáarü Tupanax, cuma rü marü chomaxã nüxü quixu nax chorü naanecax rü chautanüxügüicax chatáeguxü rü cuma rü tá mea choxna cudauxü. ¹⁰Choma rü taxuwama chame nax ngëmaãcü chomaxã cumeçümáxü rü aixcüma mea choxü curüngüxëxëxü. Rü yexguma noxri chaunatüna íchaxüxügux rü ñaatama Yudáü i natüwa chixüegu rü taxuxüma choxü nayexma rü chorü naixmenãxãicatama. Natürü i ñuxma nax chatáeguxü rü choxü nangexma i taxretícümü i muxü i duüxügü. ¹¹Rü ñuxma rü cuxna chaca rü chanaxwaxë i choxü ícupoxü nüxna ya chauenexë ya Echaú. Rü nüxü chamuü erü ngürüächí nuxã toxü nayadai rü ngëmaãcü tüxü nadai ya choxmaxgü rü chauxacügü. ¹²Cuma rü marü meama chomaxã nüxü quixu rü tá choxna nax cudauxü nax ngëmaãcü taxuxüma choxü üpetüxü rü ngëmaãcü i chautaaü rü ñoma

taxtūpechinūwa ngēxmacū ya
naxnūcūtēxerūxū namuxūchixūcax, rü
ngēmaācū düxwa taxucūriwa texé
yaxugūxūcax”, yemaacū nayumūxē.
13Rü yema chūtaxūgu rü Acóbu rü
yexmatama nape. Rü nüxū nidaugü ga
naxūnagü rü yematanūwa nayadexechi
ga naenexē ga Echaúarü āmareruxū.
14-15Rü nayamugü ga 200 ga chībugü ga
ingexū, rü 20 ga chībugü ga iyatūxū, rü
200 ga carnérugü ga ingexū, rü 20 ga
carnérugü ga iyatūxū, rü 30 ga
caméyugü ga yexwacax buexacūxū, rü
40 ga wocagü, rü 10 ga wocaxacügü ga
yexwacax yaexū, rü 20 ga búrugü ga
ingexū rü 10 ga búrugü ga iyatūxū.
16Rü ñuxūchi norü duūxūgūna
nanamugü ga wūxitūcumūchigü, rü
ñanagürü nüxū: —iCü, chopēxegu
namaxā pexī, rü pegūna tá
piyáxūguetanūxū namaxā i
wūxitūcumūchigü! —ñanagürü. 17-18Rü
yema nüxíra inamuāchixū ga norü
duūxū, rü nanaxucuxē, rü ñanagürü
nüxū: —Ngēxguma tá cuxū iyangauxgu
ya chauenexē ya Echaú, rü cuxna
nacaxgu: “Rü texe nixī ya curü cori, rü
ngextá cuxū, rü texéarügü nixī i ñaa
naxūnagü i quigagūxū”, rü cuma rü tá
ñaācū cunangāxū: “Pa Chorü Cori ya
Echaúx, rü ñaa rü wūxi i curü āmare
nixī i cuxcax nua namuxū ya curü duū
ya Acóbu. Rü nüma rü toweama ne
naxū” ñacurügü tá —ñanagürü ga
Acóbu. 19Rü yexgumarūxū ta ga yema
togü ga duūxūgü ga inamuāchigūxū rü
ñanagürü nüxū: —iNgēxguma tá pexū
inangauxgu ya Echaú, rü ngēmatama
orexū namaxā pixu! 20Rü ñapegü nüxū:
“Acóbu ya cuenexē ya cuxū ngechaūcü

rü toweama ne naxū”, ñapegü nüxū!
—ñanagürü ga Acóbu. Rü yemaacū
nayaxucuxē ga yema duūxūgü, yerü
ñaxūgu narūxínü: “Ñaa āmaregü i
chopēxegu chimugūxūmaxā tá
chanangūxmūxēxē ya chauenexē. Rü
ngēmawena rü chomaxūchi tá nüxū
chadau. Rü bexmana ngēmaācū tá mea
choxū nayaxu”, ñaxūgu narūxínü. 21Rü
yemaacū ga yema āmaregü rü nüxíra
nügüpēxegu nayamugü. Rü nüma ga
Acóbu rü yexmatama nape ga yema
chūtaxūgu.

**Acóbu rü wūxi ga Tupanaarü orearü
ngeruxū i daxūcüāxmaxā nügü nawogü**

22-23Rü yematama ga chūtaxūgu rü
ínarüda ga Acóbu, rü tüxū
namuāchitanü ga guxema taxre ga
naxmax rü yema taxre ga naxūtaxū, rü
guma 11 ga nanegü. Rü wūxigu,
namaxā ga guxūma ga norü yemaxūgü,
tüxū nimuū nawa ga yema natü ga
Yudáuarü nuxtamaxū ga Yabógu
āégaxū. 24Rü yexguma Acóbu
nüxicatama yéma yaxūāchigu, rü wūxi
ga duūxū namaxā nügü nawogü rü
ñuxmata yangunemare. 25Natürü yema
duūxū rü nüxū nacūcax ga tama Acóbuxū
nax naporamaexū. Rü yemacax düxwa
Acóbutacugu nidagü, rü
nanatūxūchitacu ga yexguma nügü
inawogügu. 26Rü yexguma ga yema
duūxū rü ñanagürü Acóbuxū: —iChoxū
ingex erü marü ningóonechaū! Rü
yexguma ga Acóbu rü nanangāxū rü
ñanagürü: —Ngēxguma taxūtáma mexū
chomaxā cuxuegūxgu, rü taxūtáma cuxū
chingex —ñanagürü. 27Rü Acóbuna
naca ga yema duūxū rü ñanagürü:

—¿Taxacü nixí i cuéga? —ñanagürü. Rü Acóbu nanangāxũ, rü ñanagürü:

—Acóbu nixí i chauéga —ñanagürü.

²⁸Rü yexguma ga yema duũxũ ga nügü namaxā inawogüxũ, rü ñanagürü nüxũ:

—Ñuxma rü marü taxütáma Acóbu nixí i cuéga. Rü Iraé tá nixí i cuéga i

ñuxmax, erü Tupanamaxā rü

duũxũgümaxā cugü icuwogü rü tama

choxũ quingex ñuxmata mexũ cumaxā

chaxuegu —ñanagürü. ²⁹Rü yexguma ga Acóbu rü nüxí nüxna naca rü ñanagürü:

—Ñuxma chanaxwaxe i chomaxā nüxũ quixu ¿rü taxacü nixí i cuéga?

—ñanagürü. Natürü ga yema duũxũ rü

nanangāxũ rü ñanagürü: —¿Tüxcüü

nüxũ cucuáxchaxũ i chauéga?

—ñanagürü. Rü ñuxüchi ga yema duũxũ

rü yexgumatama Acóbumaxā mexũ

naxuegu. ³⁰Rü yexguma ga Acóbu rü

Penuégu nanaxüéga ga yema nachica.

Rü ngéma naéga rü “Tupanachiwexũ

chadau”, ñaxüchiga nixí. Rü yemagu

nanaxüéga yerü ñanagürü: —Rü woo

Tupanachiwexũ chadau, natürü

chamaxama —ñanagürü.

.....

Acóbu rü Echaú nügümaxā narüngüxmüe

33 ¹Rü yexguma Acóbu rü Echaúxũ nadauxgu ga yéma nax ne naxüxũ namaxā ga 400 ga norü duũxũgü, rü nüma ga Acóbu rü tüxũ nitoye ga guxema naxacüxägü ngímaxā ga Léa rü Raqué l rü guxema taxre ga naxütaxügü. ²Rü wixpexewa tüxũ naxügüxexé ga naxütaxügü tümaxacügümaxā, rü guxemagüwe ga Léa ngíxacüãxmaxā. Rü Léawe naxāxũ ga Raqué l namaxā ga ngíne ga Yúche.

³Rü nüma ga Acóbu rü norü duũxũgüpegegu nixũ. Rü 7 expüxcüna waixümügu nayangücuchi ñuxmata naenexëarü ngaicamána nangu. ⁴Natürü ga Echaú rü Acóbucax niña rü nüxna nayanaixächi rü nüxũ nachúxu. Rü nügümaxā naxauxe.

.....

¹⁸Rü Acóbu, rü yexguma Padáũ-Aráũanewa ne naxüxgu, rü taxuxüma nüxũ naxüpetü rü mecü Canaũũanewa nangu. Rü íane ga Chiquéũarü toxmãxtawa nangu rü yéma nayexma. ¹⁹Rü 100 tachinü ga diëru gu naxcax nataxe ga wüxi ga naane naxütawa ga Amúru nanegü. Rü nüma ga Amúru rü Chiquéũ nanatü nixí. Rü nüma ga Acóbu rü yexma naxächiügü. ²⁰Rü ñuxüchi nanaxü ga wüxi ga ãmarearü guchicaxũ rü Erué-Iraé ga Iraéarü Tupanagu nanaxüéga.

.....

Tupana rü íane ga Betélwa mexũ Acóbumaxā naxuegu

35 ¹Rü yexguma ga Tupana rü íane ga Chiquéũwa rü Acóbuxũ ñanagürü: —iCugü namexëxé rü inaxüãchi nax Betélgu cuyaxächiüxücax! iRü ngëxma chauxcax naxü i wüxi i ãmarearü guchicaxũ nagu ga yema nachica ga nawa cuxcax changóxũ ga yexguma cuenexé ga Echaúchaxwa quixüxgu! —ñanagürü. ²Rü yexguma ga Acóbu rü naxmãxgümaxā rü guxüma ga norü duũxũgümaxā nidexa, rü ñanagürü nüxũ: —iÍpenanúxüx i guxüma i perü tupanachicünãxägü rü nua penana nax ínawogüxücax! iRü ñuxüchi pegü pexaiyagü rü to i pexchiru i

ngēmataxũgu picuxgũ! ³iRũ ngĩxã rũ paxa itaxĩãchi nax Betélwa ixĩxũ! Erũ ngẽxma tá chanaxũ i wũxi i ãmarearũ guchicaxũ naxçax ya Tupana ga guxũwama ga ngextá íchaxũxũwa choxũ íxũmũcũcũ rũ choxũ rüngũxẽxẽcũ ga yexguma guxchaxũwa chayexmagu —ñanagürũ. ⁴Rũ yexguma ga yema duũxũgũ, rũ Acóbuxũtawa nanana ga guxũma ga norũ tupanachicũnaçxãgũ rũ yema naxmachinũgũ ga norũ tupanagüarũ cuçxruũgũ ixĩgũxũ. Rũ ñane ga Chiquéũarũ ngaicamána rüxũxũne ga castáñatũũgu Acóbu inanataçgũ ga yema tupanachicũnaçãgũ. ⁵Rũ yexguma inaxĩãchigu ga Betélwa nax naxĩxũçax, rũ Tupana rũ guxũma ga yema ñanegüciũx ga namawa yexmagũxũãẽwa ínananguxẽxẽ ga muũ nax tama Acóbu nanegũwe nangẽgũxũçax. ⁶Rũ Acóbu rũ guxũma ga yema duũxũgũ ga namaxã ixĩxũ, rũ meama Canaãũanewa yexmane ga ñane ga Lúxgu áeganewa nangugũ. Rũ to ga naéga rũ Betél nixĩ. ⁷Rũ yexma nanaxũ ga wũxi ga ãmarearũ guchica rũ El-Betélgu nanaxũéga, yerũ yexguma naeneechaxwa yaxũxgu, rũ yéma nixĩ ga Tupana naxçax ngóxũ.

.....

⁹Rũ yexguma Padáũ-aráũanewa ne naxũxgu ga Acóbu, rũ Tupana rũ Betélwa wenaxarũ naxçax nangox, rũ mexũ namaxã naxuegu. ¹⁰⁻¹¹Rũ ñanagürũ: “Cuma rũ Acóbu nixĩ i cuéga. Natürũ i ñuxma rũ marũ taxũtáma ngẽma nixĩ i cuéga erũ ñuxmacürũwa wũ Irae tá nixĩ i cuéga”, ñanagürũ. Rũ yemawena ga Tupana rũ ñanagürũ:

“Choma nixĩ ya Tupana ya guxũétiwa changexmaxũ. iRũ yamu ya cunegũ rũ cutaagũ! Rũ cuwa tá nangox i wũxi i nachixũane rũ muxũnetáma ya ñanegũ. Rũ cutaagũtanũwa tá nangexma i ãẽxgacügũ. ¹²Rũ ñaa naane ga Abraáũ rũ Ichaána chaxãxũ, rũ cuxna rũ ta chanaxã. Rũ cuwena rũ tá cutaagũna chanaxã”, ñanagürũ ga Tupana.
.....

Iyu ga Raquél

¹⁶Rũ yemawena rũ Betélwa inaxĩãchi nax ñane ga Efrátawa naxĩxũçax. Natürũ yexguma Efrátaxũ yangaicagũgu rũ ga Raquél rũ ixĩraxacũama. Rũ tama mexũ ngĩxũ nangupetũ. ¹⁷Rũ yexguma tama paxa yéma naxĩraxacũxgu rũ düxwa ngĩma ga yema ngĩrũ dauruxũ rũ ngĩxũ ngĩgürügũ: —iYaxna naxĩnũ erũ to i yatũxũ i cuxacũ cuxũ naxíra! —ngĩgürügũ. ¹⁸Natürũ ngĩma ga Raquél rũ marũ ituraxũchi rũ yaxna irüngũ rũ: —Benóni nixĩ ya yimá õxchana —ngĩgürügũ. Natürũ ga nanatũ ga Acóbu rũ Bëyamígu tanaxũéga. ¹⁹Rũ yemaacũ nixĩ ga nayuxũ ga Raquél. Rũ yema nama ga Efrátawa nadaxũgu ngĩxũ nataçgũ. (Rũ guma ñane ga Efráta rũ ñuxma rũ Beréũgu naxãéga.)

.....

Acóbu nanegũ

²²⁻²³Rũ Acóbu nanegũ rũ 12 nixĩgũ. Rũ guma Léawaũgücũ rũ Rubéũ nixĩ ga Acóbu nane ga yacũ. Rũ naeneegũ rũ Chimeú, rũ Lebí, rũ Yudá, rũ Ichacá, rũ Chaburóũ nixĩgũ. ²⁴Rũ guma Raquélwaũgücũ rũ Yúche rũ Bëyamí nixĩgũ. ²⁵Rũ guma Raquélũtaxũ ga

Bírawaũgücü rü Dáũ rü Netarí nixĩgü.
 26Rü guma Léaxũtaxũ ga
 Chípawaxũgücü rü Gáx rü Aché nixĩgü.
 Rü gumagü nixĩ ga Acóbu nanegü ga
 Padáũ-aráũanegu buexũ.

Ichaáarü yuxchiga

27Rü nüma ga Acóbu rü nanatü ga
 Ichaáxũ inayadau ga Máũrewa. Rü
 guma ñane rü namuéga. Rü Árba nixĩ ga
 wüxi rü Ebróũ nixĩ ga to. Rü yexma nixĩ
 ga naxächĩũgüxũ ga Abraáũ rü Ichaá.
 28Rü nüma ga Ichaá rü nüxũ nayexma
 ga 180 ga taunecü ga yexguma
 nayuxgux. 29Rü yexguma marü
 nayaxüchigu nixĩ ga nayuxũ rü
 natanüxũgütanüwa naxuxũ. Rü nanegü
 ga Echaú rü Acóbu rü inanaxgü.

.....

37 1Rü nüma ga Acóbu rü
 Canaáũanegu naxächĩũ ga
 ngextá nanatü ga Ichaá ũpaacü
 itaxächĩũxũgü.

Yúche rü naeneegü

2Rü ñaa nixĩ i nachiga i Acóbutanüxũ.
 Rü yexguma nane ga Yúche 17 ga
 taunecü nüxũ yexmagu, rü nüma rü
 carnérugüarü dauruxũ nixĩ wüxigu
 namaxã ga naeneegü ga
 nanatüxũtaxũgü ga Bira rü
 Chípawaxũgüxũ. Rü nüma ga Yúche rü
 nanatümaxã nüxũ nayarüxugüxũ ga
 naeneegüchiga nax chixexũ naxügüxũ.
 3Rü nüma ga Acóbu ga Iraégu áegacü,
 rü poraacü Yúchexũ nangechaũ guxũma
 ga togü ga nanegüarü yexera yerü
 yexguma marü nayaxgu ga Acóbu nixĩ
 ga nabuxũ ga Yúche. Rü yemaçax ga
 nanatü rü nüxũ tanaxü ga wüxi ga

naxchiru ga mápaxũ ga mexechixũ.
 4Natürü yexguma naeneegü nüxũ
 icuaxächitanügu nax norü yexera
 Yúchexũ tangechaũxũ ga nanatü, rü
 yemaçax Yúchechi naxaie, rü tama nüxũ
 narümoxégüchaũ. 5-6Rü wüxi ga
 chütaxũ ga Yúche, rü naxãnegü, rü
 naeneegümaxã nüxũ nixu ga yema
 nanegü. Natürü ga naeneegü rü
 yexeraãcü naxchi naxaie, yerü ga Yúche
 rü ñanagürü nüxũ: —Iperüxĩnüe rü tá
 pemaxã nüxũ chixu i ngẽma chaunegü!
 7Rü nagu chaxãnegü nax guxãma i
 yixema rü wüxi i tríguncüwa
 ingexmagüxũ rü inagoxũcütaxũ. Natürü
 i ngẽma choxrü cüta rü ngürü
 nüechama inachicüta rü meama inarüto.
 Natürü i ngẽma pexrü cütagü rü ngẽma
 choxrüxũ inachomaeguãchi, rü ngẽma
 choxrü cütapexegu
 nayarümaxgütanüãchi rü choxrüxũ
 nicuaxüxũgü —ñanagürü. 8Rü yexguma
 ga naeneegü rü nanangãxũgagü rü
 ñanagürügü: —¿Ëxna cuma nagu
 curüxĩnügu rü cuma tá nixĩ i torü
 áẽxgacü quixixũ rü tomaxã tá icucuáxũ?
 —ñanagürügü. Rü yemaacü yexeraãcü
 naxchi naxaie naxçax ga yema nanegü
 ga nüxũ yaxuxũ. 9Rü yemawena ga
 Yúche rü wenaxarü naxãnegü. Rü yema
 rü ta naeneegümaxã nüxũ nixu, rü
 ñanagürü: —Pemaxã tá nüxũ chixu rü
 wena chaxãnegü. Rü ngẽma
 chaunegüwa nüxũ chadau ya ũaxcü rü
 tauemacü rü 11 ga ẽxtagü rü chopexegu
 nanangücuchitanü rü choxũ
 nicuaxüxũgü —ñanagürü. 10Rü
 yexguma Yúche nanatümaxã rü
 naeneegümaxã nüxũ ixuxgu ga yema
 nanegü, rü nanatü rü ítanangaxüchi. Rü

ñatagürü nüxü: —¿Taxacüchiga nixí i ngéma cunegü i tomaxã nüxü quixuxü? ¿Ëxna cuma rü nagu curüxínügu rü cué rü cueneegü rü choma rü tá cupexegu tanangücuchitanü nax cuxü ticuaxüügüxüçax? —ñanagürü. ¹¹Rü yemaçax ga naeneegü rü yexeraãcü nixãüächie. Natürü ga nanatü rü bexma tüxica nagu tarüxínü ga yema nanegüchiga.

Yúchemaxã nataxegü ga naeneegü

¹²Rü wüxi ga ngunexügu rü ñane ga Chiquéüarü ngaicamána naxí ga Yúcheeneegü nax yexma maxé ne yadaugüxüçax naxçax ga nanatüarü carnérugü. ¹³Rü yemaçax ga nanatü ga Iraé, rü Yúchexü ñatarügü: —iPaxa cueneegüwe rüxü rü íyadau i yéa Chiquéüwa i carnérugüna ínadaugüxüwa! —ñatagürü. Rü nüma ga Yúche rü tüxü nangãxü rü ñanagürü: —Marü name, Pa Papáx, rü taãxéácüma tá ngéma chaxü —ñanagürü. ¹⁴Rü tüma ga Iraé rü tanangãxü, rü ñatagürü: —iËcü íyadau ya cueneegü rü ngéma carnérugü! iRü ñuxüchi natáegu nax chomaxã nüxü quixuxüçax nax ñuxãcü ínangupetüxü! —ñatagürü. Rü yemaacü Ebróüwa inaxüächie ga Yúche ga Chiquéüwa nax naxüxü. ¹⁵Natürü yexguma Chiquéüwa nanguxgu, rü tama nüxü nacuax ga ngextá nax nayexmagüxü ga yema naeneegü. Rü wüxi ga yémacüax yexma nüxü nangau, rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Taxacüçax cudau? —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma ga Yúche rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Chaueneegüçax chadau. ¿Tama nüxü cucuáxü nax ngextá yixüxü

i carnérugüna nadaugüxü? —ñanagürü. ¹⁷Rü nüma ga yema duüxü rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Marü nixígachi i nua. Rü nüxü chaxínügu rü Dotáüwa nixí nax naxüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Yúche rü naeneegüwe narüxü nax naxçax yadauxüçax. Rü Dotáügu nüxü inayangau. ¹⁸Rü nüma ga naeneegü rü yáxügu nüxü nadaugü, rü naxüpa ga natanüwa nax nanguxü rü nügü nixugüçaxé ga nax yamaçgüãxüçax. ¹⁹Rü nügümaxã ñanagürügü: —iDüçax! Yéa nixí rü ngéma ne naxü i ngéma ñnegüechaxü. ²⁰iRü ngíxã tayamaçgü, rü ñuxüchi wüxi ya puchugu tayataçcuchigü! Rü ngéxguma Papá tüxna çaxgu, rü ñatagürügü tá: “Rü wüxi ya ai nanangõx”, ñatagürügü tá. Rü ngémaacü tá nüxü tacuax rü ngoxi aixcüma tá yangugü i ngéma nanegügü —ñanagürügü. ²¹⁻²²Rü yexguma yemaxü naxínügu ga Rubéü, rü Yúchexü ínapoxü nüxna ga naeneegü. Rü ñanagürü nüxü: —Tama name nax yamáxü rü nagu ipenabaxéëxü. iRü ñaa äxmaxügu peyataçcuchimare, rü taxü i peyamáxü! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü ga Rubéü, yerü Yúcheéüwa nachogü nax tama yamaçgüaxüçax rü nanatüçax nax natáeguxéëãxüçax. ²³Natürü yexguma naeneegütanüwa nanguxgu ga Yúche, rü nüxna nanapugü ga yema naxchiru ga mexechixü ga nagu yacüxü. ²⁴Rü nayayauxgü, rü yema äxmaxügu nayataçcuchigü. ²⁵Rü yemawena rü ínarütogü rü nachibüe. Rü yexguma nachibüeyane rü yáxügu nüxü nadaugü ga Ismaétanüxügü ga Garaáxanewa ne íxü. Rü norü

caméyutagu nayana ga pumáragü rü tuxuneruüügü rü pumára ga míra ga Equítuanewa nanaxü. ²⁶Rü yexguma ga Yudá rü naeneegüxü ñanagürü: —¿Taxacüwa tüxü namexü nax yamáxü ya taenexé rü nax yacúxü i norü yu? ²⁷Rü narümemae nixí nax Ismaétanüxügüxü namaxá itaxegüxü rü tama nax yamáxü, erü taeneexüchi nixí —ñanagürü. Rü guxüma ga yema togü ga naeneegü rü marü norü me nixí ga yema. ²⁸Rü yexguma yema taxetanüxü yéma chopetüxgu, rü Yúchexü ínatüxuchigü ga áxmaxüwa. Rü yema Ismaétanüxügüxü namaxá nataxegü ga 20 tachinü ga diérucax. Rü yemaacü Yúchexü Equítuanewa nagagü. ²⁹Rü yexguma ínanguxgu ga Rubéü rü íyadauxgu ga yema áxmaxüwa, rü marü nataxuma ga Yúche ga yéma aixepewa. Rü nüma ga Rubéü rü norü ngechaümaxá nügüchirugu nagáugü. ³⁰Rü naeneegütanüwa naxü, rü ñanagürü nüxü: —Ngéma buxü rü marü nataxuma i ngéma áxmaxüwa. ¿Rü taxacü tá chaxüxü i ñuxmax? —ñanagürü. ³¹Rü yexguma ga yema naeneegü rü nanayauxgü ga Yúchechiru. Rü wüxi ga carnéru tüxü nimaxgü rü guxemagümaxá nanaduchara ga Yúchechiru. ³²Rü nanatüxütawa nanamugü ñaxü ga dexamaxá: “Nüxü itayangau i ñaa naxchiru. iRü mea nüxü nadau rü bexmana ngéma yixí i cunechiru!” ñanagürügü. ³³Rü yexguma Acóbu nüxü dāuxgu ga nanechiru nax yixixü, rü ñanagürü: —Ngémáacü chaunechiru nixí. Rü wüxi i ai i dūraxü nagu nawagü rü nanangōx —ñanagürü. ³⁴Rü yexguma ga Acóbu rü nügü

narügáutechiru, rü norü ngechaümaxá nanecax naxaure. Rü ñuxre ga yüxü naxauxecha. ³⁵Rü guxüma ga nanegü rü naxacügü rü nanataāxēxēgütaax. Natürü ga nüma rü tama nüxü nanayaxu. Rü nanecax naxauxama, rü ñanagürü: —Chaunecax tá chaxaure ñuxmatáta chayux rü naxütawa changu —ñanagürü.

Yúchechiga rü Potifámaxchiga

39 ¹Rü yexguma Yúchexü Equítuanewa nagagüga ga yema Ismaétanüxügü, rü wüxi ga Equítuanecüāx ga Potifágu āégacü naxcax nataxe. Rü nüma ga Potifá rü Equítuanecüāxaru āēxgacü ga Faraóüaru dauruügüeru nixí. ²Natürü ga Cori ya Tupana rü Yúchemaxá nayexma. Rü yemacax meama nüxü nangupetü ga norü cori ga Potifáchüüwa. ³Rü yema norü cori rü nüxü nicuāxachi nax Yúchexütawa nayexmaxü ga Tupana, yerü guxüma ga yema naxüxü, rü meama inixü. ⁴Rü yemacax ga norü cori rü poracü namaxá nataāxē. Rü düxwa norü ngüxēeruüxü nayaxixēxē, rü naxmexgu nanaxü ga guxüma ga napatawa yexmaxü nax namaxá inacuáxücax. ⁵Rü yexguma Yúchemexēgu naxüāxgu ga napata rü norü yemaxügü, rü Cori ya Tupana rü poracü Potifáxü narüngüxēē ga napatawa rü naanewa rü naxünagüwa. ⁶Rü yexguma Yúche marü nüxna dāuxgu ga norü yemaxügü, rü nüma ga Potifá rü marü taxucax naxoegaāxē, rü chibüguxicatama narüxínü. Rü Yúche rü wüxi ga ngextüxücü ga mechametücü

nixĩ rü yemaçax nangúchaũ. ⁷Rü yemaçax ga naxm̄ax ga Potifá rü düxwa ngĩxũ nangúchaũ. Rü wüxi ga ngunexũgu rü ngĩgürügü nüxũ: —iChomaxã namaxũ! —ngĩgürügü.

⁸Natürü nüma ga Yúche rü ngĩxũ naxo. Rü ngĩxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Dücax, chorü cori marü choxm̄exwa nanangexmaxẽxẽ i guxũma i norü ngẽmaxũgü nax namaxã ichacuáxũçax. Rü ñuxma choma nax chanuxmaxũ, rü taxucaxma naxoegaãxẽ i nümax. ⁹Rü daa napatawa rü taxúema ya toguxe rü chorü yexera tixĩ. Rü nüma ya chorü cori rü taxuxũma i taxacü choxna nachuxu. Rü cuxicatama nixĩ i tama nanaxwaxexũ nax cuyũ chadáuxũ erü naxm̄ax quixĩ i cumax. ¿Rü ngẽmaçax ñuxücürüwa i taxacürü chixexũ chaxuxũ i nua napatawa ya chorü cori rü Tupanapexewa? —ñanagürü.

¹⁰Natürü ga ngĩma rü guxũ ga ngunexũgu rü Yúchexũ ichixeweeca nax ngĩxũtagu natáúxũçax rü ngĩmaxã namaxũçax, natürü ga nüma rü tama nanangĩãxeraxũ. ¹¹⁻¹²Natürü wüxi ga ngunexũ ga Yúche rü ipatagu naxücu nax yéma puracü naxüxũçax. Rü yéma aixepewa rü nataxuma ga to ga duũxũ. Rü ngĩma rü naxchiruwa iyachüxü, rü ngĩgürügü nüxũ: —iChomaxã namaxũ! —ngĩgürügü. Natürü ga nüma ga Yúche rü inayago, rü ngĩxm̄exwa nayaxũãchi ga naxchiru ga nüxna yapuxũ. ¹³⁻¹⁴Rü yexguma nüxũ nadauxgu ga naxchiru ga ngĩxm̄exwa nax yaxũãchixũ, rü ngĩrü duũxũgücax ica. Rü ngĩgürügü nüxũ: —iDücax! Chaute nua nanaga i wüxi i duũxũ i Ebréutanüxũ, rü ñuxma rü tagu nua nidauxcüraxũ. Rü nüma rü nuxã

ixgu chauxçax naxücu rü chomaxã taax namaxũ, natürü i choma rü poraãcü aita chaxüama. ¹⁵Rü ngẽxguma poraãcü aita chaxüxgu, rü inayago. Rü ngẽmaçax nua nanatax i ñaa naxchiru —ngĩgürügü. ¹⁶Rü ñuxüchi ga ngĩma rü namaxã inguxũ ga Yúchechiru ñuxmata yéma ixwa nangu ga ngĩte. ¹⁷Rü yexguma yéma nanguxgu ga ngĩte, rü namaxã nüxũ iyaxu rü ngĩgürügü: —Rü ngẽma duũxũ i Ebréutanüxũ i nua cunxgexmaxẽxũ, rü chorü ucapugu naxücu rü chomaxã taax namaxũ.

¹⁸Natürü ngẽxguma poraãcü aita chaxüxgu rü inayago, rü nua nanatax i ñaa naxchiru. ¹⁹Rü ngẽmaãcü chomaxã nixĩ i ngẽma curü duũxũ i Ebréutanüxũ —ngĩgürügü. Rü yemaxũ naxĩnügu ga nüma ga Potifá rü poraãcü nanu. ²⁰⁻²¹Rü norü duũxũgüxũ namu nax Yúchexũ yayauxgüxũçax. Rü ñuxüchi ãẽxgacü poxcuexũ ga duũxũgütanügu nayataxcuchigü. Natürü woo ga poxcupataüwa nax nayexmaxũ ga Yúche rü Cori ya Tupana rü naxütawa nayexma, rü nüxũ narüngüxẽẽ. Rü nüxũ nanatauxchaxẽxẽ nax yema poxcupataüarü ãẽxgacü namaxã taãxẽxũçax. ²²Rü yemaçax ga nüma ga poxcupataüarü ãẽxgacü rü Yúchem̄exewa nanangex ga guxũma ga yema poxcuexũ nax namaxã inacuáxũçax. Rü Yúche nixĩ ga namaxã icuáxũ ga guxũma ga puracü ga yéma. ²³Rü nüma ga yema poxcupataüarü ãẽxgacü rü taxucaxma tüxcüũ inayadauxũ ga yema Yúchem̄exewa yexmaxũ, yerü ga Cori ya Tupana rü Yúchexũ narüngüxẽẽ nax guxũma mea iyaxũçax ga yema poxcupataüwa.

**Yúche rü nüxũ nixu nax taxacũchiga
yixixũ ga taxre ga poxcuexũ nagu
ãnegũexũ**

40 ¹Rü yexguma Yúche poxcupataũwa yexmayane rü wüxi ga ngunexũgu rü Equítuanearü ãëxgacũxũ nanuxëëgũ ga yema norü bínuarü baeruxũ rü norü paũarü üruxũ. ²Rü yemaçax nüma ga ãëxgacũ rü poraãcü namaxã nanu ga yema taxre ga norü ngũxëëruũgũ ga yema bínunaxã baegũxũarü ãëxgacũ rü yema paũarü ürũgũarü ãëxgacũ. ³Rü yemaçax yema poxcupataxũ ga Potifápatawa yexmaxũwa nanamugũ. Rü yematama nixĩ ga Yúche nagu poxcuxũ. ⁴Rü nüma ga poxcupataũarü ãëxgacũ rü Yúchexũ namu nax namaxã inacuáxũçax ga yema taxre ga ãëxgacũarü ngũxëëruũgũ. Rü nümagũ rü marü muxũma ga ngunexũgu yexma napoxcue. ⁵Rü wüxi ga chũtaxũgu rü yema taxre ga poxcuexũ rü wüxichigũ rü naxãnegũgũ. Rü wüxichigũ ga yema nanegũ rü nüxũ nayexma ga taxacũchiga nax yixixũ. ⁶Rü moxũãcü paçmama ga yexguma Yúche natanũwa íyadaçuxgu, rü nüxũ nadau ga nax poraãcü naxoegaãëgũxũ ga yema taxre. ⁷Rü yemaçax nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Taxacũçax pemaçhiwe? —ñanagürü. ⁸Rü nümagũ rü nanangãxũgagũ, rü ñanagürügũ: —Ngewax chũtacü rü taxãnegũe. Rü tataxuma ya texé ya tomaxã nüxũ ixuxe nax taxacũchiga yixixũ i ngëma nagu taxãnegũgũxũ —ñanagürügũ. Rü yexguma ga Yúche rü ñanagürü: —¿Taux ëxna i Tupana yixixũ ya yimá nangoxëëcü nax taxacũchiga yixixũ?

iRü chomaxã nüxũ pixu i ngëma penegü! —ñanagürü. ⁹Rü yexguma ga yema bínunaxã baegũxũarü ãëxgacũ rü nüxĩra Yúchemaxã nüxũ nixu ga nanegũ, rü ñanagürü: —Chaunegũwa rü nüxũ chadau ga wüxi ga úbamaxũ. ¹⁰Rü yema úbamaxũ rü narüxü rü niyachigũ rü tomaepũx nixĩ ga nachacũxü. Rü naxãchacu rü yema nachacuwa rü naxo rü nixãxyaxa rü nidau. ¹¹Rü choma rü chanange ga naxpáxũ ga Faraóũ. Rü úbata chicawe, rü yema naxpáũgu chanamaixgütũxũ. Rü ñuxũchi chomatama nüxna chayaxãweũ ga Faraóũ —ñanagürü. ¹²Rü yexguma ga Yúche rü ñanagürü nüxũ: —Ngëma cunegũ rü ñaxũchiga nixĩ: “Rü ngëma tomaepũx i nachacũxü rü tomaepũx i ngunexũchiga nixĩ. ¹³Rü tomaepũx i ngunexũwa nanguxgu rü nüma ya Faraóũ tá cuxçax nangema rü tá cuxna naca nachiga i curü poxcu. Rü ngëmawena rü wena ngëma puracũwatátama cuxũ napuracũxëxë. Rü cuma rü tá wena cunaxaxëxë ya Faraóũ ngëma noxri cunaxũxürüütama”, ñaxũchiga nixĩ. ¹⁴Rü ngëxguma ngëmaãcü tá yanguxgu rü chanaxwaxë i cuxũ changechaũtũmũxũ. iRü choxna nacuãxãchi, rü Faraóũmaxã choxũ ixu nax choxũ ínamuxũchixũçax i nua! ¹⁵Rü choma i Ebréutanũxũ rü chauchixũanewa nixĩ ga choxũ yagagũxũ rü nuxã chomaxã yataxegũxũ. Rü taxuçaxma tũxcũũ nua poxcupataũwa changexma, yerü taxuxũma ga chixexũ chaxü —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma yema paũarü ürũgũarü ãëxgacũ nüxũ ínũgu ga mexũchiga nax yixixũ ga yema

Yúche ngoxêêxũ ga nanegũchiga rü ñanagürü: —Choma rü nagu chaxãnegü nax chauerugu chayangexũ ga tomaepũx ga pexchiãcu ga paũ ga maixcuraxũ. ¹⁷Rü guma pexchi ga düxétüwaama ücüwa rü nayexma ga naguxũraũxũ ga paũ ga maixcuraxũ ga Faraóũçax ixĩxũ. Natürü ñanagugü ga werigü, rü guma pexchi ga chauerugu chingecüwa tanacũxgü ga paũ —ñanagürü ga yema paũarü üruũgüarü ãêxgacü. ¹⁸Rü yexguma ga Yúche rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü ngẽma cunegü rü ñaxũchiga nixĩ: “Rü yima tomaepũx ya pexchi rü tomaepũx i ngunexũchiga nixĩ. ¹⁹Rü tomaepũx i ngunexũwa nanguxgu, rü Faraóũ tá nanangugü nax taxacũçax cupoxcuxũ. Rü tá nanamu i norü purichfagü nax cuxũ nawẽxnaxãgũxũçax. Rü naixtanüwa tá cuxũ narütuxêêgü. Rü ngurucugü tá nanangõxgü i cuxunẽ”, ñaxũchiga nixĩ —ñanagürü ga Yúche. ²⁰Rü tomaepũx ga ngunexũguwena rü ninguarü taunecũãx ga Faraóũ. Rü nanaxü ga wüxi ga peta naxçax ga guxũma ga norü ngũxêêruũgü. Rü yema duũxũgü ga nüxna naxugũxũpexewa, rü Faraóũ nanamu nax napexewa nagagũaxũçax ga yema bínuarü baeruũgüarü ãêxgacü rü yema paũarü üruũgüarü ãêxgacü. ²¹Rü yema baeruũgüarü ãêxgacü, rü wenaxarü yematama puracüwa nanamu. Rü wenaxarü noxrürüütama Faraóũxũ nayaxaxexêêxũ. ²²Natürü ga yema paũarü üruũgüarü ãêxgacü, rü nüma ga Faraóũ rü norü purichfagũxũ namu nax nawẽxnaxãgũaxũçax yema Yúche nüxũ ixixürüxũ. ²³Natürü ga yema bínuarü

baeruũgüarü ãêxgacü rü tama Yúchena nacuaçãchi.

Yúche rü nüxũ nixu nax taxacũchiga yixĩxũ ga yema Faraóũnegü

41 ¹Rü yemawena rü taxre ga taunecü nangupetü. Rü wüxi ga chütaxũgu rü naxãnegü ga Faraóũ. Rü nanegüwa rü taxtü ga Nírucutügu nachi.

.....

⁸Rü moxũãcü ga paçmama rü poraãcü naxoegaãxẽ naxçax ga yema nanegü. Rü naxçax nangema ga guxũma ga yema iyüxũ rü duũxũgü ga nüxũ cuaxũchigixũ ga Equítuanecũãx. Rü nüma ga Faraóũ rü namaxã nüxũ nixu ga nanegü, natürü taxuxũma ga yema yuüexũ nüxũ nacuaç nax taxacũchiga yixĩxũ ga yema nanegü. ⁹⁻¹⁰Rü yexguma ga guma baeruũgüarü ãêxgacü rü Faraóũmaxã nüxũ nixu rü ñanagürü: —Pa Chorü ãêxgacũx, rü ñuxchaama nüxna chacuaçãchi nax ñuxãcü chixexũ chaxixũ yerü taguma cumaxã nüxũ chixuchiga ga wüxi ga ngextũxücü ga poraãcü choxũ rüngũxêêcü. Rü yexguma namaxã cunuxgu ga yema paũarü üruũgüarü ãêxgacü rü chomaxã rü ta cunu, rü yema curü purichíaarü capitáũpatawa yexmaxũ ga poxcuchicaxũgu toxũ cumugü. ¹¹Rü wüxi ga chütaxũgu ga paũarü üruũgüarü ãêxgacü rü naxãnegü, rü choma rü ta chaxãnegü. Rü wüxichigü ga yema nagu taxãnegũxũ rü tama nüxũ tacuaç nax taxacũchiga yixĩxũ. ¹²Rü yema poxcupataũwa tomaxã nayexma ga wüxi ga ngextũxücü ga Ebréutanüxũ ixĩcü. Rü nüma rü poxcupataũarü ãêxgacüarü puracütanüxũ nixĩ. Rü namaxã nüxũ tixu

ga tonegü. Rü nüma rü nüxü nacuax ga taxacüchiga nax yixüxü ga wüxichigü ga yema nagu taxänegüexü. ¹³Rü guxüma ga yema tomaxä nüxü yaxuxüüüäcütama ningü. Rü choma rü wenaxarü chorü puracücax chatáegu, natürü ga yema chomücü rü purichíagü nanawëxnaxägü —ñanagürü. ¹⁴Rü yexguma ga nüma ga Faraóü rü Yúchecax nangema. Rü yexgumatama Yúchexü poxcupataüwa ínamuxüchigü. Rü mea niyoeru rü mexü ga naxchirugu ínacuxuchi. Rü yemaacü Faraóüpexewa naxü. ¹⁵Rü nüma ga Faraóü rü ñanagürü nüxü: —Ngewaxarü chütaxügu rü choxü nangexma i wüxi i chaunegü. Natürü tataxuma ya texé yangoxexéxé nax taxacüchiga yixüxü. Rü nüxü chaxínüchigagu rü cuma rü nüxü cucuax nax cunangoxëexü i nanegü nax taxacüchiga yixüxü —ñanagürü ga Faraóü. ¹⁶Rü yexguma ga Yúche rü nanangäxü rü ñanagürü: —Pa Chorü Äëxgacüx, ngëma rü tama chowa nangexma, natürü Tupana tá nixí ya cuxcax nangoxëëcü —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga Faraóü rü Yúchexü ñanagürü: —Chaunegüwa rü taxtü ga Nírucutügu chachi. ¹⁸Rü yéma taxtüwa ínachõõchi ga 7 ga woca ga ingüexüchixü rü imexechixü. Rü taxtüanacüwa maxëne nanangõxgü. ¹⁹Rü yemawena ínachõõchi ga to ga 7 ga woca i chixemarexü rü íxaexüchixü. Rü taguma ñuxgu nüxü chadau i woca i nangexgumaraxüxü i chixexü i guxüma i nua Equítuanewa. ²⁰Rü yema wocagü ga íxaexüchixü rü ichixemarexü, rü yema 7 ga woca ga ingüexüxü ínagagü. ²¹Natürü ga woo yema woca ga ingüexüxü nax ínagagüxü, rü aixrügumarüütama nixaexüchi. Rü yexguma rü chabaxüxächi.

²²Rü yemawena rü wena chaxänegü. Rü yema chaunegüwa rü nüxü chadau ga 7 yaxa ga trígu ga íxäacuxü rü imexyaxaxü ga wüxinewatama nguxüxü. ²³Rü yemawena yemanewatama nanguxü ga to ga 7 yaxa ga trígu ga ingeäcuxü rü buanecümaxä ipagüxü. ²⁴Rü yema 7 yaxa ga ipagüxü, rü yema imexyaxaxüxü ínagagü. Rü ñaa taxre i chaunegü, rü ngëma chorü duüxügü i iyüüexümaxä nüxü chixu, natürü taxuxüma i ngëma yuüexü rü nüxü nacuax nax nangoxëëxü nax taxacüchiga yixüxü i ngëma taxre i chaunegü —ñanagürü. ²⁵Rü yexguma ga Yúche rü Faraóüxü nangäxü, rü ñanagürü: —Pa Chorü Äëxgacüx, ngëma taxre i cunegügü rü wüxitama i ínüchiga nixí. Rü Tupana rü cumaxä nüxü nixu i ngëma tá naxüxü rü tá ínguxü i yixcüamaxüra. ²⁶Rü ngëma 7 i wocagü i imexechixü, rü 7 ya taunecüchiga nixí. Rü ngëmachigatama nixí i ngëma 7 yaxa i trígu i mexechixü. Rü ngëma taxre i cunegü rü ngëmachigatama nixí. ²⁷Rü ngëma 7 i woca i íxaexüchixü rü ichixemarexü ga yema togüaru wixweama íchõõchixü, rü 7 ya taunecüchiga nixí. Rü ngëmachigatama nixí i ngëma 7 yaxa i trígu i buanecümaxä ipagüxü. Rü ngëma rü nüxü nixu nax 7 ya taunecü tá nangebüanexü, rü tá taiya ngüxü. ²⁸Rü ngëmachiga nixí i Tupana cumaxä nüxü íxuxü, Pa Chorü Äëxgacüx. Rü ngëmaacü tá nanaxü ya Tupana. ²⁹Rü 7 ya taunecü tá naxäbüane i guxüma i Equítuanewa. ³⁰Rü ngëmawena rü 7 ya taunecü tá nangebüane. Rü ngëma nax ñuxre ya taunecü tá poraäcü taiya ngüxügü, rü duüxügü rü tá düxwa nüxü narüngümae ga guma taunecügü ga

nagu naxābūanecū ga Equítuanewa. Rū ngēma taiyagagu rū guxūwatáma guxchaxū ínangu ya ñaa nachixūanewa.

³³Rū ngēmacax Pa Chorū ãĕxgacūx, rū name nixī nax naxcax cudaduxū ya wūxi ya yatū ya nūxū cuaxūchicū nax naxmexgu cunaxūxūcax i ñaa nachixūane.

³⁴Rū name nixī nax nūxū cuxunetaxū i togū i ãĕxgacūgū nax guxū i ñaa nachixūanegu yaxīāgūtanūxūcax, rū ngēmaācū guxū i duūxūgūtanūwa yadeetanūāxūcax i trīgu. Rū ngēxguma texē 5 wetaxū i trīgu tūxū ngēxmagux, rū wūxi tá nixī i cuxcax nayauxgūxū rū namaxā nanguxūgūxū. Rū ngēxguma yexera nūxū ngēxmagu i duūxūgū rū yexera tá cuxcax nayauxgū. ³⁵Rū ngēmaācū tá nixī i nanutaquexeaxū i trīguwetaxū i nagu ya yima 7 ya taunecū ya nagu namucū i trīgu. Rū ñuxūchi name i wūxichigū ya íanewa ngēxmaxū i trīgupataūgu namaxā nanguxūgū nax ngēma cuma namaxā icucuáxūcax nax duūxūgū tayauxgūxūcax i ngēxguma taiya íngxu. ³⁶Rū ngēmaācū i ngēma trīgu rū tá mea namaxā nanguxūgū naxcax i cuchixūane nax tama taiyamaxā nayuexūcax i duūxūgū i ngēxguma ínanguxgu ya yima 7 ya taunecū ya nagu tá nangebūanecū i nua Equítuanewa —ñanagürū ga Yúche.

**Yúche rū ãĕxgacūxū ningucuchi
ga Equítuanewa**

³⁷Rū yema Yúhearū ucuxē rū Faraóūcax name, rū norū ngūxēēruūgū rū ta norū me nixī. ³⁸Rū yemacax ga Faraóū rū ñanagürū norū duūxūgūxū: —¿Ngextá chi nūxū iyarūngauxū i to i

yatū i ñaa Yúcherūxū Tupanaāxē nawa ngēxmaxū? —ñanagürū. ³⁹Rū yexguma ga Faraóū rū Yúchexū ñanagürū: —Dūcax, rū nataxuma i cuxū rüyexeraxū nax nūxū nacuáxū, erū cuma nixī i Tupana cuxū nūxū cuaxēēxū i guxūma i ngēma nagu chaxānegūxū. ⁴⁰Rū cuma tá nixī i chopatamaxā icucuáxū. Rū guxūtáma i chorū duūxūgū rū tá cuga naxīnue. Rū chaxica tátama nixī i cuxū charüyexeraxū erū choma rū ñaa nachixūanearū ãĕxgacū chixī. ⁴¹Dūcax, ñuxma rū choma rū cuxū chaxuneta nax cuma tá ãĕxgacū quixīxū i guxūma i ñaa Equítuanewa —ñanagürū. ⁴²Rū yexguma yema ñaxgu ga Faraóū rū nūgūmexēwa ngīxū nanangoxochi ga norū ānera ga cuaxruxū ngīwa yexmacū, rū Yúchemexēwa ngīxū ningucuchi. Rū ñuxūchi norū duūxūgūxū namu nax mexechixū ga naxchirugu yacuxēēgūaxūcax, rū úrumaxā naxūchagūgūaxūcax. ⁴³Rū yemawena rū ñuxūchi nayamue nagu ga guma cáru ga Faraóūarū cáruweama úxūne ga cowaru itúchigūne. Rū duūxūgūxū namu nax napexewa ñaxūmaxā aita naxūexū: “¡Penaxūchica!” ñaxūmaxā. Rū yemaacū nixī ga Yúche ga guxūma ga Equítuanemaxā inacuáxū. ⁴⁴Rū ñuxūchi ga Faraóū rū ñanagürū Yúchexū: —Choma nax Equítuanearū ãĕxgacū chixīxū, rū cuxna chaxāga nax cuxmexwa nangexmaxū i guxūma i Equítuane —ñanagürū. ⁴⁵Rū yexguma ga Faraóū rū Equítuanecūāxégamaxā Yúchexū naxūéga. Rū Cháfa- panéagu nanaxūéga. Rū ñuxūchi nanaxūmāx ngīmaxā ga Achená ga chacherdóte ga

Potiféracü. Rü nüma ga ngīnatü rü ñane ga Óñarü chacherdóte nixī. Rü yemaacü nixī ga Yúche ga Equítuanearü ãëxgacü yixixū. ⁴⁶Rü nüma ga Yúche rü 30 ga taunecü nüxū nayexma ga yexguma Faraóñ ga Equítuanearü ãëxgacüpepexewa nagagüägu rü nüma ga Faraóñ namüxcüxū yangucuchixëëgu. Rü nüma ga Yúche rü Faraóñxū narüimoxë rü inaxūächi. Rü guxūma ga Equítuanegu nixūägüchigü. ⁴⁷Rü 7 ga taunecügu rü meama nayae ga trígu rü poraäcü naxäbüane ga guxūwama ga Equítuanewa. ⁴⁸Rü nüma ga Yúche rü 7 ga taunecügu nananutaquexe ga guxūma ga yema tríguwetaxū ga ãëxgacüna üxū ga Equítuanewa. Rü wüxichigü ga ñanewa yexmane ga ãëxgacüarü trígupataügu namaxä ninguxūchigü ga yema trígu ga guma ñanena ngaicamaxū ga naanewa nabuxgūxū. ⁴⁹Rü Yúche rü nananutaquexe ga trígu, rü ñoma taxtüpechinüwa ngëxmacü ya naxnücütexewarixū ixixū ga nax namuxüchixū. Rü yema nax namuxüchixügagu rü düxwa tama nixugü. ⁵⁰Rü naxūpa ga nax inaxügüxū ga nax nangebüanexū, rü marü Yúcheaxū itaxrexacü ga naxmāx ga Achená. ⁵¹Rü guma yacü ga nane rü Manachégu nanaxüéga yerü ñanagürü: “Tupana rü choxū nüxū inayarüngümaxëxë i guxūma ga yema guxchaxügü ga choxū ngupetüxū rü ñuxma rü marü tama chautanüxügüçax changechañ”, ñanagürü. ⁵²Rü guma rübumaecü ga nane rü Efraígu nanaxüéga, yerü ñanagürü: “Tupana rü ñaa nachixüane i nawa ngúxū

chingexūwa choxna nanamu ya chaune”, ñanagürü. ⁵³Rü nangupetü ga guma 7 ga taunecü ga nagu trígu muxüchicü ga Equítuanewa. ⁵⁴Rü inaxügü ga guma 7 ga taunecü ga nagu ngebüane íngucü, yematama Yúche nüxū ixuxürüxū. Rü guxūma ga togü ga nachixüanewa rü poraäcü taiya nangux. Natürü ga Equítuanewa rü tama taiya nangux, yerü nayexma ga nabü ga namaxä nanguxügüxū. ⁵⁵Rü yexguma yema Equítuanecüāx marü iguxbügügu, rü Faraóñxütawa naxī nax trígu nüxna tayacagüxüçax. Rü yexguma ga nüma ga Faraóñ rü guxūma ga Equítuanecüāxmaxä nüxū nixu rü ñanagürü: —iYéa Yúchexütawa pexī, rü penaxüx i ngëma nüma pemaxä nüxū yaxuxū! —ñanagürü. ⁵⁶Rü yexguma marü guxūma ga Equítuanewa nangebüanegu, rü nüma ga Yúche rü nayawāxnagü ga guma trígupataügu nax yema Equítuanecüāxgüxū namaxä nataxexüçax, yerü niyexeraguchigü ga nax nataiyaexū ga duüxügü. ⁵⁷Rü guxūma ga nachixüanegüwa ne naxī ga duüxügü nax Equítuanewa naxçax nataxegüxüçax ga norü trígu ga Yúchexütawa. Yerü taxuxūma ga to ga nachixüanewa nayexma ga nabü.

Equítuanewa naxī ga Yúcheeneegü

42 ¹Rü yexguma Acóbu nüxū cuāxchigagu ga Equítuanewa nax nayemaxū ga trígu, rü nanegüxū ñanagürü: —¿Taxacü nua pexüe i pegü nua perüdaunümarexū? ²Rü chomaxä nüxū nixugügü rü Equítuanewa nax nangemaxū i trígu. iRü ngëma pexī nax tríguta peyataxegüxüçax nax ngëmaäcü

tama iyuexũcax! —ñanagürü. ³Rü ñuxũchi 10 ga Yúcheeneegü rü Equítuanewa naxĩ nax tríguta yataxegũxũcax. ⁴Natürü ga Acóbu rü tama nanaxwaxe ga nane ga Bëyamí ga Yúcheenexē yéma nax naxũxũ, yerü nagu narũxĩnũ rü ngürũachi taxacürü chixexũ yexma nüxũ nayaxüpetü. ⁵Rü nanegü ga Acóbu ga Iraégu áégacü rü togü ga taxetanũxütanügu naxágü, yerü guxũma ga Canaáüanewa rü taiya nangux. ⁶Rü Yúche nixĩ ga áëxgacü ixĩcü ga Equítuanewa, rü nüma nixĩ ga duũxũgü ga togü ga nachixũanewa ne ixũxũ namaxã nataxexũ ga trígu. Rü yexguma naeneegü naxütawa ngugügu, rü napexegu ñaxtúanegu nanangücuchitanü. ⁷Rü nüma ga Yúche rü naeneegũxũ nacuax ga yexguma nüxũ nadaxxgu, natürü tama nügü nüxũ nacuaxcēneta. Rü nugaácü naeneegüna naca, rü ñanagürü: —¿Rü pemax, rü ngextá ne pexĩ? —ñanagürü. Rü nümagü rü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Toma rü Canaáüanewa ne taxĩ, rü trígu nuata tayataxegü —ñanagürügü. ⁸Rü nüma ga Yúche rü naeneegũxũ nacuax, natürü ga naeneegü rü tama Yúchexũ nacuaxgü. ⁹Rü yexguma ga Yúche rü nüxna nacuaxãchi ga yema üpa nagu naxãnegũxũ ga naeneegüchiga ixĩxũ. Rü ñanagürü nüxũ: —Pemax rü tochixũanearü ngugütaeruügu pixĩgü. Rü pema rü nua ngugütaewa pexĩ nax naxcax pedaugũxũcax nax ngextá pexũ natauxchaxũ nax toechita pichocuxũcax nawa i ñaa naane —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga naeneegü rü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Tama nixĩ, Pa Corix.

Toma i curü duũxũgü rü tríguaruí taxewa nua taxĩmare. ¹¹Rü guxãma i toma rü wüxitama nixĩ ya tonatü. Rü duũxũgü i mexũ tixĩgü. Rü taguma ngugütaeruxũ tixĩgü —ñanagürügü. ¹²Natürü ga Yúche rü ñanagürüama: —Rü tama aixcüma nixĩ i ngëma. Rü pema rü nua pexĩ nax naxcax pedaugũxũcax i ngextá pexũ natauxchaxũ nax toechita pichocuxũcax nawa i ñaa naane —ñanagürüama. ¹³Natürü nümagü rü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Toma i curü duũxũgü rü 12 tixĩgü i togüenexē. Rü wüxitama tixĩ ya tonatü, rü Canaáüanegu nixĩ i taxãchiũgũxũ. Rü yimá toenexē ya rübumaecü rü ngëxma tonatũxũtagu narũxãũx, rü guma nai ga toenexē rü marü nataxuma i toxütawa —ñanagürügü. ¹⁴Natürü nüma ga Yúche rü wena ñanagürüama: —Pema rü ngugütaewa nua pexĩ. ¹⁵Rü ñuxma rü tá pexũ chaxü, rü Faraóüégagu pemaxã nüxũ chixu rü taxütáma nua powoegu ega tama nua penagáragu ya yimá peenexē ya rübumaecü. ¹⁶iRü wüxixe táegu nax tayagaxũcax! Rü yixema nuxã rüchoxe rü tá tapoxcue. Rü ngëmawa tá nüxũ chacuax rü aixcüma yixĩ i ngëma chomaxã nüxũ pixuxũ. Rü ngëxguma taxütáma aixcüma yixĩxgu, rü ngëmawa tá nüxũ chacuax nax ngugütaewa nua pexĩmarexũ. Rü Faraóüégagu pemaxã nüxũ chixu i ngëma —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga Yúche rü poxcupataügu nanawocu tomaepüx ga ngunexũ. ¹⁸Natürü yema tomaepüx ga ngunexũguwena rü ñanagürü nüxũ: —Choma rü Tupanaxũ chamuü. iËcü ñaãcü tá penaxü! Rü ngëxguma tá nixĩ i

taxútama pexũ chadaixũ. ¹⁹Rũ ngëxguma aixcũma mexũ i duũxũgũ pexĩgũgu, rũ chanaxwaxe i wũxi i peenexẽ nua poxcupataũwa petax. Rũ ñuxũchi i pema i tama poxcuexũ rũ marũ name i petanũxũgũcax pewoegu namaxã i perũ trĩgu nax ngẽma nangõxgũxũcax. ²⁰Rũ nua penaga ya yimã peenexẽ ya rũbumaecũ! Rũ ngẽmaãcũ tá nũxũ chachuax rũ aixcũma yixĩ i ngẽma nũxũ pixuxũ. Rũ ngëxguma taxútama nua penagaxgu, rũ tá peyue —ñanagürũ. Rũ yexguma ga nũmagũ rũ: —Ngũ —ñanagürũgũ. ²¹Natürũ ga wũxichigũ rũ nũgũmaxã ñanagürũgũ: —Aixcũmaxũchi poraãcũ chixexũ namaxã taxũ ga taenexẽ ga Yúche. Yerũ woo nũxũ nax idaaxũ nax ngúxũ yangexũ, natürũ tama naga taxĩnũe ga yexguma tũxũ nacaaxũgu nax tũxũ nangechaũtũmũũxũcax. Rũ ngẽmacax nixĩ i ñuxma taxcax ínanguxũ i ñaa guxchaxũ —ñanagürũgũ nũgũmaxã. ²²Rũ nũma ga Rubéũ rũ naeneegũxũ ñanagürũ: —Choma rũ marũ pemaxã nũxũ chixu nax tama chixexũ namaxã pexũgũxũcax ga guma bucũ, natürũ tama chauga pexĩnũechaũ. Rũ ngẽma nixĩ i tórũ natanũ ga nax nayuxũ —ñanagürũ. ²³Natürũ ga nũmagũ rũ tama nũxũ nacuaxgũ nax Yúche rũ bexma nũxũ naxĩnũxũ, yerũ ga Yúche rũ Equítuanecũãxgawa namaxã nidexa rũ to ga duũxũ rũ Ebréugawa naeneegũmaxã nũxũ nixuchigũ ga yema Yúche namaxã nũxũ ixuxũ. ²⁴Rũ yexguma ga Yúche rũ nũxna nixũgachi rũ yẽma nayaxaxu. Rũ yexguma wenaxarũ naeneegũtanũwa naxũxgu, rũ namaxã nidexa. Rũ Chimeúxũ nigagachi

rũ naeneegũpexewa purichíaxũ namu nax yanaxgũaxũcax. ²⁵Rũ yemawena norũ duũxũgũxũ namu nax trĩgumaxã yaxũãcugũaxũcax ga naeneegũarũ chacugũ. Rũ yema diẽru ga naeneegũ nũxna ngĩxũ ãgũcũ, rũ nanamu nax yexmatama norũ chacugũgu ngĩxũ yaxũchigũxũcax. Rũ ñuxũchi norũ duũxũgũmaxã nũxũ nixu nax naeneegũarũ namawaũ ga õna nũxna ta naxãgũxũ. Rũ yemaacũ nanaxũgũ ga norũ duũxũgũ. ²⁶Rũ yexguma ga nũmagũ ga naeneegũ rũ norũ búruétũgu nananugũ ga norũ trĩgupũũgũ, rũ ínixĩ. ²⁷Rũ yexguma nawa nangugũgu ga yema nachica ga nagu napegũchaũxũ, rũ wũxi ga natanũwa rũ nayawẽxãxũ ga norũ chacu nax norũ búruxũ nachibũxẽẽxũcax. Rũ yema chacuaxgu ngĩxũ nayangau ga norũ diẽru. ²⁸Rũ naeneegũmaxã nũxũ nixu, rũ ñanagürũ: —Dũcax, choxũ ngĩxũ nataéguxẽẽgũ i chorũ diẽru. Rũ nua chorũ chachuwa ingexma —ñanagürũ. Rũ yexguma ga yema togũ rũ guxũma poraãcũ nabaxãchiãẽgũ. Rũ muũmaxã niduxrue, rũ nũgũmaxã ñanagürũgũ: —¿Taxacũ nixĩ i tamaxã naxũxũ ya Tupana? —ñanagürũgũ. ²⁹Rũ yexguma Canaãũwa nangugũgu, rũ nanatũ ga Acóbumaxã nũxũ nixugũe ga guxũma ga yema nũxũ ngupetũxũ.

.....

³⁶Rũ yexguma ga Acóbu ga Iraégu ãégacũ rũ nanegũxũ nangãxũ, rũ ñanagürũ: —Pema rũ ngẽmama choxũ peguxnexẽ. Rũ Yúche rũ marũ nataxuma i tatanũwa. Chimeú rũ ta marũ nataxuma. Rũ ñuxma rũ ngẽmatãma peyaga ya Bẽyamí. Rũ

guxũguma rü choma nixĩ i ngúxũ
chingexũ —ñanagürü ga Acóbu.

.....

Equítuanewa Bëyamíxũ nagagü

43 ¹Rü Canaáũanewa rü niyexeraguchigü nax taiya ngúxũ. ²Rü yexguma marü nüxũ naguxgu ga norü trígu ga Equítuanewa ne nangegüxũ, rü nüma ga Acóbu rü nanegüxũ ñanagürü: —iWenaxarü ngéma Equítuanewa pexĩ nax wenaxarü to i tórü tríguçax peyataxegüxũçax! —ñanagürü. ³Natürü ga guma nane ga Yudá rü nanangäxũ, rü ñanagürü: —Pa Papáx, natürü ga guma äëxgacü rü ngóxũwama toxna naxäga rü ñanagürü: “Rü ngëxguma taxütáma nua penagaxgu ya yimá peenexë ya rübumaecü, rü noxtacüma ngexrüma i nua nax pexĩxũ”, ñanagürü toxũ. ⁴Rü ngëmacax tanaxwaxe i Bëyamí towe cunamu. Rü ngëxguma towe cunamuxgu, rü marü name nax ngéma tríguwa taxĩxũ. ⁵Natürü ngëxguma taxütáma ngéma cunamuxgux, rü taxütáma ngéma taxĩ. Yerü meama tomaxä nüxũ nixu, rü ñanagürü: “Rü ngëxguma taxütáma nua penagaxgu ya yimá peenexë ya rübumaecü, rü noxtacüma ngexrüma i nua nax pexĩxũ” —ñanagürü toxũ. ⁶Rü yexguma ga nüma ga Acóbu ga Iraégu äégacü, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü poraäcü chixexü chomaxä pexüe? ¿Rü tüxcüü ga namaxä nüxũ pixuxũ ga yema yatü ga pexũ nax nangexmaxũ ya nai ya peenexë? —ñanagürü. ⁷Rü nüma ga nanegü rü nanangäxũgagü rü ñanagürügü: —Yerü nümatama nixĩ ga tochigacax rü tatanüxũgüchigacax

ínacaxũ. Rü ñanagürü toxũ:

“¿Tamaxũxũ ta ya penatü? ¿Rü pexũ nangexmaxũ ya nai ya peenexë?”

ñanagürü toxũ. Rü toma rü tanangäxũ ga yema toxna nax nacaxũ. ¿Rü ñuxüçürüwa chi i nüxũ tacuáxũ nax nüma rü: “Nua penaga ya peenexë”, ñaxũmaxä toxũ nangäxũxũ?

—ñanagürügü. ⁸Rü yexguma ga Yudá rü nanatü ga Iraéxũ ñanagürü: —Rü ngëxguma tama taiyamaxä iyuechaxũgu, rü ëcü itowe namu ya yimá toenexë! Rü choma tátama nüxna chadau, rü ñuxma tátama itaxĩächi. Rü ngémaäcü taxütáma taiyamaxä tayue i yixema rü toxocügü. ⁹Rü choma tátama nixĩ i nüxna chadauxũ ya Bëyamí. Rü ngëxguma taxacü nüxũ ngupetüxgux, rü choma tátama nixĩ i chanangenagüxũ i ngéma guxchaxũ. Rü ngëxguma taxütáma cuxçax chanatägexüëxgux, rü guxũgutáma cupexewa chachixexũgu.

¹⁰Rü ngëxguma chi taxũ nua toxũ cunüxcüxëëgu, rü marü chi taxrexpüxcüna ngéma taxĩ rü tawoegu —ñanagürü ga Yudá. ¹¹Rü yexguma ga nüma ga nanatü, rü nanangäxũ rü ñanagürü: —Ngëxguma nataxuxgu nax taxacümaxä penangüxmüxëëxü ya yimá äëxgacü ega Bëyamí tama pewe rüxüxgu, rü ñaäcü tá penaxü: iRü perü chacügügu norü ämare ngéma tá pingel iRü ngéma penana i ngéma ngëmaxũgü i mexügu i tórü naanewa ixixũ, ngëxgumarüxũ i tuxuneruxũ, rü pumára, rü míra, rü ira, rü castaña rü alméüdraarü o! ¹²iRü ngéma diëru ga noxri yéma ngixũ pengecü rü wenaxarü ngéma ngixũ pingel nax nüxna ngixũ pexäxũçax! Yerü ngürüächi ínatië rü

yemacax perü chacugügu ngixũ
 nanucucüraxũ. iRü naétü nai i
 ngëxgumaepüx i diëru ngéma ngixũ
 pinge nax to i trígucax petaxegüxũcax!
 13iRü ecü ipexiächi rü ípeyaga ya
 peenexë rü wenaxarü ípeyadaux i
 naxütawa i ngéma ãëxgacü! 14Rü
 chanaxwaxe ya Tupana ya guxüma
 nüxũ tauxchacü nüxna naxinü ya yimá
 ãëxgacü nax nüxũ
 pengechaütümüxũgüxũcax, rü
 ínanguxuchixëëaxũcax ya yimá peenexë
 ya Chimeú, rü taxuxüma nüxũ
 ngupetüxũcax ya Bëyamí. Rü ngëxguma
 Tupana naxwaxegu nax changenexü, rü
 marü name nax ngémaacü yixixũ
 —ñanagürü ga Acóbu. 15Rü yexguma ga
 nanegü rü nanade ga yema ãmaregü rü
 guxüma ga yema diëru ga
 íyangegüchaũxũ. Rü inayagagü ga
 Bëyamí rü yemaacü Equítuanewa naxí.

19Rü yexguma guma í ga Yúche nawa
 puracünewa nangugügu, rü yema yatü
 ga napatamaxá icuáxümaxá nidexagü,
 rü ñanagürügü nüxũ: 20—Rü yexguma
 noxri nua taxixgu, Pa Corix, rü aixcüma
 tríguwa nua taxí. 21Natürü yexguma
 tawoegugu rü yema ítayapegüxüwa
 tangugügu, rü ítayawëgü ga torü
 chacugü rü wüxichigü ga torü chacugu
 ngixũ itayangaugü ga yema diëru. Rü
 guxcüma iyexma. Rü ñuxma rü nua
 ngixũ tange nax ngixũ tataëguxëëxũcax.
 22Rü ñuxma rü yexeracü i diëru nua
 ngixũ tange nax to i trígucax
 tataxegüxũcax. Natürü tama nüxũ
 tacuax ga texé torü chacugügu nax
 ngixũ nucuxũ ga yema diëru ga noxri
 nua ngixũ tangedü. 23Rü yema

Yúchepataarü dauruxũ rü nanangãxũ rü
 ñanagürü: —iPerüchianegü, rü taxü i
 pemuüexü! Rü yimá perü Tupana ya
 penatiarü Tupana ixícü nixí ga perü
 chacugügu ngixũ nucü. Yerü
 chomatama ngixũ chayaxu ga yema
 diëru ga ngixũ pexägücü ga yexguma
 nua pexixgu —ñanagürü. Rü yexguma
 ga guma yatü rü Chimeúxũ ínamuxüchi
 rü yema naeneegü íyexmagüxüwa
 nanaga. 24Rü ñuxüchi Yúchepatawa
 nanagagü ga guxüma ga yema
 naeneegü. Rü dexá nüxna tanaxã nax
 yayauxgücütüxũcax. Rü norü búrugü rü
 ta nayaxüwemügü. 25Rü yexguma ga
 yema naeneegü rü nanamexëxë ga
 ãmaregü, rü Yúchexü ínananguxëëgü ga
 norü puracüwa nax ne naxüxũ. Yerü
 nüxũ nacuaxgü nax tocuchigu tá
 namaxã nachibüxũ. 26Rü yexguma
 napatawa nanguxgu ga Yúche, rü nüma
 ga naeneegü rü napexegu ñaxtüanegu
 nanangücuchitanü. Rü ñuxüchi nüxna
 nanana ga yema ãmaregü ga yéma nüxũ
 nangegüxũ. 27Rü nüma ga Yúche rü
 nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Nuxácü
 pexü naxüpetüxü? ¿Rü ñuxácü tüxü
 naxüpetüxü ya penatü ya yáxe ga
 chomaxã tüxü pixuchigaxe? ¿Ñuxma rü
 ta tamaxüxü? —ñanagürü. 28Rü
 naeneegü rü wenaxarü napexegu
 nanangücuchitanü, rü ñanagürügü: —Pa
 Torü Æëxgacüx, tüma ya tonatü rü
 taxuxüma tüxü naxüpetü. Rü tamaxü ta
 nixí —ñanagürügü. 29Rü yexguma ga
 Yúche rü nügücüwaguama nadawenü,
 rü nüxũ nadau ga Bëyamí ga
 naeneexüchi ixícü ga naéwaücü. Rü
 ñanagürü: —¿Rü yimá yixixü ya
 peenexë ya rübumaecü ga chomaxã

nüxũ pixucü? iRü Tupana cuxĩ
rüngũxëxë, Pa Chaunex! —ñanagürü.

.....

³³Rü yexguma ga Yúche rü
naeneegüxũ ínarütogüxëxë. Rü guma
rüyamaecüwa inanaxügü nax
ínatogüxëxëxũ rü ñuxmata guma
rübumaecüwa nangu. Rü guxũma ga
naeneegü rü poraãcü nabaxãchiãëgü rü
nügü narüdaunütanüãchi.

.....

Yúchepáũ ga nawa naxaxexũchiga

44 ¹Rü yemawena ga Yúche rü
bexma yema yatü ga
napatamaxã icuáxũxũ namu, rü
ñanagürü: —iTrígumaxã mea nüxũ
yaxüãcugü i norü chacugü i ngëma
duũxũgü! iRü ngëxmatama
wüxichigüarü chacugüaxgu ngĩxũ nanu
i norü diëru! ²Rü ngëxgumarüxũ ta i
chorü axepáũ i diërumünaxçax, rü
ngëma rübumaexũ i naeneearü
chacuaxgu tá cuyaxúcuchi ngĩmaxã i
ngëma diëru i trígutanü ngĩxũ
inaxãgücü —ñanagürü. ³Rü moxũãcü ga
yexguma noxri iyanagóxgu ga üaxcü, rü
Yúche inanamuãchitanü ga naeneegü
namaxã ga norü búrugü. ⁴⁻⁵Rü yexguma
taũta yáxũwa nangugügu, rü Yúche rü
norü duũxũxũ namu, rü ñanagürü nüxũ:
—iNawe nangë i ngëma duũxũgü! Rü
ngëxguma nüxũ icuyangauxgu, rü
ñacugürü tá nüxũ: “¿Rü tüxcüü i
chixexũmaxã penatáeguxëxë i ngëma
mexũ i chorü cori pexçax üxũ? ¿Rü
tüxcüü naxçax pengĩxũ i ngëma chorü
coriarü axepáũ i diërumünaxçax i nawa
naxaxexũ rü nawa nüxũ nacuáxũ ega
taşacü i ëxũguxũ ngupetüxgux? Rü

ngëmaãcü poraãcü chixexũ pexüe”,
ñacugürü tá nüxũ —ñanagürü ga Yúche.

⁶Rü yexguma Yúchearü duũxũ
naeneegüxũ iyangauxgu, rü yematama
ore ga Yúche namaxã nüxũ
ixuxũãcütama nüxũ nixu. ⁷Rü nümagü
rü nanangãxũgü, rü ñanagürügü:
—¿Tüxcüü ngëma ñacurügü toxũ? Rü
toma rü taguma ngëma taxü. ⁸Rü
yexguma noxri nua taxĩxgu, rü yema
diëru ga torü chacugügu ngĩxũ
ítayangaugücü, rü marü pexũ ngĩxũ
tawoeguxëxë. ¿Rü ñuxücürüwa nagu
perüxínüexũ nax perü coripatawa
naxçax tangĩxũ i norü diërumü rüexna
norü úiru? ⁹iRü ëcü tayux ya yíxema
tümaarü chachuwa nüxũ icuyangauxe i
ngëma axepáũ! Rü woo i toma rü ta
perü puracütanüxũ tá tixĩgü
—ñanagürügü. ¹⁰Rü yexguma ga yema
Yúchearü duũxũ rü ñanagürü: —Ngëma
pema nüxũ pixuxũãcüma tá pemaxã
chanaxü. Natürü ya yíxema tümaxütawa
nüxũ ichayangauxe i ngëma axepáũ, rü
yixexica tátama tixĩ ya chorü duũxũxũ
ixíxe. Rü yíxema taxuxũma i chixexũ
ügüxe rü tá tüxũ chingexgü —ñanagürü.
¹¹Rü yexguma ga wüxichigü rü paxa
ínananuũ ga norü trígupüxũ, rü
nayawëgü. ¹²Rü yexguma ga yema
Yúchearü duũxũ rü wüxichigüarü
chacugu nidaugüchigü. Rü yema
rüyamaexũarü chachuwa inanaxügü
ñuxmata rübumaexũarü chachuwa
nangu. Rü Bëyamíarü chacugu nixĩ ga
nüxũ iyangauxũ ga yema axepáũ. ¹³Rü
yexguma ga guxũma ga yema
nügüeneegü rü norü ngechaũmaxã nügü
narügáutechirugü. Rü ñuxüchi
wüxichigü norü búruétügu nananugü ga

norü trígupüüggü, rü gumatama ñane ga Yúche nawa yexmanecax nawoegu.

¹⁴Rü yexguma Yúchepatawa nangugügu ga Yudá namaxá ga naeneegü, rü nüma ga Yúche rü napatawatama nayexma.

Rü ga naeneegü rü napexegu ñaxtúanegu nanangücuchitanü. ¹⁵Rü yexguma ga Yúche rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Taxacü nixí i pexüxü i pemax? ¿Tama ãxna nüxü pecuax nax tüxü chacuaxamaxü ega taxacü ixüxgu? —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma ga Yudá rü nanangäxü, rü ñanagürü:

—¿Taxacüxü chi cumaxá tixugüxü? ¿Rü ñuxácü chi cuxcax tanangoxëëxü nax toxü cuyaxöxüçax nax tama toma yixixü nax cuxü tangixü? Bexmana Tupana rü torü chixexügagu toxü napoxcue. Rü daxegü tixigü, rü guxáma i toma rü curü duúxügüxü toxü ixigüxëxë wüxigu namaxá ya yimá axepáxü naxütawa nüxü ipeyangaxcú —ñanagürü.

¹⁷Natürü ga Yúche rü nanangäxü rü ñanagürü: —Taxuçaxma guxáma nua tariücho. Rü yimá axepáxü naxütawa nüxü iyangaucüxicatama tá nixí ya chorü puracüruxü ixücü. Rü pema rü marü name i penatüçax pewoegu. Rü taxüetáma pexü tachixewe —ñanagürü.

Yudá rü Bëyamíétüwa nachogü

¹⁸Rü yexguma ga Yudá rü Yúchecax nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chorü Corix, rü cuxü chacaxü irü choxü irüxínü! iRü taxü i chomaxá cunuxü, erü nüxü chacuax nax cuma rü marü Faraóürüütama quixixü!

.....

²⁴Rü yexguma noxri nua tayawoeguxgu, rü tonatümaxá nüxü

tixu ga guxüma ga yema tomaxá nüxü quixuxü. ²⁵Natürü yexguma marü naguxgu ga torü trígu rü tonatü rü wenaxarü nua toxü tamugü nax nua tríguçax tayataxegüçax. ²⁶Natürü ga toma rü tümamaxá nüxü tixu ga yema cuga, rü ñatagürügü: “Taxuacüma ngéma taxí ega tama towe naxüxgu ya yimá toenexë ya rübumaecü ya Bëyamí. Erü ngëxguma tama towe naxüxgu, rü taxucürüwatáma ãxgacüxütawa tangugü”, ñatagürügü tüxü. ²⁷Rü tüma ga tonatü rü ñatagürü toxü: “Pema rü meama nüxü pecuaxgü ga yema choxmax ga Raquél rü taxrexicatama nixí ga ngíne. ²⁸Rü wüxi rü marü choxna inayarütaxu, rü yexgumacürüwa marü taguma nüxü chadau. Rü nüxü chacuax rü aixcüma nixí ga ai nax nangóxü. ²⁹Rü ñuxma ega choxna peyagaxgu ya yimá chaune ya Bëyamí, rü ngürüächí taxacürü chixexü nüxü üpetüxgu, rü pegagu tá nixí nax ngechaümaxá nayuxü i ñaa yaxguax”, ñatagürü ga tonatü. ³⁰⁻³¹Rü ngëmacax cumaxá nüxü chixu ya torü papá rü poraacüxüchima nüxü tangechaü ya yimá tümane ya bucü. Rü ngëmacax i ñuxma ega tama tomaxá natáeguxgu, rü tüma ya tonatü rü tá tayu ega tama tomaxá ínanguxgu. Rü ngëmaacü togagu tá nixí i ngechaümaxá nayuxü ya yimá yacü ya tonatü. ³²Rü choma rü tümamaxá nüxü chixu ga chorü papá rü choma tátama nüxna chadau ya yimá toenexë ya rübumaecü. Rü ñachagürü ta tüxü: “Rü ngëxguma tama cuxcax chanatáeguxëëgux, rü choma tá nixí i guxügütáma chayangexü i ngéma guxchaxü”, ñachagürü tüxü. ³³Rü

ngēmacaç cuxũ chacaçxũ, Pa ãĕxgacũ, nax choma waxi nuxã cuxũtagu charũxãũxũ nachicũxũ ya yimã chauenexẽ ya rũbumaecũ. iRũ ĕcũ íyamu i nũma nax naeneegũmaxã natãeguxũcaç! —ñanagũrũ ga Yudã.

.....

Yũche rũ naeneegũmaxã nũgũ nixu

45 ¹Rũ dũxwa ga Yũche rũ marũ tama yaxna namaxã naxĩnũ ga nax naxauxchaũxũ ga norũ duũxũgũpexewa. Rũ yemaçax norũ duũxũgũxũ tagaãcũ ñanagũrũ: —iGuxãma i pemax, rũ ípechoxũ i nua! —ñanagũrũ. Rũ nüxicatama naeneegũmaxã yẽma nayaxũãchitanũ. ²Rũ poraãcũ naxaxu. Rũ yema nax poraãcũ naxaxuxũ, rũ guxũma ga Equítuanecũãx ga ãĕxgacũpatawa yexmagũxũ rũ nüxũ naxĩnũe. Rũ dũxwa Faraóũxũtawa nanguchiga ga yema. ³Rũ ñuxũchi ga Yũche rũ naeneegũxũ ñanagũrũ: —Choma chixĩ i Yũche. ¿Rũ tamaxũxũ ya papã? —ñanagũrũ. Rũ nũma ga naeneegũ rũ poraãcũ nabaixãchiãẽgũ, rũ taxuxũmaama nanangãxũgũẽga. ⁴Natũrũ ga Yũche rũ naeneegũxũ ñanagũrũ: —iĒcũ númaxũra pexĩ! —ñanagũrũ. Rũ yexguma ga yema naeneegũ rũ naxũtawaama naxĩ. Rũ nũma rũ ñanagũrũ nüxũ: —Choma nixĩ i peenexẽ ya Yũche chixĩxũ ga pema Equítuanegu chomaxã petaxegũxũ. ⁵Natũrũ tama chanaxwãxe i penaxĩxãchiãẽtanũ rũ pegũchitama pexaie naxcaç ga yema chomaxã nax petaxegũxũ. Yerũ Tupana nixĩ ga woetama pepexegu nua choxũ mucũ nax tama taiyamaxã peyuexũcaç.

⁶Rũ ñuxma rũ marũ taxre ya taunecũ nixĩ nax taiya ngũxũ i ñaa nachixũanewa. Rũ ñuxma rũ 5 ya taunecũama ínayaxũ i nagu taxuxũtãma i nanetũ rũxũxũ ega woo itoegu.

⁷Natũrũ Tupana nixĩ ya pepexegu choxũ imucũ nax ngẽmaãcũ tama taiyamaxã peyuexũcaç rũ íyaxũgũxũcaç i petaagũ i ñoma i naanewa. Rũ ngẽmaãcũ tama nagu íperũxĩnũeyane rũ Tupana chaugagu pexũ namaxẽxẽ.

.....

⁹iĒcũ, paxa pewoegu i tũmaxũtawa ya papã, rũ ñapegũ tũxũ: “Rũ cune ya Yũche rũ ñanagũrũ: ‘Tupana rũ ãĕxgacũxũ choxũ ningucuchixẽxẽ nax Equítuanemaxã ichacuãxũcaç! iRũ paxa nua naxũ rũ choxũ íyadaux! ¹⁰Rũ Gochẽũanewa tá cingu wũxigu namaxã i cunegũ rũ cutaagũ rũ cuxũnagũ rũ guxũma i ngẽma cuxũ ngẽxmaxũ. Rũ ngẽmaãcũ tá chorũ ngaicamãna cungexma. ¹¹Rũ nua rũ tá õna pexna chaxã i cuma rũ guxũma i cutanũxũgũ nax taxuxũma pexũ taxuxũcaç. Erũ 5 ya taunecũama ínayaxũ nax taiya tá ngũxũ’”, ñapegũ tũxũ ya papã. ¹²Rũ chauenexẽ ya Bẽyamĩ rũ guxãma i pema nixĩ i nüxũ pexĩnũexũ nax chomatama ngẽma ñachaxũ pexũ. ¹³iRũ papãmaxã nüxũ pixu nax choma chixĩxũ i ãĕxgacũ i nua Equítuanewa! iRũ tũmamaxã nüxũ pixu i guxũma i nua nüxũ pedauxũ nax ñuxãcũ chauga naxĩnũexũ i duũxũgũ! iRũ paxa pewoegu rũ tũxũ peyaga ya papã! —ñanagũrũ. ¹⁴Rũ yexguma ga Yũche rũ naenexẽ ga Bẽyamĩna nanaixãchi rũ naxaxu. Rũ yexgumarũxũ ta ga Bẽyamĩ rũ naxaxu rũ Yũchena nanaixãchi. ¹⁵Rũ ñuxũchi ga Yũche rũ

guxũma ga naeneegũxũ nachũxu, rũ naxauxãcũma nũxna nanaxĩxãchichigũ. Rũ yemawena ga naeneegũ rũ marũ tama namuũeãcũma namaxã nidexagũ. ¹⁶Rũ dũxwa Faraóũxũtawana nanguchiga nax yẽma Yũchexũtawana nax nangugũxũ ga naeneegũ. Rũ nũma ga Faraóũ rũ norũ ngũxẽeruũgũ rũ poraãcũ nataãxẽgũ. ¹⁷Rũ yexguma ga Faraóũ rũ ñanagũrũ Yũchexũ: —iNamaxã nũxũ ixu i cueneegũ rũ norũ búrugũ yamexẽgũ rũ paxa nachixũanecax nawoegu i Canaãũwa! ¹⁸iRũ paxa nua tũxũ nagagũ ya penatũ rũ guxũma i petanũxũgũ! Rũ choma rũ tá tũxna chanaxã i ngẽma rũmemaexũ i naane i Equítuanewa ngẽxmaxũ. Rũ nua rũ tá mexũ tangõxgũ rũ taxuxũtãma tũxũ nataxu. ¹⁹iRũ namaxã nũxũ ixu i cueneegũ rũ númacũãx ya cárugũ ya búrugũ itũgũne ne yangegũ nax yimagũgu nua tũxũ nagagũxũcax ya naxmaxgũ rũ naxacũgũ rũ penatũ! ²⁰iRũ taxũ i norũ naanecax naxoegaãgũxũ! Erũ nua Equítuanewa rũ ngẽma rũmemaexũ i naane rũ noxrũgũ tá nixĩ —ñanagũrũ. ²¹Rũ yexguma ga Yũche rũ nanaxũ ga yema Faraóũ namaxã nũxũ ixuxũ. Rũ naeneegũna nanaxã ga cárugũ rũ naxchirugũ rũ õnagũ ga norũ namawaũ. ²²Natũrũ guma naenexẽ ga Bẽyamĩna rũ nanaxã ga 5 ga naxchiru rũ 300 tachinũ ga diẽru. ²³Rũ nanatũcax yẽma nanamugũ ga 10 ga búrugũ ga yema Equítuanewa rũmemaexũ ga yemaxũmaxã ixãxwetaxũ, rũ 10 ga búru ga trígupũũmaxã ixãxwetaxũ, rũ naguxũraũxũ ga õna ga nanatũarũ namawaũ. ²⁴Rũ ñyxũchi naeneegũxũ inamuãchitanũ. Rũ nayaxucyxẽgũ rũ

ñanagũrũ nũxũ: —iRũ taxũ i pegũ ipexaxũxũ i namawa! —ñanagũrũ. ²⁵Rũ nũma ga naeneegũ rũ inaxĩãchi, rũ Canaãũanecax nawoegu ga nanatũxũtawana. ²⁶Rũ yexguma ñnangugũgu, rũ nanatũmaxã nũxũ nixugũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Yũche rũ namaxũ. Rũ nũma nixĩ i Equítuanemaxã inacuãxũ —ñanagũrũgũ. Natũrũ ga nũma ga Acóbu ga Iraẽgu ãgacũ rũ tama nũxũ nayaxõ, yerũ marũ tama Yũchegu narũxinũ. ²⁷Natũrũ yexguma tũmamaxã nũxũ yaxugũgũgu ga yema Yũchearũ dexa, rũ nũxũ tadaũxgu ga guma cárugũ ga ixãacune namaxã ga yema õnagũ ga Yũche tũmacax yẽma mugũxũ, rũ tayaxõ rũ tataãxẽxũchi. ²⁸Rũ yexguma ga nũma ga Acóbu rũ ñanagũrũ: —Rũ aixcũmaeca nixĩ ya chaune ya Yũche i namaxũxũ. Rũ ngẽma tá chaxũ rũ tá nũxũ chadau naxũpa nax chayuxũ —ñanagũrũ.

Acóbu rũ Equítuanewa naxũ

46 ¹Rũ yexguma ga Acóbu ga Iraẽgu ãgacũ rũ inaxũãchi namaxã ga guxũma ga natanũxũgũ rũ norũ yemaxũgũ. Rũ yexguma Bechẽbawana nanguxgu, rũ yẽma nanatũ ga Ichaãarũ Tupanacax naxũnagũ nadai rũ ñnanagu. ²Rũ yema chũtaxũgu rũ Cori ya Tupana rũ Acóbuxũ nũxũ nadauxẽxẽ ga wũxi ga õxũgũxũ, rũ namaxã nidexa rũ ñnanagũrũ: —Pa Acóbux, Pa Acóbux —ñnanagũrũ. Rũ nũma ga Acóbu rũ nanangãxũ, rũ ñnanagũrũ: —Daxe chixĩ, Pa Corix —ñnanagũrũ. ³Rũ nũma ga Tupana rũ ñnanagũrũ: —Choma nixĩ i Tupana chixĩxũ i cunatũarũ Tupana. iRũ taxũ i

cumuñxũ nax Equítuanewa cuxũxũ! Erü ngéma tá nixĩ i cutaagũwa chachixẽxũ i wũxi i duñxũgütücumü i taxũ. ⁴Rü choma rü tá cuwe charũxũ i Equítuanewa. Rü choma tátama nixĩ i wena chanawoeguxẽxũ i cutaagũ. Natürü i cuma rü Equítuanegu tá cuyu, rü Yúche rü tá nacuxũtagu i ngẽxgumax —ñanagürü ga Tupana. ⁵Rü yexguma ga Acóbu rü inaxũãchi ga Bechébawa. Rü nanegü rü guma cárgü ga Faraóũ yéma mugünegu Equítuanewa nanagagü wũxigu tũmamaxã ga nataagü rü naneãxgü.

.....

²⁸Rü yexguma Equítuanewa nanguxgux ga Acóbu, rü nane ga Yudáxũ nügüpepe nimu nax Yúchemaxã nüxũ yanaxuxũcax nax naxũtawa naxũxũcax ga Gochéũanewa. ²⁹Rü nüma ga Yúche rü norü duñxũxũ namu nax norü cáru namexẽxũcax nax Gochéũanewa nanatũxũ íyadauxũcax. Rü yexguma tũxũ nadaxgu rü tũxna nanãxãchi, rü tũmaatügu yangücuchiãcũma yéma naxauxecha. ³⁰Rü yexguma ga nüma ga Acóbu ga Iraégu ãégacü rü Yúchexũ ñanagürü: —Ñuxmata waxi nixĩ i marü namexũ nax chayuxũ, erü wena cuxũ chadau rü nüxũ chacuax nax aixcũma cumaxũxũ —ñanagürü.

.....

47 ¹Rü nüma ga Yúche rü Faraóũmaxã nüxũ nayarüxu nax nanatü rü naeneegü rü marü Canaáũanewa ne naxĩxũ rü marü Gochéũanewa nangugũxũ namaxã ga naxũnagü ga carnérugü rü wocagü rü guxũma ga norü yemaxũgü. ²Rü

Faraóũxũtawa nanagagü ga 5 ga naeneegü nax Faraóũ nüxũ dauxũcax. ³Rü nüma ga Faraóũ rü Yúchexeneegüna naca rü ñanagürü: —¿Taxacü nixĩ i perü puracü i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü ga Yúchexeneegü rü nanangãxũgü rü ñanagürü: —Pa Æxgacüx, toma i curü puracütanũxũ nax tixĩgũxũ, rü carnérugüarü dauruũgü tixĩgü i torü oxigürüũtama. ⁴Rü ñuxma rü nua taxĩ nax nuxã ñaa nachixũanegu taxãchiũgũxũcax, erü poraãcü taiya nangux i Canaáũanewa. Rü nataxuma ya maxẽ naxcax i torü carnérugü. Rü ñuxma, Pa Æxgacüx ¿rü taxũchima cuxũ namexũ nax Gochéũanegu taxãchiũgũxũ? —ñanagürü. ⁵Rü yexguma ga Faraóũ rü Yúchexũ ñanagürü: —Yimá cunatü rü cueneegü rü nua naxĩ nax wũxiwa cumaxã nangexmagũxũcax. ⁶Rü ñaa Equítuane rü noxrü nixĩ. ¡Ëcũx, nüxna naxã i ngéma Gochéũane! Erü ngéma nixĩ irümemaexũ i naane i nua Equítuanewa nax ngẽmagu naxãchiũgũxũcax. Rü ngẽxguma cunangugũgügu nax ngẽmatanüwa nangexmagũxũ i yattügü i aixcũma carnérugüarü dauxũ cuaxgũxũ, rü chanaxwaxẽ i chauxũnagũmaxã rü ta inacuaxgü —ñanagürü.

.....

Acóbuarü yuxchiga

49 ²⁹⁻³⁰Rü wũxi ga ngunexũ ga Acóbu ga Iraégu ãégacü rü nayaxucuxẽgü ga nanegü, rü ñanagürü: —Marü íxraxũ nataxu nax chayuxũ. Rü chanaxwaxẽ i chorü oxigũxũtagu choxũ peyatãx i Canaáũanewa. Rü ngéma

naxmaxũ i Mapérawa i Máũreari
toxm̄xtawa ngẽxmaxũgu tá nixĩ i
choxũ petaxgũxũ, yerũ yemagu nixĩ ga
nataxgũxũ ga chautanũxũgũ. Rũ yema
nachica nixĩ ga Abraáũ naxçax taxexũ
naxũtawa ga Itítatanũxũ ga Efóũ nax
yexma ngĩxũ natáxũçax ga chorũ noxẽ
ga Sára. ³¹Rũ yexma chorũ noxẽ ga
Sáraxũtagu nixĩ ga natáxũ ga chorũ oxi
ga Abraáũ, rũ chaunatu ga Ichaá rũ
chaué ga Rebéca. Rũ yexma ta nixĩ ga
ngĩxũ chatáxũ ga choxm̄ax ga Léa
—ñanagürũ.

.....

³³Rũ yexguma Acóbu igúegagu ga
nanegũxũ nax naxucyxẽxũ, rũ
inayacaãchi rũ nayu.

.....

50 ⁷Rũ nũma ga Yúche rũ
nanattixũ inayatax nagu ga
yema naxmaxũ ga Canaáũanewa
yexmaxũ. Rũ nawe narũxi ga muxũma
ga Faraóũari ngũxẽeruũgũ ga
ãẽxgacũwa ugũxũ ga Equítuanewa. ⁸Rũ
Yúcheeneegũ rũ guxũma ga natanũxũ
ga Acóbu, rũ Yúchewe narũxi. Rũ
buxũgũ rũ naxũnagũxicatama yéma
Gochéũwa nayaxũãchitanũ.

.....

¹⁴Rũ yexguma marũ nanatũxũ
inataxguwena, rũ Equítuanecax natáegu
ga Yúche wũxigu namaxã ga naeneegũ
rũ guxũma ga yema togũ ga
iyaxũmücũgũxũ.

Yúche nanataãxẽxẽ ga naeneegũ

¹⁵Rũ Acóbu marũ yuxguwena, rũ
Yúchexũ namuũe ga naeneegũ, rũ
nũgũmaxã ñanagürũgũ: —Ñuxmata
waxi nixĩ i Yúche inaxũtanũxũ naxçax

ga guxũma ga yema chixexũ ga namaxã
ixũxũ —ñanagürũgũ. ¹⁶⁻¹⁷Rũ yemaçax
naxũtawa namugagũ, rũ ñanagürũgũ:
“Naxũpa ga nax tayuxũ ga papá, rũ toxũ
tamu nax cumaxã nũxũ tixuxũçax i
tũmaarũ ore i ñaxũ: ‘Rũ cuxna chaca nax
cueneegũaxũ nũxũ curũngũmaxũçax ga
yema chixexũ ga cumaxã naxũgũxũ ga
yexguma chixri cumaxã nachopetũgũ’,
ñatagürũ. Rũ ngẽmacax i toma nax
tanatũari Tupanaarũ duũxũgũ tixĩgũxũ,
rũ cuxna taca nax toxũ nũxũ
curũngũmaxũçax ga yema chixexũ ga
cumaxã taxũxũ”, ñaxũmaxã yéma
namugagũ. Rũ yexguma Yúche nũxũ
ĩnũgu ga yema dexe, rũ nũxũ
nangechaũtũmũxũgũ ga naeneegũ, rũ
naxaxu. ¹⁸Rũ yemawena yéma
Yúchexũtawa nangugũ ga naeneegũ. Rũ
napexegu nanangũcuchitanũ rũ
ñanagürũgũ: —Rũ daxegũ tixĩgũ nax
curũ duũxũgũxũ toxũ quixĩgũxẽẽxũçax
—ñanagürũgũ. ¹⁹Natürũ nũma ga Yúche
rũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —iTaxũ i
choxũ pemuũexũ! ¿Rũ ñuxũcürũwa i
choma rũ Tupanachicũxũ chaugũ
chixĩxẽẽxũ nax ngẽmaãcũ pexũ
chapoxcuxũçax? ²⁰Pema nagu
perũxĩnũegu rũ chixexũ chomaxã
pexũxũ, natürũ Tupana rũ mexũxũ
nananguxuchixẽẽ ga yema chixexũ ga
chomaxã pexũxũ. Rũ yemaçax
ãẽxgacũxũ choxũ ningucuchixẽẽ i nua
nax ngẽmaãcũ namaxẽxũçax i muxũma i
duũxũgũ. ²¹Rũ ngẽmacax tama
chanaxwaxẽ i choxũ pemuũe. Choma rũ
tá mea pexna chadau wũxigu namaxã i
pexacũgũ —ñanagürũ. Rũ yemaacũ ga
Yúche rũ naeneegũxũ nataãxẽxẽ yerũ
nũxũ nangechaũãcũma namaxã nidexa.

Yúchearü yuxchiga

22-23Rü nüma ga Yúche rü naeneegü rü yexmatama Equítuanegu naxächíüügü. Rü nüma ga Yúche rü nawa nangu nax nüxü nadauxü ga nane ga Efraítaagü. Rü yexgumaruxü ta nüxü nadau ga nataxa ga Maquí ga Manaché nane. Rü nüxü nadau ta ga Maquí nanegü. Rü yexguma 110 ga taunecü nüxü yexmagu ga Yúche rü nayu. 24Rü wüxi ga ngunexü naxüpa ga nax nayuxü ga Yúche rü naeneegüxü ñanagürü: —Marü taxütáma nüxcü chayü. Natürü Tupana tá nixí ya pexü rüngüxëxcü. Rü nüma tá nixí i pexü ínachoxüxëxü i

ñaanachixüanewa nax yema naane ga tórü oxigü ga Abraáüna, rü Ichaána, rü tanatü ga Acóbuna naxuaxüxüwa pexíxücax —ñanagürü. 25Rü yexguma ga Yúche rü naeneegüxü ñanagürü: —Aixcúma Tupana tá pexü narüngüxëxë nax ípechoxüxü nawa i ñaanachixüane. Rü ngëxguma tá ípechoxügu rü chanaxwaxe i chomaxá ipexuneta nax peyangexü i chauxune —ñanagürü. 26Rü nüma ga Yúche rü nüxü nayexma ga 110 ga taunecü ga yexguma Equítuanegu nayuxgux. Rü tama nawa iyixixü ga átëxexümaxá nanatuxunegü. Rü ñuxüchi wüxi ga naxchixügu nayaxücuchigü ga naxüne.